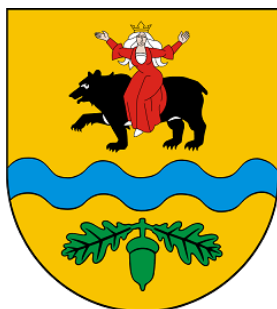

Tytuł opracowania

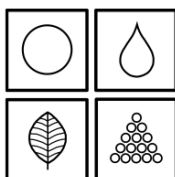
**RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

Zamawiający

Powiat Tomaszowski
ul. Św. Antoniego 41
97-200 Tomaszów Mazowiecki

Wykonawca

Dokumentacja Środowiskowa – Wojciech Pająk
Osiedle Leśne 7B/121
62-028 Koziegłowy (k. Poznania)
www.dokumentacja-srodowiskowa.pl
e-mail: poczta@dokumentacja-srodowiskowa.pl
tel.: 720-756-763

Data opracowania

LISTOPAD 2020

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
1.1. Przedmiot i cel opracowania	3
1.2. Podstawa prawna opracowania.....	3
1.3. Metodyka opracowania	3
2. OPIS REALIZACJI ZADAŃ WYZNACZONYCH W RAMACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO W LATACH 2017-2018	4
2.1. Cel ekologiczny: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska i poprawy warunków życia mieszkańców.....	4
2.2. Cel ekologiczny: Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody	10
2.3. Cel ekologiczny: Ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych	13
2.4. Cel ekologiczny: Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią.....	15
2.5. Cel ekologiczny: Utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów	18
2.6. Cel ekologiczny: Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	27
2.7. Cel ekologiczny: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym	28
2.8. Cel ekologiczny: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych	29
2.9. Cel ekologiczny: Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej	34
2.10. Cel ekologiczny: Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego	42
2.11. Cel ekologiczny: Racjonalny i systemowy rozwój gospodarki odpadami.....	43
3. ANALIZA WSKAŹNIKOWA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2017-2018	44
4. OPIS I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU	56
4.1. Powietrze	57
4.2. Wody powierzchniowe	59
4.3. Wody podziemne	60
4.4. Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM).....	60
4.5. Klimat akustyczny	61
4.6. Podsumowanie oceny stanu środowiska na terenie powiatu.....	63
5. PODSUMOWANIE	64
SPIS TABEL	68
SPIS WYKRESÓW	68

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiot opracowania stanowi „**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tomaszowskiego za lata 2017-2018**”. Niniejszy Raport weryfikuje i ocenia stopień wykonania celów oraz zadań środowiskowych zaplanowanych w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tomaszowskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023” w odniesieniu do działań podjętych i zrealizowanych na terenie Powiatu Tomaszowskiego w latach 2017-2018. Przeprowadzona w Raporcie analiza stanu poszczególnych komponentów środowiskowych i wskaźników pozwoliła również ocenić czy i w jakim stopniu realizacja Programu przyczyniła się do poprawy jakości środowiska na terenie Powiatu Tomaszowskiego.

1.2. Podstawa prawna opracowania

Zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020, poz. 1219 ze zm.) z wykonania programu ochrony środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy województwa, powiatu lub gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa lub organu wykonawczego powiatu.

1.3. Metodyka opracowania

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020, poz. 1219 ze zm.) nie określa wymagań dotyczących zakresu i formy raportu z realizacji programu ochrony środowiska.

Zakres informacji, jakie zawiera Raport odpowiada treści przyjętego Programu Ochrony Środowiska (POŚ). W niniejszym Raporcie przedstawiono:

- opis realizacji przyjętych do wykonania w ramach POŚ zadań;
- stan oraz tendencje zmian zachodzących w środowisku na terenie powiatu;
- analizę wskaźnikową realizacji programu.

Opracowanie Raportu poprzedzone zostało pozyskaniem niezbędnych materiałów i informacji m.in. od następujących jednostek i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań wyznaczonych w ramach Programu Ochrony Środowiska:

- Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Mazowieckim;
- Urzędu Gminy Będków;
- Urzędu Gminy w Budziszewicach;
- Urzędu Gminy w Czerniewicach;
- Urzędu Gminy Inowłódz;
- Urzędu Gminy Lubochnia;
- Urzędu Gminy w Rokicinach;
- Urzędu Gminy w Rzeczczy;
- Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim;
- Urzędu Gminy Tomaszów Mazowiecki;
- Urzędu Gminy w Ujeździe;
- Urzędu Gminy w Żelechlinku;
- PGW Wody Polskie Zarządu Zlewni w Piotrkowie Trybunalskim;
- Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Łodzi;

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tomaszowie Mazowieckim;
- Spółdzielni Mieszkaniowej „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim;
- Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi;
- Zakładu Gospodarki Ciepłowniczej w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o.;
- Zakładu Gospodarki Wodno-Kanalizacyjnej w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o.

2. OPIS REALIZACJI ZADAŃ WYZNACZONYCH W RAMACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO W LATACH 2017-2018

W kolejnych tabelach przedstawiono szczegółowy opis przyjętych do realizacji zadań w latach 2017-2018 w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tomaszowskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023”. Łącznie przeanalizowano i opisano 92 zadania.

2.1. Cel ekologiczny: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska i poprawy warunków życia mieszkańców

Tabela 1. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska i poprawy warunków życia mieszkańców

ZADANIE: ROZWÓJ I MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ ORAZ OBIEKTÓW WODOCIĄGOWYCH, ZGODNIE Z PLANAMI ZARZĄDCÓW SIECI ORAZ GMIN, BUDŻETAMI JEDNOSTEK I WPI ORAZ BIEŻĄCYMI POTRZEBAMI, OPRACOWYWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWYCH I TECHNICZNYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki/ ZGWK w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o.	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci wodociągowej w ul. Spalskiej (dz. nr ewid. 73/3, 73/4, 73/6, 145). • Budowa sieci wodociągowej w ul. Kolejowej (wzdłuż torów PKP). • Budowa sieci wodociągowej w ul. Seweryna Dziubałtowskiego. • Budowa sieci wodociągowej w ul. Szczęśliwej od posesji 125/127 do ul. Majowej (dz. ewid. 14, 428, 411 w obr. 7). • Przebudowa sieci wodociągowej z rur azbestowo-cementowych na PE w ul. Słowackiego. • Budowa sieci wodociągowej w ul. Przejazd Dąbrowski. • Budowa sieci z przyłączami zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków sanitarnych dla osiedla Ludwików w Tomaszowie Maz. Etap I - III, ul. Jana, ul. Jadwigi, ul. Grażyny, ul. Flory, ul. Celiny, ul. Stefana, ul. Sabiny, ul. Romana, ul. Renaty, ul. Pawła, ul. Pauliny, ul. Olgi, ul. Natalii, ul. Na Skarpie, ul. Macieja, ul. Ludwikowska, ul. Robotnicza, ul. Bez nazwy (Robotnicza). • Budowa sieci z przyłączami zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków sanitarnych dla obszaru osiedla Ludwików w Tomaszowie Maz. – Etap IV, ul. Tomasza, Waclawa, Ziemowita, Szklarska, Kopalna i Sypka. • Wymiana odcinka sieci wodociągowej z rur azbestowych na rury PE w ul. A. Krajowej.
Gmina Budziszewice	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa kanalizacji sanitarnej z kanałami bocznymi i przepompowniami w miejscowości Budziszewice (ul. Kolejowa, Szkolna, Leśna) oraz sieci wodociągowej w miejscowości Budziszewice etap II. • Budowa sieci wodociągowej na działce nr 313 w miejscowości Budziszewice.
Gmina Czerniewice	<ul style="list-style-type: none"> • Doposażenie stacji uzdatniania wody w Dąbrówce poprzez zakup pompy głębinowej - rok realizacji – 2017, poniesione koszty - 14 612,40 zł. • Zakup pompy głębinowej - rok realizacji – 2018, poniesione koszty – 8 876,30 zł.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

Gmina Inowłódz	<ul style="list-style-type: none"> W dniu 31.10.2018 r. Gmina Inowłódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Zakościele, gm. Inowłódz i rozbudowa sieci wodociągowej z miejscowości Królowa Wola do miejscowości Konewka i Spała, gm. Inowłódz - zaprojektowanie i rozbudowa sieci wodociągowej”. Wartość umowy 749.700,01 zł.
Gmina Lubochnia	<ul style="list-style-type: none"> Budowa przyłączy wodociągowych w m. Lubochnia ul. Zapłotnia - 67 622,09 zł. Budowa przyłączy wodociągowego na działce gminnej nr 84 we wsi Kochanów - 6 758,00 zł. Rozbudowa sieci wodociągowej w m. Lubochnia Górki - 15 584,05 zł. Rozbudowa sieci wodociągowej w m. Dąbrowa - 43 303,38 zł. Budowa przyłączy wodociągowych w m. Glinnik i Lubochnia ul. Łódzka - 60 483,63 zł Budowa wodociągu w m. Tarnowska Wola - 77 408,21 zł. Budowa przyłączy wodociągowego do działki nr 182/1,183/1 w m. Henryków - 8 920,00 zł. Budowa wodociągu w m. Lubochnia ul. Zapłotnia - 10 455,00 zł. Rozbudowa sieci wodociągowej w m. Małecz do dz. 269, 270 - 39 237,00 zł.
Gmina Rokiciny	<ul style="list-style-type: none"> Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Popielawy. Wartość zadania - 756 739, 28 zł.
Gmina Rzeczyca	<ul style="list-style-type: none"> Dokonano remontu oczyszczalni ścieków, koszt - 87 000,00 zł. Wykonano monitoring stacji uzdatniania wody. Wykonano 200mb sieci wodociągowej w miejscowości Roszkowa Wola. Wykonano 500mb sieci wodociągowej w miejscowości Rzeczyca - 51.180,62 zł.
Gmina Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> Budowa sieci wodociągowej łączącej Smardzewice i Wąwał - długość sieci wodociągowej 2 441,90 mb - 714.029,66 zł. Budowa sieci wodociągowej łączącej miejscowości Smardzewice i Twarda - 530.198,24 zł.
Gmina Ujazd	<ul style="list-style-type: none"> Przebudowa i rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w Ujeździe wraz z technologią - 65 382,00 zł (dokumentacja). Budowa przyłączy wodociągowego do dz. o nr ewid. 145/7 w m. Maksymów - 2 214,00 zł (dokumentacja).
Gmina Żelechlinek	<ul style="list-style-type: none"> W 2018 r. dobiegły końca prace związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Żelechlinek etap II (sieć wodociągowa Sabinów - Gutkowice 3,20 km, sieć wodociągowa Świniokierz Dworski - Żelechlin 1,21 km, sieć wodociągowa Łochów - Lucjanów 0,58 km, sieć kanalizacyjna z przyłączami w m. Żelechlinek ul. Targowa, Rolnicza, Wyzwolenia, Gaj 2,05 km, sieć kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Żelechlinku ul. Jana Susika 1,17 km, sieć kanalizacji sanitarnej z przyłączami Żelechlinek - Sokołówka 2,87 km, rozbudowa technologii uzdatniania wody w stacji wodociągowej w Żelechlinku, budowa hydroforni w m. Stanisławów). Łączny koszt inwestycji wyniósł 1,8 mln zł, w tym dotacja z PROW 900 tys. zł. W wyniku realizacji zadania teren gminy został zwodociągowany w 100%, natomiast kanalizacja grawitacyjna została doprowadzona do 25 % gospodarstw domowych.
ZADANIE: WYMIANA UZBROJENIA SIECI WODOCIĄGOWEJ W OBSZARZE DZIAŁANIA ZAKŁADU GOSPODARKI WODNO - KANALIZACYJNEJ W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM SP. Z O.O.	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
ZGWK w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o.	Zadanie realizowane w sposób ciągły przez Zakład Gospodarki Wodno-Kanalizacyjnej w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o. zgodnie z obowiązującymi „Planami rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych”. Roboty polegające na wymianie przewodów wodociągowych wykazujących oznaki korozji, armatury sieciowej i innego uzbrojenia sieci wodociągowej prowadzone są zazwyczaj w powiązaniu z modernizacją nawierzchni ulic.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

ZADANIE: MODERNIZACJA UJĘCIA WODY BIAŁOBRZEGI ORAZ REGULACJA CIŚNIENIA W SIECI	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
ZGWK w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o.	W latach 2017-2018 Zakład Gospodarki Wodno-Kanalizacyjnej w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o. nie realizował zadania polegającego na modernizacji ujęcia wody Białobrzegi. Zadanie planowane do realizacji w latach 2020-2021 (łącznie koszt zadania określono na 2 mln zł).
ZADANIE: PRZEBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ WYKONANEJ Z RUR AC NA RURY PE	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa sieci wodociągowej z rur azbestowo-cementowych na PE w ul. Słowackiego. • Wymiana odcinka sieci wodociągowej z rur azbestowych na rury PE w ul. A. Krajowej.
ZADANIE: UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO – KANALIZACYJNEJ OBEJMUJĄCA WSIE SMARDZEWICE, WĄWAŁ, KOMORÓW ZABORÓW I, ZABORÓW II, ZNAJDUJĄCE SIĘ W AGLOMERACJI TOMASZÓW MAZOWIECKI	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wąwał - długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej: 4 130 mb – koszt: 3.324.323,58 zł. • Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Komorów Zaborów – długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej: 1 840 mb – koszt: 1.115.618,61 zł.
ZADANIE: UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO – KANALIZACYJNEJ OBEJMUJĄCA WSIE TWARDA, TRESTA, SWOLSZEWICE MAŁE, WIADERNO	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Tomaszów Mazowiecki	Zadanie w trakcie realizacji. Planowane zakończenie zadania w 2020 r.
ZADANIE: BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W MIEJSCOWOŚCIACH AGLOMERACJI ZAWADA WRAZ Z OCZYSZCZALNIĄ ŚCIEKÓW NA TERENIE WSI ZAWADA - ETAP I, ETAP II, ETAP III	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Etap II – zrealizowano. • Etap III – zrealizowano w części, zakończenie do 2021 r. • Zakres rzeczowy: reaktor o wydajności 190 m³/dobę (Zawada); kanalizacja, długość 1.614,30 mb - Jadwigów, Kolonia Zawada. • Poniesione koszty: 3.568.000,00 zł.
ZADANIE: UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI POPRZEZ: MODERNIZACJĘ STACJI WODOCIĄGOWEJ W SMARDZEWICACH, BUDOWĘ WODOCIĄGU DO WĄWAŁU, BUDOWĘ WODOCIĄGU DO OSIEDLA BIAŁA GÓRA ORAZ BUDOWĘ WODOCIĄGU (ŁĄCZNIKA) DO TWARDEJ	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa stacji wodociągowej w Smardzewicach – poprzez budowę nowego budynku technologicznego stacji wraz z dwoma zbiornikami naziemnymi retencyjnymi o pojemności 400 m³ z włączeniem ich w projektowany układ pomp dostarczających wodę do sieci wodociągowej – koszt: 870 682,95 zł. • Budowa sieci wodociągowej w Smardzewicach od ul. Głównej do Osiedla Biała Góra – koszt: 519 783,24 zł. • Budowa sieci wodociągowej łączącej Smardzewice i Wąwał – koszt: 714 029,66 zł. • Budowa sieci wodociągowej łączącej miejscowości Smardzewice i Twarda – koszt: 530 198,24 zł.

ZADANIE: MODERNIZACJA HYDROFORNI W M. DĄBROWA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Lubochnia	<p>Zadanie zrealizowane w ramach projektu „Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Emilianów, Olszowiec, Nowy Olszowiec, Jasień”, który zakończony został w 2020 r. Łączny koszt projektu wyniósł 7 865 670,10 zł, w tym finansowanie ze środków unijnych: 4 116 804,78 zł, środków WFOŚiGW w Łodzi: 1 329 475,00 zł oraz środków własnych gminy: 2 419 390,32 zł. W ramach projektu zrealizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę i rozbudowę kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Emilianów, Olszowiec, Nowy Olszowiec, Jasień, Dąbrowa; • przebudowę oczyszczalni ścieków w Lubochni Dworskiej poprzez budowę suszarni osadu; • nadbudowę i przebudowę stacji uzdatniania wody w miejscowości Dąbrowa.
ZADANIE: ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI NA TERENIE GMINY BĘDKÓW	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Będków	W latach 2017-2018 nie realizowano zadania.
ZADANIE: BUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ EMILIANÓW – OLSZOWIEC.	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Lubochnia	<p>Zadanie zrealizowane w ramach projektu „Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Emilianów, Olszowiec, Nowy Olszowiec, Jasień”, który zakończony został w 2020 r. Łączny koszt projektu wyniósł 7 865 670,10 zł, w tym finansowanie ze środków unijnych: 4 116 804,78 zł, środków WFOŚiGW w Łodzi: 1 329 475,00 zł oraz środków własnych gminy: 2 419 390,32 zł. W ramach projektu zrealizowano m, in. budowę i rozbudowę kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Emilianów, Olszowiec, Nowy Olszowiec, Jasień i Dąbrowa.</p>
ZADANIE: BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W M. MAŁECZ, LUBOCHENEK, BRENICA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Lubochnia	W latach 2017-2018 nie realizowano zadania „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Małecz, Lubochenek, Brenica”.
ZADANIE: ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ W M. DĄBROWA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Lubochnia	Zadanie realizowane w latach 2012-2017. Koszty poniesione w 2017 r. wyniosły 43 303,38 zł.
ZADANIE: BUDOWA PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W GMINIE RZECZYCA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeczyca	W latach 2017-2018 Gmina Rzeczyca nie udzielała dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

ZADANIE: BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ DLA SOŁECTW BOBROWIEC, RZECZYCA I RZECZYCA NOWA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeczyca	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla sołectwa Rzeczyca (do końca 2017 r. został wybudowany odcinek pomiędzy Bobrowcem a Rzeczycą- etap I), koszt - 536 632,13 zł; • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla sołectwa Rzeczyca (etap II) ul. Długa i Łąkowa, koszt - 1 160 364,34 zł; • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla sołectwa Rzeczyca (etap V) ul. Zacisze, koszt - 433 653,44 zł; • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla sołectwa Rzeczyca (etap XI) ul. Niska i Hubala, koszt - 574 683,31 zł; • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej ul. Spółdzielców w Rzeczy, koszt - 137 132,10 zł.
ZADANIE: ROZWÓJ I MODERNIZACJA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ ORAZ OBIEKTÓW ZWIĄZANYCH Z PRZYJMOWANIEM I OCZYSZCZANIEM ŚCIEKÓW, ZGODNIE Z PLANAMI AGLOMERACJI KANALIZACYJNYCH, ZARZĄDÓW SIECI ORAZ GMIN, BUDŻETAMI JEDNOSTEK I WPI ORAZ BIEŻĄCYMI POTRZEBAMI, OPRACOWYWANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWYCH I TECHNICZNYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki/ ZGWK w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o.	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Seweryna Dziubałtowskiego. • Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Brukowej. • Budowa kanału tłoczego wraz z urządzeniami budowlanymi w ul. Włókienniczej od zakładu Tomtex i Frito Lay do ul. Warszawskiej. • Budowa przyłączy kanalizacji sanitarnej w ul. Podleśnej, Majowej, Legionów, Konstytucji 3 Maja, Poprzecznej, Smugowej, Wolnej, Zielonej. • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w sięgaczu ul. Wodnej. • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączem w ul. Św. Antoniego. • Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej wraz z przykanalikami od wysokości toru łyżwiarskiego do wylotu do rz. Pilicy w Tomaszowie Maz. • Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej wraz z odtworzeniem chodnika i krawędzi jezdni w ul. Ujezdzkiej i Warszawskiej w Tomaszowie Maz.
Gmina Budziszewice	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa kanalizacji sanitarnej z kanałami bocznymi i przepompowniami w miejscowości Budziszewice (ul. Kolejowa, Szkolna, Leśna) oraz sieci wodociągowej w miejscowości Budziszewice etap II.
Gmina Czerniewice	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacji deszczowej odwodnienia pasa drogowego drogi powiatowej nr 4304E w ramach zadania inwestycyjnego Budowa odwodnienia wraz z odtworzeniem fragmentu chodnika na skrzyżowaniu dróg powiatowych 4304E i 4305E w Czerniewicach - rok realizacji - 2018, poniesione koszty - 109 783,04 zł. • Zakup pompy ściekowej - rok realizacji - 2018, poniesione koszty - 3 446,82 zł.
Gmina Inowódz	<ul style="list-style-type: none"> • W dniu 31.10.2018 r. Gmina Inowódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Zakościele, gm. Inowódz i rozbudowa sieci wodociągowej z miejscowości Królowa Wola do miejscowości Konewka i Spała, gm. Inowódz - budowa sieci kanalizacyjnej”. Wartość umowy 719.400,00 zł. • W dniu 31.10.2018 r. Gmina Inowódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Zakościele i Inowódz, gm. Inowódz”. Wartość umowy 6.494.700,00 zł.
Gmina Lubochnia	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa przyłączy kanalizacji sanitarnej w m. Lubochnia ul. Zapłotnia - 49 760,61 zł. • Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Emilianów, Olszowiec, Nowy Olszowiec, Jasień - dwie przepompownie ścieków - 10 635,50 zł • Budowa i rozbudowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Emilianów, Olszowiec, Nowy Olszowiec, Jasień,

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

	<p>Dąbrowa, przebudowa oczyszczalni ścieków w Lubochni Dw. poprzez budowę suszarni osadu na terenie oczyszczalni ścieków oraz nadbudowa i przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Dąbrowa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa kanalizacji deszczowej w m. Lubochnia Dw. - 444 095,71 zł. • Budowa przyłącza kanalizacji deszczowej przy ZSP w Lubochni - 24 075,00 zł. • Przebudowa kanalizacji deszczowej w m. Lubochnia Dworska na dz. 556/9 i 557/5 - 48 585,00 zł. • Przyłącze kanalizacyjne w m. Olszowiec do dz. nr 29/1 - 5 979,68 zł.
Gmina Rokiciny	<ul style="list-style-type: none"> • Zadanie pn. „Przebudowa i rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków wraz z budową i przebudową kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Rokiciny”. Wartość inwestycji - 7 501,55 zł (2017 r.). • Zadanie pn. „Przebudowa i rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków wraz z budową i przebudową kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Rokiciny”. Wartość inwestycji - 733 215,70 zł. • Dokumentacja projektowa dla zadania pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Rokicińskiej w miejscowości Łaznowska Wola”. Wartość zadania - 73 105,89 zł.
Gmina Rzeczyca	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla sołectw Rzeczyca (do końca 2017 r. został wybudowany odcinek pomiędzy Bobrowcem a Rzeczą - etap I), koszt - 536 632,13 zł. • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla sołectw Rzeczyca (etap II) ul. Długa i Łąkowa, koszt - 1 160 364,34 zł. • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla sołectw Rzeczyca (etap V) ul. Zacisze, koszt - 433 653,44 zł. • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla sołectw Rzeczyca (etap XI) ul. Niska i Hubala, koszt - 574 683,31 zł. • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej ul. Spółdzielców w Rzeczy, koszt - 137 132,10 zł.
Gmina Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Aglomeracji Zawada gm. Tomaszów Mazowiecki - Etap II i III (II etap - kanalizacja Niebrów, Łazisko, Łagiewniki; III etap - kanalizacja część Kolonii Zawada, Jadwigów) - 3.568.000,00 zł. • Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wąwał dł. sieci kanalizacyjnej: 4.130 mb - 3.324.323,58 zł. • Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Komorów Zaborów dł. sieci kanalizacyjnej: 1840 mb - 1.115.618,61 zł.
Gmina Ujazd	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z odgałęzieniami w m. Skrzyńki - 11 254,50 zł (dokumentacja). • Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z odgałęzieniami w m. Łominy - 20 000 zł (dokumentacja projektowa). • Zakup urządzenia do czyszczenia i udroźniania kanalizacji - 42 934,18 zł.
ZADANIE: BUDOWA KANALIZACJI DESZCZOWEJ W CIĄGU ULIC LUDWIKOWSKIEJ I ROBOTNICZEJ W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM (DROGA POWIATOWA NR 4336E)	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat Tomaszowski	Przebudowa drogi powiatowej nr 4336E ul. Ludwikowska i Robotnicza w Tomaszowie Mazowieckim zrealizowano w latach 2016-2017 (poniesiony koszt wyniósł 865 021,22 zł).
ZADANIE: PROWADZENIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE UZYSKIWANIA DOFINANSOWANIA, WYDAWANIE POZWOLEŃ, PRZYJMOWANIE ZGŁOSZEŃ NA BUDOWĘ PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW – KONTROLA POWIATU	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat Tomaszowski	W 2017 r. Wydział Architektury i Budownictwa Starostwo Powiatowe przyjął 15 zgłoszeń dotyczących budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, natomiast w 2018 r. liczba zgłoszeń wyniosła 29. Ponadto brak jest danych o liczbie pozwoleń na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, ponieważ stanowiły one element

	projektu budowlanego obiektu, na którego wykonanie Wydział Architektury i Budownictwa wydawał pozwolenie i nie są one wykazywane w odrębnych rejestrach.
ZADANIE: BIEŻĄCA EWIDENCJA I KONTROLA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH ORAZ LIKWIDACJA NA OBSZARACH OBJĘTYCH SIECIĄ KANALIZACYJNĄ	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeczyca	<ul style="list-style-type: none"> • W latach 2017-2018 przeprowadzono kontrolę zbiorników bezodpływowych w 50 gospodarstwach na terenie gminy z pozytywnym wynikiem. • Zgodnie z przekazanymi danymi pozostałe gminy powiatu w latach 2017-2018 nie prowadziły kontroli stanu technicznego i częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

2.2. Cel ekologiczny: Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody

Tabela 2. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody

ZADANIE: UTRZYMANIE ZIELENI NA TERENACH ZARZĄDZANYCH PRZEZ POWIAT, W TYM NA DROGACH POWIATOWYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat Tomaszowski	Zarząd Dróg Powiatowych na utrzymanie czystości oraz zieleni w ciągach dróg powiatowych wydatkował następujące kwoty: 257 837,20 zł (w 2017 r.) oraz 232 554,08 zł (w 2018 r.).
ZADANIE: UTRZYMANIE ZIELENI O CHARAKTERZE PUBLICZNYM NA TERENIE JEDNOSTEK, W TYM PIELEGNACJA ZAŁOŻEŃ PARKOWYCH I REWITALIZACJA PARKÓW W RAZIE POTRZEB	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	<p>Rok 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie drzew – poniesione koszty: 132 000 zł; • Ukwiecenie miasta, w tym zakup donic – poniesione koszty: 163 000 zł; <p>Rok 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie drzew – poniesione koszty: 176 000 zł; • Ukwiecenie miasta - poniesione koszty: 37 000 zł; • Nasadzenia rodzimych gatunków drzew i krzewów w Parku Stefanii i Juliana Tuwimów w Tomaszowie Mazowieckim - 9 500 zł; • Nasadzenia drzew i krzewów na Skwerze 4 Czerwca 1989r. w Tomaszowie Mazowieckim - 6 500 zł; • Nasadzenia rodzimych gatunków drzew i krzewów na Skwerze Powstańców w Tomaszowie Mazowieckim - 26 900 zł; • Nasadzenia rodzimych gatunków drzew i krzewów na Skwerze przy ul. Warszawskiej w Tomaszowie Mazowieckim - 11 400 zł; • Urządzenie Skweru Niepodległości wraz z podłączeniem automatycznego nawadniania - 67 000 zł.
Gmina Czerniewice	<ul style="list-style-type: none"> • Odnowa centrum miejscowości Czerniewice - lata realizacji – 2016 - 2017, poniesione koszty – 202 168,95 zł. • Zagospodarowanie skweru na Osiedlu Skarpa w Czerniewicach z uwzględnieniem 100 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości - rok realizacji – 2018, poniesione koszty – 6 000,002 zł.
Gmina Lubochnia	Zagospodarowanie terenu parku w Lubochni wraz z niezbędną infrastrukturą oraz małą architekturą – lata realizacji 2016/2018 – koszt: 1 948 614,83 zł.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

Gmina Rokiciny	W latach 2017-2018 nie przeprowadzano rewitalizacji terenów zieleni urządzonej i miejsc rekreacji. Wykonywane były bieżące prace związane z nasadzeniem zieleni, kwiatów, utrzymaniem tych miejsc poprzez koszenie, pielęgnowanie i porządkowanie tych terenów. Koszt w 2017 r. – 1 332,10 zł. Koszt w 2018 r. – 3 503,72 zł.
Gmina Tomaszów Mazowiecki	W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy powadzone były m.in. działania związane z utrzymaniem zieleni gminnej, której powierzchnia wynosi ok. 10 ha. Prace te polegały na utrzymaniu klombów i rabat, dokonywaniu nasadzeń kwiatów w donicach, nasadzeń krzewów na klombach i rabatach, pielęgnacji żywopłotów, koszeniu traw, utrzymaniu ławek i koszy parkowych w estetycznym wyglądzie. W 2018 roku koszt związany z utrzymaniem zieleni na terenie gminy wyniósł 57.995,13zł, w latach poprzednich koszty te były podobne. W ramach zadania w 2018 roku oraz latach ubiegłych dokonywano w/w prace w Parkach w miejscowościach: Wąwał, Łazisko, Smardzewice i Chorzęcin, na terenie boiska sportowego w miejscowości Wąwał i Smardzewice, Łazisko, Cieblowice Duże, Cekanów, Swolszewice Małe, Wiaderno, na placu zabaw w miejscowości Sługocice, Wiaderno, Godaszewice, Cekanów, Smardzewice, Swolszewice Małe, Cieblowice Duże oraz na terenie placów towarzyszących boiskom sportowym, placom zabaw w miejscowości Twarda, Cieblowice Duże, Wiaderno, Smardzewice. Ponadto dokonano nasadzeń zastępczych drzew i krzewów oraz przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne polegające na przycięciu gałęzi i konarów na zadrzewieniach, gdzie znajdują się gniazda Bociana białego (Wiaderno, Łazisko, Godaszewice), jak również usuwano drzewa stanowiące zagrożenie dla otoczenia.
Gmina Żelechlinek	W drugiej połowie 2018 r. rozpoczęto prace przy projekcie pn. „Zagospodarowanie centrum Żelechlinka”. W pierwszym etapie dokonano regulacji rowu, dopływu rzeki Żelechlinianki. W ramach prac odtworzono pierwotny przebieg rowu, a także wykonano przepusty, na których w dalszych etapach wybudowane zostaną droga i chodnik. Kolejnym etapem, również zakończonym w 2018 r., jest budowa skateparku. Zadanie to obejmowało wykonanie płyty żelbetowej, na której posadowione zostały przeszkody. Na budowę skateparku pozyskano dotację z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi w wysokości 80 tys. zł.
ZADANIE: RENOWACJA PARKU PODWORSKIEGO W GROTOVICACH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeczyca	W latach 2017-2018 nie realizowano zadania. Projekt uwzględniony do realizacji w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Rzeczyca na lata 2020-2034.
ZADANIE: RENOWACJA PARKU RODEGO	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	Zadanie zrealizowane w 2016 r.
ZADANIE: REWALORYZACJA PARKU NA TERENIE MUZEUM ORAZ WYMIANA OGRODZENIA BUDYNKU MUZEUM	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	W latach 2017-2018 nie realizowano zadania. Projekt „Rewitalizacja Parku Miejskiego im. Solidarności - Stworzenie możliwości czynnego wypoczynku poprzez rewaloryzację parku” uwzględniony jest w Wieloletniej Prognozie Finansowej (okres realizacji lata 2019-2022).

ZADANIE: WSPÓŁPRACA Z NADLEŚNICTWAMI W RAMACH REALIZACJI OBOWIĄZKÓW OCHRONY LASÓW NIE BĘDĄCYCH W ZASOBACH SKARBU PAŃSTWA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Nadleśnictwa, Starosta	Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa na terenie Powiatu Tomaszowskiego sprawują Nadleśnictwa: Brzeziny, Skierniewice, Smardzewice oraz Spała na mocy zawartych porozumień. Nadzór nad w/w lasami jest zadaniem własnym Starosty, wynikającym z ustawy o lasach, stąd koszt nadzoru pokrywany jest ze środków własnych powiatu. Zgodnie z ustawą o lasach, gospodarkę leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa prowadzi się na podstawie uproszczonych planów urządzenia lasu. Plany te są sporządzane na zlecenie i koszt powiatu. Jest to dokument opisujący las i grunty przeznaczone do zalesienia oraz określający zadania z zakresu gospodarki leśnej (ilość drewna przewidzianego do wycięcia, rozmiar zalesień i odnowień, pielęgnowanie i ochronę lasu, w tym również ochronę p-poż). Uproszczone plany urządzenia lasu sporządzane są na okres 10 lat. W lasach, dla których nie ma opracowanych takich planów, zadania niezbędne do wykonania ustala się w drodze decyzji administracyjnej.
ZADANIE: ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW CENNYCH POD WZGLĘDEM PRZYRODNICZYM DO CELÓW REKREACJI: WYPOSAŻENIE W INFRASTRUKTURĘ REKREACYJNĄ ORAZ SANITARNĄ	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat, Gminy	Powiat realizuje projekt partnerski pn. „Podnoszenie jakości zasobów turystycznych Doliny Rzeki Pilicy poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej w powiecie tomaszowskim” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Liderem projektu jest Gmina Tomaszów Mazowiecki, Partnerzy: Gmina Inowłódz, Gmina Rzezycza, Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki, Powiat Tomaszowski. Projekt realizowany w latach 2018- 2021. W ramach projektu gminy wykonują prace budowlane polegające na zagospodarowaniu przestrzeni w Dolinie rzeki Pilicy na cele rekreacyjno-wypoczynkowe (m.in. budowa ścieżek pieszych i rowerowych, miejsc do obsługi turystyki kajakowej wraz z infrastrukturą, placów zabaw, siłowni plenerowych, przebudowa Przystani miejskiej). Natomiast Powiat przeprowadza kampanię promującą ofertę turystyczną Doliny rzeki Pilicy, która obejmuje: a) Stworzenie logotypu wraz z hasłem reklamowym; b) Przewodnik po Dolinie Pilicy c) Stronę www d) Seminarium „Dolina Pilicy Marką Regionu” e) QR kody z odnośnikami do strony www.
ZADANIE: KOMPLEKSOWE ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ORAZ MODERNIZACJA MIEJSC REKREACJI I TERENÓW ZIELONYCH MIASTO NAD RZEKĄ	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	Łączna wartość zadania inwestycyjnego obejmująca opracowaną dokumentację projektową, dokumentację aplikacyjną (studium wykonalności), promocję projektu, roboty budowlane, zewnętrzny nadzór inwestorski, podatek od towarów i usług wyniosła 15 182 724,40 zł. Uzyskane dofinansowanie to 9 727 969,31 zł. Zadanie zakończono w kwietniu 2019 roku. Na wykonanie inwestycji uzyskano dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020. Jej przedmiotem była kompleksowa rewitalizacja przestrzeni miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego. Koncepcja „Miasta nad rzeką” wykorzystuje potencjał środowiskowy położenia i powiązania funkcji społecznych i gospodarczych miasta z rzeką, parkiem Bulwary, parkiem „Solidarność”. W ramach projektu przebudowano „Park Bulwary” na powierzchni ok. 9 ha. Celem inwestycji była rewitalizacja zdegradowanego terenu w centrum miasta m.in. poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • budowę energooszczędnej sieci oświetleniowej opracowanej dla potrzeb nowego, ujednoliconego oświetlenia zewnętrznego niezbędnego

	<p>do oświetlenia ciągów komunikacyjnych w postaci latarni oświetleniowych, małych słupków oświetleniowych, podświetlenia murków, fontann, kładek, stref wejść na teren parku, wybranych charakterystycznych drzew,</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę zespołu fontann, • budowę dwóch mostów łączących brzegi rzeki Wolbórki, • nasadzenia nowej szaty roślinnej, zieleni wysokiej i niskiej wraz z niezbędną wycinką drzew kolidujących z zagospodarowaniem terenu, jak i zagrażającą przyszłym użytkownikom parku, • wykonanie pomostów widokowych i krajobrazowych, • wykonanie placów, ciągów pieszych, ścieżek do jazdy na rowerze i rolkach z różnorodnych nawierzchni i skomunikowanie ich z ulicami: Legionów, Farbiarską, Warszawską, ks. S. Grada, Zachodnią oraz terenami przemysłowymi na obszarze byłej Mazovii, • budowę dirt parku, • budowę placu zabaw, siłowni zewnętrznych, urządzeń do ćwiczeń plenerowych, miejsca do gry w koszykówkę, • budowę schodów zewnętrznych i murków oporowych oraz elementów małej architektury.
--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

2.3. Cel ekologiczny: Ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych

Tabela 3. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych

ZADANIE: PROWADZENIE MONITORINGU SKŁADOWISK ODPADÓW W FAZIE POEKSPLOATACYJNEJ	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	<p>Monitoring składowisk odpadów znajdujących się z fazy poeksploatacyjnej na terenie powiatu realizowany jest na bieżąco zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów i polega na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • badaniu wielkości opadu atmosferycznego z pomiarów prowadzonych na terenie składowiska odpadów lub poza nim, o ile w trakcie oceny stanu wyjściowego lub procedury zamknięcia składowiska odpadów wskazano stację meteorologiczną reprezentatywną dla lokalizacji składowiska odpadów; • pomiary poziomu wód podziemnych; • pomiary wielkości przepływu wód powierzchniowych; • kontroli osiadania powierzchni składowiska odpadów w oparciu o ustalone repery; • badaniu parametrów wskaźnikowych w wodach powierzchniowych, odciekowych, podziemnych i w gazie składowiskowym; • pomiary emisji gazu składowiskowego; • sprawdzaniu sprawności systemu odprowadzania gazu składowiskowego.
ZADANIE: REKULTYWACJA SKŁADOWISKA ODPADÓW	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	<p>Zadanie w trakcie realizacji. W 2019 roku rozpoczęły się prace związane z wykonaniem rekultywacji składowiska odpadów w Lubochni-Górkach. Wykonawcą prac została Firma Handlowo-Usługowa ITC – Angelika Jabłońska z siedzibą w Baruchowie. Wartość podpisanej umowy i realizacji prac to: 306 500 zł, a jej zakończenie planowane jest na IV kwartał 2020 roku. W ramach umowy w I etapie – do końca 2019 roku – uporządkowano i oczyszczono kwaterę</p>

	składowiska i bezpośrednio przyległy teren z luźnych odpadów, wykonano cztery studnie odgazowujące z biofiltrami oraz przeprowadzono badania ilości gazu składowiskowego. Ponadto wykonano już częściowo prace związane z uzupełnieniem i uformowaniem warstwy okrywowej składowiska.
ZADANIE: OCHRONA GLEB NAJLEPSZYCH KOMPLEKSÓW W MPZP PRZED ZABUDOWANIEM	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	Przeznaczenia gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z danymi GUS łączna powierzchnia gruntów rolnych na terenie powiatu, dla których zmieniono w MPZP przeznaczenie na cele nierolnicze wynosiła: <ul style="list-style-type: none"> • wg stanu na 31.12.2017 r.: 918 ha; • wg stanu na 31.12.2018 r.: 960 ha. Zgodnie ze sprawozdaniami RRW-11 z realizacji przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych w zakresie wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej, rekultywacji i zagospodarowania gruntów oraz zasobów i eksploatacji złóż torfów, powierzchnia gruntów rolnych klasy III wyłączonych z produkcji rolniczej na terenie powiatu w 2017 r. wyniosła 7,62 ha, natomiast w 2018 r. – 3,11 ha. W latach 2017-2018 z użytkowania rolniczego nie wyłączano gruntów klas I-II.
ZADANIE: KONTROLOWANIE DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO REKULTYWACJI MIEJSC EKSPLOATACJI SUROWCÓW MINERALNYCH, TAKŻE LIKWIDACJA MIEJSC NIELEGALNEJ EKSPLOATACJI KOPALIN	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat	W 2017 r. przeprowadzono 14 kontroli terenów poeksploatacyjnych, natomiast w 2018 r. - 12 kontroli. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Natomiast w odniesieniu do kontroli zakończenia rekultywacji: w 2017 r. przeprowadzono 1 kontrolę, natomiast w 2018 r. - 2 kontrole. Podczas w/w kontroli stwierdzono, że tereny zostały zrekultywowane zgodnie z decyzjami ustalającymi kierunek rekultywacji.
ZADANIE: STOPNIOWE OPRACOWYWANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, ZGODNIE Z ZAŁOŻENIAMI STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WRAZ Z PROWADZENIEM PROCEDURY STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTÓW MPZP	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • W 2017 r. na terenie powiatu uchwalono 4 nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) o łącznej powierzchni 131 ha. • W 2018 r. na terenie powiatu uchwalono 9 nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) o łącznej powierzchni 300 ha.
ZADANIE: BUDOWA CHODNIKÓW I ŚCIEŻEK ROWEROWYCH NA TERENIE POWIATU	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat (ZDP)	<p>Rok 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4330E w m. Sługocice – 167 606,26 zł. • Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 1303E w m. Rękawiec – 62 115,00 zł. • Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4306E Czerniewice - Annów – Sadykierz - 157 205,07 zł. • Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4314E w miejscowości Olszowiec - 214 585,92 zł. • Przebudowa drogi powiatowej nr 4320E Skrzyńki - Tobiasze w m. Przesiadłów (chodnik) - 381 330,18 zł. • Przebudowa drogi powiatowej nr 4348E ulica Wąwalska - 536 544,22 zł.

	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa ulicy Smugowej w Tomaszowie Mazowieckim - droga powiatowa nr 4344E (w tym chodnik i ciąg pieszo rowerowy) - 853 455,00 zł. • Rozbudowa drogi powiatowej nr 4303E w Tomaszowie Mazowieckim ul. Mostowa - (w tym chodnik i ciąg pieszo rowerowy) - 2 442 949,40 zł. <p>Rok 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4330E w m. Sługocice - 462 956,65 zł. • Budowa ciągu pieszo-rowerowego oraz kanalizacji w ciągu drogi powiatowej nr 4339E w Tomaszowie Mazowieckim ul. Legionów na odcinku od ul. Piłsudskiego do ul. Dąbrowskiej - 1 311 994,00 zł. • Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 1303E w m. Rękawiec - 310 628,47 zł. • Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4311E ul. Tomaszowska w m. Lubochnia - 79 913,10 zł. • Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 4304E w miejscowości Żelechlinek - 175 000,00 zł. • Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 1303E - 14 760,00 zł. • Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ciągu drogi powiatowej nr 4339E w Tomaszowie Mazowieckim ul. Grota Roweckiego i Szeroka - 1 319 820,21 zł. • Budowa ciągu pieszo-rowerowego wraz z odwodnieniem w ciągu drogi powiatowej nr 4328E w miejscowości Smardzewice - 1 620 019,42 zł. • Rozbudowa skrzyżowania ul. Św. Antoniego, Mazowieckiej i Gen. Sikorskiego oraz skrzyżowania ul. Mazowieckiej i Strzeleckiej w Tomaszowie Mazowieckim na ronda wraz z rozbudową ul. Mazowieckiej (w tym chodniki i ciąg pieszo rowerowy) - 4 278 338,71 zł. • Przebudowa drogi powiatowej nr 4335E w Tomaszowie Mazowieckim - ul. Dzieci Polskich (ciąg pieszo rowerowy) - 638 454,26 zł. • Przebudowa drogi powiatowej nr 4304E w m. Czerniewice (w tym chodniki i droga dla rowerów) - 1 478 757,91 zł.
ZADANIE: TWORZENIE ORAZ WPROWADZANIE ZAPISÓW DO MPZP STREF ROZWOJU GOSPODARCZEGO, STREF EKONOMICZNYCH W CELU SKUPIANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARczo-PRZEMYSŁOWEJ NA WYDZIELONYCH TERENACH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	Zadanie realizowane na bieżąco w ramach sporządzanych nowych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Wszystkie sporządzane przez gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wprowadzają rozwiązania zapewniające ochronę oraz przywracanie środowiska do właściwego stanu. Podstawową zasadą polityki przestrzennej prowadzonej przez gminy jest zapewnienie ładu przestrzennego i warunków zrównoważonego rozwoju, a więc takiej organizacji przestrzennej, która eliminuje konflikty między ochroną środowiska, a rozwojem gospodarczym gminy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

2.4. Cel ekologiczny: Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią

Tabela 4. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią

ZADANIE: PROWADZENIE COROCZNYCH DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z KONSERWACJĄ, MODERNIZACJĄ I ODBUDOWĄ URZĄDZEŃ WODNYCH, ROWÓW, PRZEPUSTÓW, STUDZIENEK, OCZYSZCZANIEM PRZEPUSTÓW DROGOWYCH I WYLOTÓW DRENARSKICH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat (ZDP)	Zarząd Dróg Powiatowych corocznie realizuje prace remontowe i konserwacyjne przy utrzymaniu rowów i przepustów. W 2017 r. na realizację zadania wydatkowano 63 714,00 zł, natomiast w roku 2018 r. - 44 500,00 zł.

Gmina Rokiciny	<p>Rok 2017 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konserwacja rowów melioracyjnych – 10 730 mb – 50 959,74 zł. • Usuwanie awarii na urządzeniach drenarskich (51 awarii) – 30 300,19 zł. <p>Rok 2018 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konserwacja rowów melioracyjnych – 10 100 mb – 52 226,74 zł. • Usuwanie awarii na urządzeniach drenarskich (52 awarie) – 19 992,65 zł.
Gmina Rzeczyca	<ul style="list-style-type: none"> • Oczyszczenie i konserwacja odcinka ok. 200 mb rowu odprowadzającego ścieki z Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Bartoszówce. • Wykonanie przykrycia 120 metrów rowu odprowadzającego oczyszczoną wodę z gminnej oczyszczalni rurociągiem o średnicy 400 mm.
<p>ZADANIE: REALIZACJA PLANU OCHRONY PRZED POWODZIĄ W PRZYPADKU JEJ WYSTĄPIENIA. WSPÓŁPRACA Z PODMIOTAMI ODPOWIEDZIALNYMI ZA STAN INFRASTRUKTURY PRZECIWPOWODZIOWEJ</p>	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
PGW Wody Polskie Zarząd Zlewni w Piotrkowie Trybunalskim	<p>W 2018 r. na terenie Powiatu Tomaszowskiego PGW Wody Polskie Zarząd Zlewni w Piotrkowie Trybunalskim realizował następujące zdania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zadanie „Konserwacja urządzeń odwadniających zawale ZW Sulejów” – poniesione koszty: 68 500,00 zł – zakres przeprowadzonych prac: <ul style="list-style-type: none"> • koszenie trawy rosnącej na skarpach rowów; • koszenie porostów rosnących w dnach rowów; • hakowanie roślin korzeniących się w dnach rowów; • odmulanie dna rowów; • wygrabianie skoszonych i wyhakowanych porostów; • odmulenie przepustów na rowach; • usunięcie tam zbudowanych przez bobry; • odmulenie drenażu zapory czołowej z wyczyszczeniem studni rewizyjnych. • Zadanie „Wały przeciwpowodziowe na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego (rz. Wolbórka wał W-1; 0+930-1+730, 1+775-2+700, 2+800-3+500, rz. Wolbórka wał W-2; 0+930-1+435, rz. Wolbórka wał W-1-1; 4+640-4+900, rz. Wolbórka wał W-2-1; 4+640-4+900, rz. Czarna Bielina wał W-4; 2+510-3+110” – poniesione koszty: 58 660,67 zł – zakres przeprowadzonych prac: <ul style="list-style-type: none"> • wykoszenie porostów w międzywalu wraz z wygrabieniem i wywozem porost gęsty miękki; • wykoszenie porostów ze skarp i korony wałów oraz ze skarp rzeki Wolbórki i Czarnej Bieliny wraz z wygrabieniem i wywozem porost gęsty miękki; • wykoszenie porostów z dna rzeki Wolbórki i Czarnej Bieliny wraz z wygrabieniem i wywozem porost rzadki; • wycięcie krzaków i odrostów w międzywalu, na skarpach i koronie wałów oraz na skarpach rzek mogących utrudniać swobodny przepływ, porost średni; • rozdrobnienie wyciętych w międzywalu, na skarpach i koronie wałów oraz na skarpach rzek krzaków i odrostów; • utrzymanie drożności koryta rzeki Wolbórki na odcinku, gdzie biegnie wał W-1 poprzez rozbiórkę zatorów z gałęzi, konarów, nieczystości z wydobyciem elementów zatorów i wywozem w okresie trwania umowy; • oczyszczanie ze śmieci (odpadów) wałów, międzywali i koryt rzek na odcinku objętym utrzymaniem w okresie trwania umowy; • przegląd (monitorowanie) wałów wraz z międzywałami. • Zadanie „Usunięcie roślinności dennej z koryta rz. Wolbórki od km 3+800-4+300” – poniesione koszty: 58 700,00 zł – zakres przeprowadzonych prac: <ul style="list-style-type: none"> • ręczne hakowanie dna; • wyciągnięcie usuniętej roślinności i złożenie na lewym brzegu; • ręczny załadunek na przyczepę rolniczą; • wywóz i utylizacja wydobytych porostów.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

	<ul style="list-style-type: none"> • Zadanie „Wycinka drzew i krzaków w m. Tomaszów Mazowiecki oraz usunięcie zatoru z koryta rzeki Wolbórki w km 0+850 w Tomaszowie Mazowieckim” – poniesione koszty: 17 835,00 zł – zakres przeprowadzonych prac: <ul style="list-style-type: none"> • rozbiórka zatorów i przetamowań z wywozem i utylizacją wydobytych elementów; • ręczne ścinanie krzaków i podszycia wraz z rozdrobnieniem i zagospodarowaniem; • ręczne ścinanie drzew z pocięciem dłużyc i zagospodarowaniem; • ręczne ścinanie drzew z podnośnika koszowego z pocięciem dłużyc i zagospodarowaniem.
ZADANIE: MONITOROWANIE ZAPISÓW WYDAWANYCH POZWOLEŃ WODNOPRAWNYCH NA POBÓR WÓD, ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW I WÓD OPADOWYCH I ROZTOPOWYCH, WYKONANIE URZĄDZEŃ WODNYCH.	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat	W 2017r. przeprowadzono 25 kontroli wydanych pozwoleń wodnoprawnych. Od 2018 r. organem właściwym w sprawach przeglądu pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód lub wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, lub do urządzeń kanalizacyjnych, a także realizacji tych pozwoleń jest organ właściwy w sprawach pozwoleń wodnoprawnych - dla terenu powiatu tomaszowskiego jest to Zarząd Zlewni w Piotrkowie Trybunalskim i Łowiczu.
PGW Wody Polskie Zarząd Zlewni w Piotrkowie Trybunalskim	W 2018 r. Zarząd Zlewni w Piotrkowie Trybunalskim wydał 55 pozwoleń wodnoprawnych dla podmiotów z obszaru powiatu tomaszowskiego. W rozpatrywanym roku nie przeprowadzono kontroli z zakresu przestrzegania wydanych pozwoleń.
ZADANIE: BUDOWA OBIEKTU MAŁEJ RETENCJI – ZBIORNIKA WODNEGO W BARTOSZÓWCE	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeszyca	W latach 2017-2018 nie realizowano zadania. Projekt „Budowa obiektu małej retencji – zbiornika wodnego w Bartoszówce” uwzględniony jest w aktualnej Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Rzeszyca na lata 2020-2034”.
ZADANIE: KONTYNUACJA DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH W ZLEWNI ZBIORNIKA SULEJOWSKIEGO	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	Zadanie realizowane poprzez rozwój i modernizację infrastruktury kanalizacyjnej (opisano w tabeli numer 1 niniejszego raportu).
ZADANIE: MAKRONIWELACJA I REKULTYWACJA ZBIORNIKA WODNEGO SULEJÓW WRAZ Z UDROŹNIENIEM PARTII COFKOWEJ DO KM 159+300	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
PGW Wody Polskie Zarząd Zlewni w Piotrkowie Trybunalskim	W latach 2017-2018 nie realizowano projektu (w 2018 r. projekt „Makroniwelacja i rekultywacja Zbiornika Wodnego Sulejów wraz z udroźnieniem partii cofkowej” uwzględniony został w planach inwestycyjnych Zarządu Zlewni).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

2.5. Cel ekologiczny: Utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów

Tabela 5. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów

ZADANIE: MODERNIZACJA BUDYNKÓW BĘDĄCYCH W ZARZĄDZIE POWIATU ORAZ BUDYNKÓW KOMUNALNYCH POSZCZEGÓLNYCH GMIN (WYMIANA OGRZEWANIA, MODERNIZACJA KOTŁOWNI, OCIEPLENIE BUDYNKÓW)	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja filii Domu Pomocy Społecznej Nr 1 przy ulicy Farbiarskiej 27/29 w Tomaszowie Mazowieckim - Zakres zadania obejmował: docieplenie styropianem ścian zewnętrznych poniżej poziomu gruntu, docieplenie styropianem ścian zewnętrznych kondygnacji nadziemnych w tym stropu nad przejazdem z wyprawą elewacyjną, całkowitą wymianę zewnętrznej stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie styropianem stropodachu z pokryciem papą, docieplenie stropu ostatniej kondygnacji granulatami ze skalnej wełny mineralnej z pokryciem połączy dachu papą, wymianę obróbek blacharskich, orynnowania, instalacji odgromowej, budowę węzła cieplnego dwufunkcyjnego zasilanego z miejskiej sieci ciepłowniczej z aparaturą kontrolno-pomiarową i automatyką, wykonanie instalacji solarnej, wymianę instalacji centralnego ogrzewania, instalacji ciepłej wody użytkowej i instalacji wodociągowej. Roboty były realizowane w 2017 roku. Poniesione koszty to 2 401 565,50 zł (w tym: koszty poniesione na dokumentację, roboty oraz nadzór inwestorski). • Termomodernizacja budynku Zasadniczej Szkoły Zawodowej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tomaszowie Mazowieckim - Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla ww. zadania. Dokumentację opracowano w 2018 r. (08.05.2018 r. – 06.09.2018 r.). Wartość dokumentacji to 13.530,00 zł.
Gmina Budziszewice	<ul style="list-style-type: none"> • „Budowa zero energetycznego pasywnego budynku dydaktycznego przy Zespole Szkół w Budziszewicach” - w wyniku realizacji inwestycji wybudowano budynek dydaktyczny bez podpiwniczenia o powierzchni użytkowej 817,7 m², powierzchni zabudowy 525,84 m² i kubaturze 4 731,97 m³ wraz z instalacjami wewnętrznymi, zewnętrznymi i elektrycznymi. Inwestycja realizowana była metodą projektuj i buduj. Zadanie było realizowane przy udziale środków z Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 -2020. Operacja realizowana była w latach 2015 -2018. Wydatki poniesione w roku 2018 wyniosły 4.729.380,01 zł i sfinansowane zostały z środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi w formie dotacji w kwocie 111.909,00 zł i pożyczki w wysokości 261.133,00 zł, środków Unii Europejskiej otrzymanych w formie zaliczki w wysokości 2.060.285,58 zł i środków własnych 2.296.052,43 zł. Łączny koszt zadania wyniósł 4.770.954,01 zł.
Gmina Czerniewice	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Przedszkola w Czerniewicach - rok realizacji – 2017, poniesione koszty – 2 038 062,22 zł. • Adaptacja budynku na świetlicę wiejską w Wielkiej Woli - rok realizacji – 2018, poniesione koszty – 446 937,72 zł.
Gmina Lubochnia	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja kotłowni CO wraz z wymianą pieców w Publicznej Szkole Podstawowej w Glinniku – 2017 r. - 60 000,00 zł. • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych w gminie Lubochnia tj. budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Lubochni – lata 2015/2017 - 1 333 711,41 zł. • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych w gminie Lubochnia tj. budynku Publicznego Gimnazjum w Lubochni – lata 2015/2017 - 1 731 825,30 zł.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

Gmina Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynku Domu Ludowego w Sługocicach wraz z robotami towarzyszącymi – rok realizacji: 2017 – koszt: 516.820,63 zł. • Termomodernizacja budynku Domu Ludowego w Jadwigowie wraz z robotami towarzyszącymi – rok realizacji: 2017 – koszt: 456.826,05 zł. • Termomodernizacja budynku Domu Ludowego w Godaszewicach – rok realizacji: 2017 – koszt: 915.843,72 zł. • Termomodernizacja budynku Domu Ludowego w Chorzęcinie – rok realizacji: 2017 – koszt: 1.027.058,22 zł.
Gmina Ujazd	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja i przebudowa Świetlicy Wiejskiej w miejscowości Skrzynki wraz z zagospodarowaniem terenu, rok 2017, 1 524 405,60 zł (roboty budowlane), 33 372,43 zł (inspektor nadzoru). • Termomodernizacja i remont budynku Świetlicy Wiejskiej w miejscowości Dębniak, rok 2018, 186 885,86 zł (roboty budowlane), 4 305,00 zł (inspektor nadzoru).
ZADANIE: PRZEBUDOWA SYSTEMÓW GRZEWCZYCH W OBIEKTACH OŚWIATOWYCH GMINY RZECZYCA Z ZASTOSOWANIEM ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeczyca	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa systemów grzewczych w obiektach oświatowych Gminy Rzeczyca z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii - pompy ciepła w Publicznej Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Rzeczyca - realizacja projektu zakończona w 2019 r. - poniesione koszty: 3 578 295,05 zł. • Przebudowa systemów grzewczych w obiektach oświatowych Gminy Rzeczyca z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii - pompy ciepła w szkole podstawowej w Rzeczyca filia w Sadykierzu - realizacja projektu zakończona w 2019 r. - poniesione koszty: 1 392 957,78 zł.
ZADANIE: PRZEBUDOWA WRAZ Z TERMOIZOLACJĄ OBIEKTÓW OŚWIATOWYCH GMINY RZECZYCA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeczyca	Projekt „Przebudowa wraz z termoizolacją obiektów oświatowych w Gminie Rzeczyca” planowany do realizacji w latach kolejnych.
ZADANIE: PRZEBUDOWA I TERMOIZOLACJA OBIEKTÓW KOMUNALNYCH, ŚWIETLIC WIEJSKICH NA TERENIE GMINY RZECZYCA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeczyca	Przebudowa, termoizolacja obiektów komunalnych- świetlic wiejskich na terenie gminy Rzeczyca - Świetlica wiejska w Kawęczynie – zadanie zrealizowane w 2018 r. - poniesione koszty: 39 980,50 zł.
ZADANIE: ROZBUDOWA I TERMOMODERNIZACJA STRAŻNICZY OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ W SADYKIERZU	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeczyca	W 2018 r. podpisano umowę o dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 w wysokości 85 % kosztów kwalifikowalnych dla projektu „Rozbudowa i termomodernizacja strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej w Sadykierzu z adaptacją pomieszczeń na świetlice wiejską i zagospodarowaniem terenu przyległego” (wartość projektu: 1 499 144,20 zł). Realizację zadania zakończono w 2020 r.
ZADANIE: TERMOMODERNIZACJA GMINNYCH OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ORAZ OBIEKTÓW ADMINISTRACYJNYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	W latach 2017-2018 Miasto Tomaszów Mazowiecki przeprowadziło termomodernizację budynku schroniska dla osób bezdomnych wraz z kotłownią z siedzibą przy ul. Luboszewskiej 71 (na działce nr ewid. 101/3 w obrębie 4). Koszt brutto zadanie wyniósł: 203 157,92 zł.

ZADANIE: TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW OŚWIATOWYCH I ROBOTY TOWARZYSZĄCE	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	Zadanie zrealizowane w latach wcześniejszych.
ZADANIE: WPROWADZANIE ENERGII ODNAWIALNEJ NA TERENIE POWIATU (PROMOCJA KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH, POMP CIEPŁA, GEOTERMII, BIOMASY, ELEKTROWNI WIATROWYCH, EKSPLOATACJA ELEKTROWNI WODNYCH)	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Budziszewice	„Odnawialne źródła energii w Gminie Budziszewice” – w 2018 r. wykonano studium wykonalności. Koszt wykonanych prac wyniósł 6.150,00 zł i sfinansowany został z środków własnych gminy.
Gmina Rzeczyca	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa instalacji fotowoltaicznej na terenie Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Bartoszówce - koszt – 116 335,61 zł. • Budowa instalacji fotowoltaicznej na terenie Stacji Uzdatniania Wody w miejscowościach Grotowice i Sadykierz - koszt – 119 900,26 zł.
Gmina Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt „SŁONECZNE DACHY” – zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł energii na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki – budynki mieszkalne - budowa 19 instalacji fotowoltaicznych, 27 kolektorów słonecznych, 58 instalacji spalania biomasy w obrębie budynków mieszkalnych – łączny koszt projektu wynosi 6 883 306,43 zł. • Zainstalowanie pomp ciepła w miejscowościach: Godaszewice, Sługocice, Chorzęcin, Jadwigów oraz kolektora słonecznego w Chorzęcinie – koszt: 284 630,06 zł.
Gmina Ujazd	Projekt „Dostawa i montaż instalacji solarnych, kotłów na biomasę do ogrzewania centralnej wody użytkowej oraz instalacji fotowoltaicznych na obiektach budowlanych zlokalizowanych na terenie Gminy Ujazd”, rok 2018, koszt: 1 640 605,41 zł (dostawa i montaż), 26 000,00 zł (inspektor nadzoru).
Gmina Żelechlinek	„Budowa odnawialnych źródeł energii w gminie Żelechlinek” - W 2018 r. przeprowadzono projekt polegający na dostawie i montażu 95 instalacji fotowoltaicznych 3 kWp i 5 kWp o przybliżonej łącznej mocy 433 kWp. Ostatecznymi beneficjentami zadania są mieszkańcy gminy, którzy wykazali zainteresowanie projektem oraz zadeklarowali udział finansowy. Łączna wartość zadania to 2,619 mln zł, w tym dotacja UE 1,930 mln zł.
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Grotą” w Tomaszowie Mazowieckim	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Grotą” w październiku 2017 r. zrealizowała projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej pn. „Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w Spółdzielni Mieszkaniowej GROTA w Tomaszowie Mazowieckim” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020; Oś priorytetowa IV – Gospodarka niskoemisyjna. Inwestycja polegała na likwidacji punktowych źródeł energii cieplnej w 9 budynkach mieszkalnych wielorodzinnych (8 budynków po 16 lokali mieszkalnych oraz jeden budynek 10-cio lokalowy) objętych projektem i zastąpienie ich Odnawialnym Źródłem Energii w postaci powietrznych pomp ciepła. W miejsce punktowych źródeł ciepła, którymi były m.in. kuchnie węglowe, kotły węglowe, piece kaflowe oraz kotły gazowe jedno- i dwufunkcyjne, zainstalowane zostały nowe systemy zbiorowego ogrzewania oparte na powietrznych pompach ciepła, oddzielne dla każdego budynku mieszkalnego objętego projektem. Dodatkowo wybudowane zostały zbiorcze instalacje C.O. i C.W.U. Koszt inwestycji to 2 675 843,85 zł.

ZADANIE: REALIZACJA INWESTYCJI DROGOWYCH NA DROGACH GMINNYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa ulicy Piaskowej – poniesione koszty: branża drogowa - 1 495 149,25 zł; kanalizacja deszczowa - 1 426 175,01 zł; przyłącza kanalizacji sanitarnej do granicy pasa drogowego - 32 307,67 zł. • Utwardzenie sięgacza od ul. Smugowej (na działkach nr ewidencyjny 499/2 i 505/3 w obrębie 24) - 78 473,25 zł. • Drogi wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w celu otwarcia terenów inwestycyjnych usytuowanych na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego i Gminy Tomaszów Mazowiecki łączącej drogę ekspresową nr 8 stanowiącą element sieci TEN-T – poniesione koszty: branża drogowa – 1 312 812,46 zł; kanalizacja deszczowa – 270 573,56 zł; kanalizacja sanitarna – 505 050,31 zł; most MD1 – 1 599 616,87 zł. • Przebudowa ul. Sterlinga – poniesione koszty: branża drogowa – 1 569 811,33 zł; odwodnienie – 120 188,68 zł; • Utwardzenie nawierzchni ul. Siedmiodomki - 384 024,22 zł; • Utwardzenie nawierzchni ul. Barbary - koszt: 256 538,86 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Andrzeja - koszt: 91 361,84 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Tuwima - koszt: 93 173,91 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Gabrysiewicza - koszt: 61 144,21 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Smolnej - koszt: 179 762,84 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Północnej na odcinku od ul. Piaskowej do ul. Wysokiej - koszt: 132 101,26 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Kolejowej (odcinek od ul. Podoba do posesji nr 121) - Koszt: 133 667,64 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Żwirowej - koszt: 189 399,76 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Odkrywkowej - koszt: 28 600,24 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Krawieckiej - odgałęzienie ul. Krawieckiej na działce nr ewid. 76 w obrębie 14 - koszt: 39 441,46 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Krawieckiej - odgałęzienie ul. Krawieckiej na działce nr ewid. 84 w obrębie 14 - koszt: 40 883,36 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Krawieckiej - odgałęzienie ul. Krawieckiej na działce nr ewid. 93 i 91/2 w obrębie 14 - koszt: 38 663,82 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Krawieckiej - odgałęzienie ul. Krawieckiej na działce nr ewid. 98 w obrębie 14 - koszt: 34 133,46 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Wąwalskiej - odgałęzienie ul. Wąwalskiej na działce nr ewid. 46 w obrębie 19 - koszt: 40 822,97 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Wąwalskiej - odgałęzienie ul. Wąwalskiej na działce nr ewid. 53 w obrębie 19 - koszt: 41 888,78 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Wąwalskiej - odgałęzienie ul. Wąwalskiej na działce nr ewid. 58 w obrębie 19 - koszt: 43 236,33 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Wąwalskiej - odgałęzienie ul. Wąwalskiej na działce nr ewid. 63 w obrębie 19 - koszt: 41 397,94 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Wąwalskiej - odgałęzienie ul. Wąwalskiej na działce nr ewid. 68 w obrębie 19 - koszt: 42 379,61 zł brutto • Utwardzenie nawierzchni ul. Witosa - odgałęzienie ul. Witosa na działce nr ewid. 315 w obrębie 19 - koszt: 54 274,37 zł brutto. • Utwardzenie nawierzchni ul. Kamila – koszt: 158 931,14 zł brutto. • Przebudowa zagospodarowania terenu wokół nieruchomości przy ul. Niskiej nr 27/29, 27/29A w Tomaszowie Mazowieckim – polegająca na wymianie konstrukcji dróg osiedlowych i chodników, budowie miejsc postojowych o nawierzchni z betonowych płyt ażurowych - koszt: 149 457,60 zł brutto. • Utwardzenie terenu przy ul. Polnej 27a i 29 w Tomaszowie Mazowieckim – polegające na wymianie konstrukcji dróg osiedlowych i chodników, budowie miejsc postojowych o nawierzchni z betonowych płyt ażurowych - koszt: 298 650,00 zł brutto.

*RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018*

Gmina Będków	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Zacharz – 2017 rok - 265 557,00 zł. • Przebudowa drogi gminnej Będków – Nowiny – 2017 rok – 298 767,00 zł. • Przebudowa drogi Magdalena – Ewcin – 2017 rok – 245 368,06 zł. • Przebudowa drogi gminnej nr 116016E we wsi Rzeczaków – 2018 rok – 374 777,57 zł. • Przebudowa drogi we wsi Drzazgowa Wola – 2018 rok – 209 519,92 zł.
Gmina Budziszewice	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa dróg na terenie Gminy Budziszewice – ul. Osiedlowa - 297.629,51 zł • Przebudowa drogi w miejscowości Teodorów - 255.775,57 zł. • Przebudowa dróg na terenie gminy Budziszewice – Węgrzynowice - 205.133,57 zł. • Przebudowa drogi w miejscowości Budziszewice ul. Kolejowa - 116.200,50 zł. • Przebudowa drogi w miejscowości Helenów – w roku 2017 wykonano dokumentację projektową. Koszt opracowania wyniósł 6.000,00 zł. • Przebudowa drogi w miejscowościach Rękawiec-Agnopol działki 206 i 56 - 38.813,45 zł. • Przebudowa dróg na terenie Gminy Budziszewice – opracowanie dokumentacji – wykonano dokumentację projektową na przebudowę drogi w miejscowości Budziszewice działka 313. Koszt dokumentacji wyniósł 4.000,00 zł. • Przebudowa drogi w miejscowości Helenów - 240.548,06 zł
Gmina Czerniewice	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Lechów – Dąbrówka – Wielka Wola - rok realizacji 2017 - poniesione koszty – 926 027,64 zł. • Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Chociw - rok realizacji 2018 - poniesione koszty – 875 399,19 zł. • Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Czerniewice nr ew. dz. 395 - rok realizacji 2018 - poniesione koszty – 119 409,37 zł. • Modernizacja drogi gminnej nr 116114E w m. Wale - rok realizacji 2018 - poniesione koszty – 316 179,67 zł. • Przebudowa drogi gminnej nr 116110E Czerniewice – Zagóry - rok realizacji – 2018 - poniesione koszty – 316 160,65 zł.
Gmina Inowłódz	<ul style="list-style-type: none"> • W dniu 11.04.2018 r. Gmina Inowłódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Przebudowa drogi gminnej ul. Polna w Inowłodzu”. Wartość umowy 243.143,98 zł. • W dniu 11.04.2018 r. Gmina Inowłódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Remont drogi dojazdowej do gruntów rolnych Inowłódz - Poświętne”. Wartość umowy 550.562,33 zł. • W dniu 11.04.2018 r. Gmina Inowłódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Remont drogi gminnej ul. Hubala w Spale”. Wartość umowy 576.936,20 zł. • W dniu 11.04.2018 r. Gmina Inowłódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Remont drogi gminnej na działce nr 266 w Zakościelu”. Wartość umowy 225.800,45 zł. • W dniu 06.11.2018 r. Gmina Inowłódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Przebudowa drogi gminnej w Zakościelu dz. 79 – remont”. Wartość umowy 31.222,85 zł. • W dniu 06.11.2018 r. Gmina Inowłódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Przebudowa drogi gminnej w Zakościelu dz. 79 - budowa”. Wartość umowy 164.695,39 zł. • W dniu 11.04.2017 r. Gmina Inowłódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Brzustowie nr 116231E i nr 116233E”. Wartość umowy 371.405,17 zł. • W dniu 11.04.2017 r. Gmina Inowłódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Modernizacja drogi gminnej ul. Tulipanowa w Inowłodzu”. Wartość umowy 167.695,49 zł. • W dniu 06.12.2016 r. Gmina Inowłódz podpisała umowę na realizację inwestycji pn. „Przebudowa i modernizacja dróg gminnych w miejscowości Konewka”. Wartość umowy 232.424,67 zł. Roboty zakończono w roku 2017.

Gmina Lubochnia	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa drogi w m. Luboszewy (projekt) - 2015/2019 - 57 600,00 zł. • Budowa drogi w m. Marianka - 2014/2019 - 1 120 813,16 zł. • Rozbudowa i przebudowa drogi gminnej nr 116258E Nowy Glinnik - Dąbrowa - Dąbrowa Osiedle - Podlas - Glinnik - 2017/2018 - 11 063,80 zł. • Rozbudowa drogi gminnej nr 116269E w m. Brenica od km 00+000 do km 01+098 wraz z niezbędną infrastrukturą - 2015/2018 - 125 065,79 zł. • Rozbudowa ulicy Zapłotniej w gm. Lubochnia - 2015/2018 - 2 480 873,48 zł. • Rozbudowa drogi gminnej nr 116262E (ul. Bogusławskiego, Pl. W. Jagiełły) w m. Lubochnia Dworska - 2017/2018 - 64 610,00 zł. • Przebudowa i rozbudowa dróg w m. Jasień, Nowy Jasień, Albertów, Glinnik, Emilianów-II etap - 2015/2020 - 108 455,23 zł. • Budowa drogi w m. Tarnowska Wola- Bielawy - 2015/2017 - 804 014,42 zł. • Rozbudowa drogi w m. Lubochnia Górki - Jakubów (projekt) - 2017/2018 - 26 100,00 zł. • Rozbudowa skrzyżowania w miejscowości Kierz (projekt) - 2017/2018 - 16 740,00 zł. • Budowa drogi w m. Henryków - 2014/2018 - 62 553,00 zł. • Rozbudowa drogi w m. Glinnik - 2018 - 24 510,60 zł. • Rozbudowa drogi w m. Lubochnia ul. Sportowa i ul. Leśna - 2018 - 55 944,00 zł.
Gmina Rokiciny	<ul style="list-style-type: none"> • Remont drogi w m. Mikołajów - koszt inwestycji 47,181 zł brutto. • Remont drogi w m. Kolonia Łaznów - koszt inwestycji 32 285,04 zł brutto. • Przebudowa drogi polegająca na budowie ciągu pieszo rowerowego przy ul. Brzezińskiej w m. Rokiciny Kolonia - ETAP III - koszt inwestycji 281 042,39 zł brutto.
Gmina Rzeczycza	<ul style="list-style-type: none"> • Roszkowa Wola - Pograszyn - powstał odcinek drogi o dł. 1 058 m, koszt - 1 005 722,24 zł. • Glina - wybudowano drogę o dł. 986 m, koszt - 399 342,30 zł. • Glina - Królowa Wola - remont drogi powiatowej, udzielono wsparcia Powiatowi Tomaszowskiemu na kwotę 150 000,00 zł. • Bartoszówka - poprawiono najgorsze odcinki na drodze w kierunku Kuczyny - dł. 150 m, koszt - 4 241,00 zł. • Bobrowiec - wykonano utrwalenie powierzchniowe na odcinku 240 m, koszt - 17587,00 zł oraz na odcinku 150 m koszt - 15 600,00 zł. • Brzeg - wybudowano 320 m drogi z gruzu betonowego i pokruszonych kamieni polnych, koszt - 14 367,00 zł. • Grotowice - nawierzchnia z gruzu betonowego na odcinku 140 m, koszt - 1 762,00 zł. • Gustawów - nawierzchnia z gruzu betonowego na odcinku 620 m, koszt - 31 058,00 zł. • Rzeczycza I - nawierzchnia z gruzu betonowego na odcinku 350 m, koszt - 16 788,00 zł. • Zawady - nawierzchnia z utrwalenia powierzchniowego na odcinku 480 m, koszt - 36 416,00 zł. • Kanice - zmodernizowano 990 m drogi gminnej poprzez ułożenie nowej nawierzchni asfaltowej, koszt - 505 000,00 zł. • Rzeczycza - ul. Spółdzielców - wybudowano 230 m drogi asfaltowej, koszt - 270 710,45 zł. • Bartoszówka - nawierzchnia z utrwalenia powierzchniowego na długości 180 m, koszt - 21 200,00 zł. • Bartoszówka - nawierzchnia z gruzu betonowego na odcinku 120 m wraz z odtworzeniem i odmuleniem rowu, koszt - 13 270,00 zł. • Grotowice - nawierzchnia z utrwalenia powierzchniowego na odcinku 150 m, koszt - 12 319,00 zł. • Gustawów - nawierzchnia z utrwalenia powierzchniowego na odcinku 70 m, koszt - 5 000,00 zł.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

	<ul style="list-style-type: none"> • Jeziorzec - nawierzchnia z utrwalenia powierzchniowego na odcinku 120 m, koszt – 8 000,00 zł. • Kanice - powierzchniowe utwalenie odcinka drogi o dł. 400 m, koszt – 21 500,00 zł. • Lubocz - nawierzchnia z kruszywa drogowego i gruzu betonowego o dł. 240 m, koszt – 13 000,00 zł. • Lubocz - nawierzchnia z utrwalenia powierzchniowego dł. 240 m, koszt – 15 120,00 zł. • Łęg - nawierzchnia z utrwalenia powierzchniowego dł. 100 m, koszt – 15 473,00 zł. • Wiechnowice - nawierzchnia z utrwalenia powierzchniowego dł. 380 m, koszt – 30 000,00 zł. • Zawady - nawierzchnia z utrwalenia powierzchniowego dł. 390 m, koszt – 30 163,00 zł.
Gmina Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa drogi ul. Piliczna w miejscowości Smardzewice (zrealizowano, dł. drogi 2 121,5 m) – koszt: 2.262.974,69 zł. • Budowa drogi gminnej w m. Ciebłowice Duże na odcinku od Domu Ludowego do drogi wojewódzkiej nr 713 (dł. ok. 600 m) – koszt: 1.248.056,49 zł.
Gmina Ujazd	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa drogi w miejscowości Niewiadów, rok 2017, koszty: 1 275 147,33 zł (roboty budowlane), 13 500,00 zł (pełnienie funkcji inspektora nadzoru nad realizacją inwestycji). • Rozbudowa drogi gminnej w miejscowości Ujazd - ulica Antolin, rok 2017, koszty: 877 215,41 zł (roboty budowlane), 12 900,00 zł (pełnienie funkcji inspektora nadzoru nad realizacją inwestycji). • Przebudowa drogi gminnej ul. Lipowej w miejscowości Sangrodz, rok 2018, koszty: 598 000,00 zł (roboty budowlane), 6 027 zł (pełnienie funkcji inspektora nadzoru). • Część II Przebudowa drogi w miejscowości Zaosie, 2018 rok, koszty: 98 953,99 zł (roboty budowlane), 3 013,50 zł (inspektor nadzoru).
Gmina Żelechlinek	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa drogi w Żelechlinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Rawskiej (810 m) – 1.242 tys. zł, w tym dotacja z PROW 641 tys. zł. • Budowa drogi dojazdowej w Żelechlinku (równoległa do ul. Witosa – 250 m) – 218 tys. zł, w tym dotacja z PROW 132 tys. zł. • Budowa drogi w m. Julianów (0,54 km) – 210 tys. zł – 100% środki własne. • Przebudowa drogi w m. Feliksów – Lucjanów – Radwanka (2,46 km) – 911 tys. zł, w tym dotacja z FOGR 317 tys. zł. • Przebudowa drogi w m. Józefin (340 m) – 143 tys. zł. • Przebudowa drogi w m. Żelechlin (280 m) – 99 tys. zł. • Przebudowa drogi w m. Władysławów (720 m) – 277 tys. zł. • Przebudowa drogi w m. Czerwonka Stara (850 m), w tym dotacja FOGR 159 tys. zł.
ZADANIE: ROZBUDOWA DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 713 NA ODCINKU ANDRESPOL – UJAZD ORAZ TOMASZÓW MAZOWIECKI – JANUSZEWICE WRAZ Z PRZEJŚCIEM PRZEZ TOMASZÓW MAZOWIECKI	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi	W ramach zadania w latach 2015-2017 zrealizowano inwestycję pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 713 na odcinku przejścia przez Tomaszów Mazowiecki – I Etap (kompleksowa rozbudowa drogi w km 46+654 - 49+922 z wyłączeniem 47+114 - 47+150, 48+180 - 48+397, 48+836 - 48+993) – poniesione koszty: 21 648 706,65 zł. W trakcie realizacji pozostaje natomiast inwestycja pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 713 na odcinku Kurowice – Ujazd” (kompleksowa rozbudowa drogi w km 19+605 - 38+415 z wyłączeniem odcinka 28+172-28+462 (rondo w Rokicinach)).

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

ZADANIE: ROZBUDOWA DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 716 KOLUSZKI – PIOTRKÓW TRYBUNALSKI NA ODCINKU KOLUSZKI - ROKICINY	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi	W ramach zadania na terenie powiatu zrealizowano inwestycję pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 716 na odcinku Stefanów – Rokiciny” (kompleksowa rozbudowa drogi w km 8+280 - 12+630). Lata realizacji: 2017-2019. Poniesione koszty: 19 767 202,45 zł.
ZADANIE: ROZBUDOWA DROGI WOJEWÓDZKIEJ NR 726 NA ODCINKU RAWA MAZOWIECKA – INOWŁÓDZ – BUKOWIEC OPOCZYŃSKI – OPOCZNO -ŻARÓW	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi	W ramach zadania na terenie powiatu zrealizowano inwestycję pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku przejścia przez Inowłódz” (kompleksowa rozbudowa drogi w km 28+377,68- 29+201,66). Lata realizacji: 2017-2018. Poniesione koszty: 9 692 635,91 zł.
ZADANIE: REMONT DROGI KRAJOWEJ NR 48 NA ODCINKU GLINNIK - SPAŁA O DŁUGOŚCI 3,09 KM	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
GDDKiA Oddział w Łodzi	Brak danych nt. realizacji zadania. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi nie udzieliła odpowiedzi na przesłany wniosek dot. pozyskania danych na cele opracowania niniejszego raportu.
ZADANIE: PRZEBUDOWA DROGI KRAJOWEJ NR 48 W MIEŚCIE TOMASZÓW MAZOWIECKI O DŁUGOŚCI 2,4 KM	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
GDDKiA Oddział w Łodzi	Brak danych nt. realizacji zadania. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi nie udzieliła odpowiedzi na przesłany wniosek dot. pozyskania danych na cele opracowania niniejszego raportu.
ZADANIE: PRZEBUDOWA OBIEKTU MOSTOWEGO NA RZECE CZARNA W CIĄGU UL. SPALSKIEJ W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM – DROGA POWIATOWA NR 4339E	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat (ZDP)	W 2017 r. wykonano prace projektowe dla zadania. Poniesiony koszt wyniósł 25 000,00 zł.
ZADANIE: BUDOWA CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO PRZY DRODZE GMINNEJ Z RZECZYCY UL. ZACISZE – ŁĄKOWA WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW PRZYLEGLYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeczyca	Zadanie realizowane w latach 2012-2021. Łączne nakłady na realizację zadania zgodnie z WPF wynoszą 225 063,80 zł.
ZADANIE: BUDOWA CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO SKANSEN - ŁĄKI CIEBŁOWICKIE	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	W latach 2017-2018 nie realizowano zadania. Zadanie nie jest również ujęte w aktualnej Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

ZADANIE: GAZYFIKACJA POWIATU	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	W latach 2017-2018 długość rozbudowanej dystrybucyjnej sieci gazowej na terenie powiatu przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. wyniosła 5,854 km. Liczba czynnych przyłączy gazowych na terenie powiatu zwiększyła się natomiast o 146 szt. (w tym do budynków mieszkalnych o 120 szt.).
ZADANIE: MODERNIZACJA ORAZ ROZBUDOWA SYSTEMU CIEPŁOWNICZEGO NA TERENIE POWIATU	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Zakład Gospodarki Ciepłowniczej Sp. z o.o. w Tomaszowie Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • W latach 2017-2018 zbudowano, zmodernizowano lub wymieniono łącznie ok. 685 m sieci ciepłowniczej. • Największa sieć o długości 618 m wybudowana została na osiedlu „Górna”, w ul. Dywanowej, ul. Bema oraz ul. Przędzalnianej, natomiast największą wymianę sieci ciepłowniczej, wynoszącą 130 m przeprowadzono w ul. Sterlinga. • W 2017 r. zostało wybudowanych 26 nowych przyłączy ciepłowniczych m.in. w ulicach: Sterlinga, Piłsudskiego, Zgorzelickiej, Fabrycznej, Barlickiego oraz Lewej. Długość wybudowanych przyłączy wynosi ok. 1 365 m. • W 2018 r. wybudowano 32 nowe przyłącza m.in. w ulicach: Bema, Dywanowej, Przędzalnianej, Fabrycznej, Farbiarskiej, Benniego, Wiejskiej, Lewej, Smugowej, Perłowej, Św. Antoniego o łącznej długości 1 363 m.
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • W 2017 i 2018 roku nie prowadzono inwestycji z zakresu modernizacji, remontów i rozbudowy, zarówno sieci ciepłowniczej eksploatowanej na terenie Osiedla Obrońców Tomaszowa Mazowieckiego z 1939 roku, jak i w źródle ciepła - Kotłowni Osiedlowej Zawadzka przy ulicy Zawadzkiej nr 58-70A w Tomaszowie Mazowieckim. • W 2017 roku wykonano przyłącza ciepłownicze w następujących lokalizacjach: <ul style="list-style-type: none"> • do budynków mieszkalnych wielorodzinnych należących do Spółdzielni Mieszkaniowej „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim: <ul style="list-style-type: none"> • blok nr 4 przy ul. Dzieci Polskich 35 - koszt 28 865,76 zł; • blok nr 5 przy ul. Dzieci Polskich 37 - koszt 24 750,79 zł; • blok nr 8 przy ul. Ostrowskiego 20 - koszt 36 643,63 zł; • blok nr 9 przy ul. Ostrowskiego 18 - koszt 36 643,63 zł; • blok nr 10 przy ul. Ostrowskiego 16 - koszt 48 643,54 zł; • blok nr 11 przy ul. Ostrowskiego 8/10 - koszt 36 643,63 zł; • do budynku pawilonu handlowo-usługowego przy ul. Ostrowskiego 12 należącego do Spółdzielni Mieszkaniowej „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim - koszt 13 047,00 zł. • W 2018 roku wykonano przyłącza ciepłownicze w następujących lokalizacjach: <ul style="list-style-type: none"> • do budynku mieszkalnego jednorodzinnego przy ul. Zawadzkiej 80A - koszt realizacji zadania 27 023,97 zł; • do pawilonu usługowego przy ul. Kwiatowej 11A - koszt realizacji zadania 14 398,82 zł. • W 2017 roku usunięto piecyki gazowe w 13 budynkach mieszkalnych wielorodzinnych należących do zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim podłączonych do sieci ciepłowniczej, w następujących lokalizacjach: blok nr 20 przy ul. T. Seweryna 3; blok nr 21 przy ul. T. Seweryna 5; blok nr 22 przy ul. T. Seweryna 7; blok nr 16 przy ul. Ks. Skorupki 9/11; blok nr 17 przy ul. Ks. Skorupki 13/15; blok nr 18 przy ul. Ks. Skorupki 10; blok nr 19 przy ul. Kombatantów 15; blok nr 4 przy ul. Dzieci Polskich 35; blok nr 5 przy ul. Dzieci Polskich 37; blok nr 8 przy ul. Ostrowskiego 20; blok nr 9 przy ul. Ostrowskiego 18; blok nr 10 przy ul. Ostrowskiego 16; blok nr 11 przy ul. Ostrowskiego 8/10. Łączny koszt

	realizacji działań wyniósł 1 776 500,00 zł i obejmuje on wykonanie wewnętrznych instalacji ciepłej wody użytkowej i wody cyrkulacyjnej wraz z wykonaniem węzłów cieplnych oraz pozostałej niezbędnej infrastruktury.
ZADANIE: REALIZACJA ZAŁOŻEŃ PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY ŁÓDZKIEJ	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Wszystkie zadania opisane w niniejszej tabeli wpisują się w realizację założeń „Programu ochrony powietrza dla strefy łódzkiej”.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

2.6. Cel ekologiczny: Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska

Tabela 6. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska

ZADANIE: MODERNIZACJA I BUDOWA DRÓG	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Opisano w tabeli numer 5 niniejszego raportu.	
ZADANIE: WPROWADZANIE ZAPISÓW DOTYCZĄCYCH STANDARDÓW AKUSTYCZNYCH W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	W latach 2017-2018 na terenie Powiatu Tomaszowskiego uchwalono 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Uchwalone w latach 2017-2018 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego kwalifikują obszary objęte swoim zasięgiem do poszczególnych rodzajów terenów określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112), dla których ustanowione są dopuszczalne poziomy hałasu (określono klasyfikacje ochrony akustycznej dla terenów przeznaczonych pod zabudowę).
ZADANIE: WYDAWANIE PROWADZĄCYM INSTALACJE DECYZJI USTALAJĄCYCH DOPUSZCZALNY POZIOM HAŁASU W ŚRODOWISKU	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat (Starosta)	W latach 2017-2018 Starosta Tomaszowski wydał dwie następujące decyzje ustalające dopuszczalny poziom hałasu w środowisku: <ul style="list-style-type: none"> • Decyzja ZRO.6241.2.2017 z dnia 21.03.2018 r. dla: Firma Produkcyjno-Usługowa „MIRMAR”, Lipianki 24, 97-225 Ujazd; • Decyzja ZRO.6241.4.2018 z dnia 02.10.2018 r. dla: Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „KRAN RIK”, ul. Józefowska 8/12, 97-200 Tomaszów Mazowiecki.
ZADANIE: REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Zrealizowano w ramach zadania „MODERNIZACJA I BUDOWA DRÓG”.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

2.7. Cel ekologiczny: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi

Tabela 7. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi

ZADANIE: WYDAWANIA POZWOLEŃ, PRZYJMOWANIE ZGŁOSZEŃ NA BUDOWĘ STACJI BAZOWYCH TELEFONII KOMÓRKOWEJ – KONTROLA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat	<p>Wykaz zgłoszeń nowych stacji telefonii komórkowej na terenie powiatu w latach 2017-2018 (łącznie 9 zgłoszeń):</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZRO.6221.11.2017 z dnia 03.10.2017 r. stacja TOM4485_A, Żelechlin 77a, 97-226 Żelechlinek (P4 Sp. z o.o.). • ZRO.6221.10.2017 z dnia 16.05.2017 r., stacja (88349N!) LEMANSE_LP_SPALA_TRANZYT, ul. Gabrysiewicza 2, Spała (Orange Polska S.A.). • ZRO.6221.9.2017 z dnia 16.05.2017 r., stacja (88349N!) LEMANSE_LP_SPALA_TRANZYT, ul. Gabrysiewicza 2, Spała (Orange Polska S.A.). • ZRO.6221.8.2017 z dnia 15.05.2017 r., stacja BT33956 RZECZYCA (ERA), Rzeczyca dz. ew. 112 (Polkomtel Sp. z o.o. S.A., Aero2 Sp. z o.o.). • ZRO.6221.20.2018 z dnia 19.06.2018 r., stacja TOM3308_C, ul. Peryferyjna dz. Nr 223/2, 97-200 Tomaszów Mazowiecki (P4 Sp. z o.o.). • ZRO.6221.42.2018 z dnia 23.11.2018 r., stacja TOM4421_A, Rokiciny-Kolonia, ul. Łódzka 2 (P4 Sp. z o.o.). • ZRO.6221.37.2018 z dn. 02.11.2018 r., stacja TOM4403_A, Smardzewice dz. nr 1409/22 (P4 Sp. z o.o.). • ZRO.6221.36.2018 z dn. 31.10.2018 r., stacja TOM4407_B, Inowłódz dz. nr 476 (P4 Sp. z o.o.). • ZRO.6221.31.2018 z dn. 27.09.2018 r., stacja TOM3311_A, ul. Zawadzka 152, 97-200 Tomaszów Mazowiecki (P4 Sp. z o.o.). <p>Liczba złożonych informacji o zmianie danych w zgłoszeniu stacji bazowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2017 r.: 26 informacji; • 2018 r.: 34 informacji. <p>Liczba złożonych sprawozdań z pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego dla stacji bazowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2017 r.: 27 sprawozdań; • 2018 r.: 32 sprawozdania. <p>Liczba stwierdzonych przekroczeń dopuszczalnego natężenia pola elektromagnetycznego zgodnie ze złożonymi sprawozdaniami z pomiarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2017 r.: brak przekroczeń; • 2018 r.: brak przekroczeń.
ZADANIE: WPROWADZANIE ZAPISÓW DOTYCZĄCYCH STANDARDÓW EMISJI PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	<p>W latach 2017-2018 na terenie Powiatu Tomaszowskiego uchwalono 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Uchwalane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego ustalają strefy techniczne dla napowietrznych linii elektroenergetycznych w obrębie których, ustala się zakaz sytuowania budynków mieszkalnych.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

2.8. Cel ekologiczny: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych

Tabela 8. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych

ZADANIE: ZMNIJSZENIE STRAT ENERGII, ZWŁASZCZA CIEPLNEJ W SYSTEMACH PRZESYŁOWYCH, POPRAWY PARAMETRÓW ENERGETYCZNYCH BUDYNKÓW, PODNOSZENIE SPRAWNOŚCI WYTWARZANIA ENERGII, ZMNIJSZENIE STRAT WODY NA SIECIACH PRZESYŁOWYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Zakład Gospodarki Ciepłowniczej Sp. z o.o. w Tomaszowie Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • W latach 2017-2018 zbudowano, zmodernizowano lub wymieniono łącznie ok. 685 m sieci ciepłowniczej. • Największa sieć o długości 618 m wybudowana została na osiedlu „Górna”, w ul. Dywanowej, ul. Bema oraz ul. Przędzalnianej, natomiast największą wymianę sieci ciepłowniczej, wynoszącą 130 m przeprowadzono w ul. Sterlinga. • W 2017 r. zostało wybudowanych 26 nowych przyłączy ciepłowniczych m.in. w ulicach: Sterlinga, Piłsudskiego, Zgorzelickiej, Fabrycznej, Barlickiego oraz Lewej. Długość wybudowanych przyłączy wynosi ok. 1 365 m. • W 2018 r. wybudowano 32 nowe przyłącza m.in. w ulicach: Bema, Dywanowej, Przędzalnianej, Fabrycznej, Farbiarskiej, Benniego, Wiejskiej, Lewej, Smugowej, Perłowej, Św. Antoniego o łącznej długości 1 363 m.
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim	<p>W 2017 roku poddano termomodernizacji 16 budynków należących do zasobów SM „Przodownik” w następujących zakresach i lokalizacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprzez docieplenie stropów w piwnicach budynków: <ul style="list-style-type: none"> • blok nr 62 przy ul. W. Panfil 28A - koszt 33 387,55 zł; • blok nr 65 przy ul. W. Panfil 22 - koszt 48 982,67 zł; • blok nr 77 przy ul. Granicznej 23 - koszt 44 819,91 zł; • blok nr 9 przy ul. Sterlinga 1 - koszt 41 580,00 zł; • poprzez docieplenie elewacji budynków: <ul style="list-style-type: none"> • blok nr 61 przy ul. W. Panfil 28 - koszt 40 176,00 zł; • blok nr 64 przy ul. W. Panfil 24 - koszt 40 176,00 zł; • blok nr 66 przy ul. W. Panfil 20 - koszt 40 176,00 zł; • blok nr 67 przy ul. W. Panfil 18 - koszt 40 176,00 zł; • blok nr 74 przy ul. Granicznej 33/35A - koszt 62 640,00 zł; • blok nr 75 przy ul. Granicznej 33/35 - koszt 66 636,00 zł; • blok nr 5 przy ul. Granicznej 48/50 - koszt 34 668,00 zł; • blok nr 7 przy ul. Granicznej 42 oraz blok nr 6 przy ul. Granicznej 44/46 - koszt 120 312,00 zł; • blok nr 21 przy ul. Sterlinga 10 - koszt 22 896,00 zł; • blok nr 26 przy ul. Synów Pułku 4 - koszt 27 604,47 zł; • siedziba Spółdzielni Mieszkaniowej „Przodownik” przy ul. W. Panfil 5 - koszt 68 265,00 zł. <p>W 2018 roku poddano termomodernizacji 8 budynków należących do zasobów SM „Przodownik” w następujących zakresach i lokalizacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprzez docieplenie stropów w piwnicach budynków: <ul style="list-style-type: none"> • blok nr 9 i 51 przy ul. Sikorskiego 11 - koszt 39 015,11 zł; • poprzez docieplenie elewacji budynków: <ul style="list-style-type: none"> • blok nr 7 przy ul. Głowackiego 35/37 - koszt 68 727,99 zł; • blok nr 4 przy ul. Sikorskiego 2a - koszt 43 740,00 zł; • blok nr 6 przy ul. Sikorskiego 4 - koszt 38 772,00 zł; • blok nr 60 przy ul. Wandy Panfil 30a - koszt 85 512,20 zł; • blok nr 63 przy ul. Wandy Panfil 26 - koszt 43 200,00 zł; • blok nr 1A, 1B, 1C przy ul. Granicznej 41/43 - koszt 171 288,00 zł; • blok nr 10 przy ul. Polnej 30 - koszt 37 260,00 zł.

Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego	<p>Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego w latach 2017-2018 zrealizował zadanie pn. „Termomodernizacja budynku głównego i biblioteki Centrum Kształcenia Ustawicznego Samorządu Województwa Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim: ocieplenie ścian zewnętrznych i dachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, wymiana instalacji c.o.” Koszt inwestycji wyniósł 2 207 115,01 zł.</p> <p>Zakres prac przeprowadzonych w budynku głównym Centrum Kształcenia Ustawicznego obejmował:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie izolacji poziomej i pionowej ścian piwnic, • ocieplenie ścian piwnic i nadziemia, • wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, • wymianę instalacji C.O., • wymianę kotłowni węglowej na gazową, • ocieplenie stropodachu wentylowanego, • montaż paneli słonecznych dla przygotowania c.w.u., • montaż paneli fotowoltaicznych z wymianą źródeł światła w budynkach. <p>Zakres prac remontowych przeprowadzonych w budynku Biblioteki obejmował:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie izolacji poziomej i pionowej ścian fundamentowych, • wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, • wymianę instalacji C.O., • ocieplenie stropodachu niewentylowanego, • montaż paneli słonecznych dla przygotowania c.w.u., • montaż paneli fotowoltaicznych wraz z wymianą źródeł światła w budynku.
Tomaszowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	<p>Wykaz prac termomodernizacyjnych przeprowadzonych przez TTBS Sp. z o.o. w latach 2017-2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ul. Warszawska 21/23 - Docieplenie elewacji budynku frontowego od strony podwórka - 144 961,86 zł; • ul. Konstytucji 3 Maja 17 - Docieplenie ściany szczytowej budynku - 37 965,39 zł; • ul. Długa 54 - Docieplenie ściany szczytowej budynku - 20 446,81 zł. • ul. Konstytucji 3 Maja 45 - Docieplenie dwóch ścian budynku - 143 370,00 zł.
ZADANIE: BUDOWA SIECI CIEPLNEJ DO ULICY WARSZAWSKIEJ I GŁÓWNEJ	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim	W latach 2017-2018 nie realizowano zadania.
ZADANIE: BUDOWA PRZYŁĄCZY WYSOKICH PARAMETRÓW	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • W 2017 roku wykonano przyłącza ciepłownicze w następujących lokalizacjach: <ul style="list-style-type: none"> • do budynków mieszkalnych wielorodzinnych należących do Spółdzielni Mieszkaniowej „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim: <ul style="list-style-type: none"> • blok nr 4 przy ul. Dzieci Polskich 35 - koszt 28 865,76 zł; • blok nr 5 przy ul. Dzieci Polskich 37 - koszt 24 750,79 zł; • blok nr 8 przy ul. Ostrowskiego 20 - koszt 36 643,63 zł; • blok nr 9 przy ul. Ostrowskiego 18 - koszt 36 643,63 zł; • blok nr 10 przy ul. Ostrowskiego 16 - koszt 48 643,54 zł; • blok nr 11 przy ul. Ostrowskiego 8/10 - koszt 36 643,63 zł; • do budynku pawilonu handlowo-usługowego przy ul. Ostrowskiego 12 należącego do Spółdzielni Mieszkaniowej „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim - koszt 13 047,00 zł.

	<ul style="list-style-type: none"> • W 2018 roku wykonano przyłącza ciepłownicze w następujących lokalizacjach: <ul style="list-style-type: none"> • do budynku mieszkalnego jednorodzinny przy ul. Zawadzkiej 80A - koszt realizacji zadania 27 023,97 zł; • do pawilonu usługowego przy ul. Kwiatowej 11A - koszt realizacji zadania 14 398,82 zł. • W 2018 r. zrealizowano budowę przyłącza wysokich parametrów do obiektu dawnej Mleczarni przy ulicy Dzieci Polskich.
ZADANIE: UNOWOCZEŚNIENIE ISTNIEJĄCYCH WĘZŁÓW CIEPLNYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przodownik” w Tomaszowie Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • W 2017 r. SM „Przodownik” wykonała przyłącza ciepłownicze do budynków mieszkalnych wielorodzinnych, połączone z likwidacją grupowych jednofunkcyjnych węzłów i zastąpieniem ich indywidualnymi dwufunkcyjnymi węzłami wymiennikowymi. Inwestycje przeprowadzono w następujących lokalizacjach: blok nr 4 przy ul. Dzieci Polskich 35, blok nr 5 przy ul. Dzieci Polskich 37, blok nr 8 przy ul. Ostrowskiego 20, blok nr 9 przy ul. Ostrowskiego 18, blok nr 10 przy ul. Ostrowskiego 16, blok nr 11 przy ul. Ostrowskiego 8/10. • W 2017 r. SM „Przodownik” usunęła gazowe podgrzewacze (piecyki) z lokali mieszkalnych i uruchomiła instalacje z centralnym podgrzewaniem ciepłej wody użytkowej w wymiennikowych węzłach ciepłowniczych w 13 budynkach w następujących lokalizacjach: blok nr 20 przy ul. Seweryna 3, blok nr 21 przy ul. Seweryna 5, blok nr 22 przy ul. Seweryna 7, blok nr 16 przy ul. Skorupki 9/11, blok nr 17 przy ul. Skorupki 13/15, blok nr 18 przy ul. Skorupki 10, blok nr 19 przy ul. Kombatantów 15, blok nr 4 przy ul. Dzieci Polskich 35, blok nr 5 przy ul. Dzieci Polskich 37, blok nr 8 przy ul. Ostrowskiego 20, blok nr 9 przy ul. Ostrowskiego 18, blok nr 10 przy ul. Ostrowskiego 16, blok nr 11 przy ul. Ostrowskiego 8/10.
ZADANIE: PROWADZENIE DZIAŁAŃ ENERGOOSZCZĘDNYCH REALIZOWANYCH W BUDYNKACH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE POWIATU TOMASZOWSKIEGO	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja filii Domu Pomocy Społecznej Nr 1 przy ulicy Farbiarskiej 27/29 w Tomaszowie Mazowieckim - Zakres zadania obejmował: docieplenie styropianem ścian zewnętrznych poniżej poziomu gruntu, docieplenie styropianem ścian zewnętrznych kondygnacji nadziemnych w tym stropu nad przejazdem z wyprawą elewacyjną, całkowitą wymianę zewnętrznej stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie styropianem stropodachu z pokryciem papą, docieplenie stropu ostatniej kondygnacji granulatami ze skalnej wełny mineralnej z pokryciem połaci dachu papą, wymianę obróbek blacharskich, orynnowania, instalacji odgromowej, budowę węzła ciepłego dwufunkcyjnego zasilanego z miejskiej sieci ciepłowniczej z aparaturą kontrolno-pomiarową i automatyką, wykonanie instalacji solarnej, wymianę instalacji centralnego ogrzewania, instalacji ciepłej wody użytkowej i instalacji wodociągowej. Roboty były realizowane w 2017 roku. Poniesione koszty to 2 401 565,50 zł (w tym: koszty poniesione na dokumentację, roboty oraz nadzór inwestorski). • Termomodernizacja budynku Zasadniczej Szkoły Zawodowej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tomaszowie Mazowieckim - Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla ww. zadania. Dokumentację opracowano w 2018 r. (08.05.2018 r. – 06.09.2018 r.). Wartość dokumentacji to 13.530,00 zł.

ZADANIE: DOPROWADZENIE CIEPŁA Z SIECI CIEPŁOWNICZEJ MIEJSKIEJ DO BUDYNKÓW: ZSP NR 3 PRZY UL. LEGIONÓW. - DOM POMOCY SPOŁECZNEJ PRZY UL. FARBIARSKIEJ. - OBIEKTY PO BYŁYM ZESPOLE PONADGIMNAZJALNYM SZKÓŁ ZAWODOWYCH I OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH PRZY UL. FARBIARSKIEJ	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat	<ul style="list-style-type: none"> • Przyłączenie obiektu na terenie ZSP Nr 3 w Tomaszowie Mazowieckim przy ul. Legionów do miejskiej sieci ciepłowniczej - zadanie zrealizowano w 2019 r. Poniesiony koszt 43.000,00 zł. • Przyłączenie filii Domu Pomocy Społecznej przy ul. Farbiarskiej 27/29 w Tomaszowie Mazowieckim do miejskiej sieci ciepłowniczej - zadanie zrealizowano w 2018 roku. Poniesiony koszt 23.616,53 zł. • Przyłączenie obiektów po byłym Zespole Ponadgimnazjalnym Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących przy ul. Farbiarskiej do miejskiej sieci ciepłowniczej - zadanie zrealizowano w 2017 r. Poniesiony koszt 73.800,00 zł.
ZADANIE: WYMIANA OŚWIETLENIA NA ENERGOOSZCZĘDNE W BUDYNKACH I WZDŁUŻ CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH ORAZ NA TERENACH JEDNOSTEK	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • W 2017 r. na oświetlenie ulic, placów i dróg – z zaplanowanej kwoty 1.881.000,00 zł, wydatkowano 1.822.885,73 zł, tj. 96,91% na pokrycie kosztów zużycia energii elektrycznej na oświetlenie ulic i placów w mieście, na konserwację i prace remontowo - konserwacyjne oświetlenia ulicznego w tym kwota 8.000,00 zł dotyczy oświetlenia ulic Meca, Grada i Zachodniej, kwota w wysokości 1.904,94 zł dotyczy oświetlenia Parku Rodego, a kwota 9.407,38 zł dotyczy oświetlenia na Placu Kościuszki. • W 2018 r. na oświetlenie ulic, placów i dróg – z zaplanowanej kwoty 1.970.000,00 zł, wydatkowano 1.966.880,85 zł, tj. 99,84% na pokrycie kosztów zużycia energii elektrycznej na oświetlenie ulic i placów w mieście, na konserwację i prace remontowo - konserwacyjne oświetlenia ulicznego, w tym: Plac Kościuszki – 15.515,34 zł, ulice Meca, Grada i Zachodniej – 10.398,83 zł, Park Rodego - 518,91 zł.
Gmina Budziszewice	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa oświetlenia placów i ulic na terenie Gminy Budziszewic – w ramach inwestycji wykonano zasilenie elektryczne oświetlenia parku w miejscowości Budziszewice poprzez zainstalowanie 5 lamp parkowych wraz z osprzętem. Łączny koszt zadania wyniósł 12.265,87 zł i sfinansowany został z środków własnych gminy.
Gmina Czerniewice	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Studzianki i Chociw - rok realizacji 2017, poniesione koszty – 72 422,40 zł. • Budowa oświetlenia ulicznego w m. Czerniewice ul. Wschodnia - rok realizacji 2017, poniesione koszty – 46 008,64 zł.
Gmina Inowłódz	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina w 2018 r. złożyła wniosek o dofinansowanie w ramach konkursu RPO zadania pn. „Kompleksowa modernizacja i rozbudowa komunalnego oświetlenia publicznego w Gminie Inowłódz”.
Gmina Lubochnia	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa oświetlenia ulicznego w m. Małecz (projekt) – 2017 r. - 9 102,00 zł. • Budowa oświetlenia boiska sportowego w m. Lubochnia ul. Łódzka 57a - 2017/2018 - 31 907,43 zł. • Budowa oświetlenia w m. Nowy Olszowiec – 2018 r. - 9 594,00 zł. • Budowa oświetlenia ulicznego w m. Glinnik – 2018 r. - 11 316,00 zł.
Gmina Rokiciny	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa oświetlenia ulicznego w m. Nowe Chrusty ul. Wspólna – koszt 53 689,34 zł. • Budowa oświetlenia ulicznego w m. Nowe Chrusty ul. Główna – koszt 35 211,21 zł. • Budowa oświetlenia ulicznego w m. Rokiciny-Kolonia ul. Wodna – koszt 39 697,79 zł. • Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Rokiciny – koszt 16 967,85 zł.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i montaż lamp solarnych w m. Rokiciny-Kolonia i m. Kolonia Łaznów – koszt 74 114,90 zł. • Budowa i montaż lamp solarnych w miejscowościach: Rokiciny-Kolonia, Łaznowska Wola, Pogorzałe Ługi, Wilkucice Duże – koszt 65 863,60 zł.
Gmina Rzeczyca	<ul style="list-style-type: none"> • Zakupiono 13 opraw oświetleniowych w technologii LED, koszt - 12999,00 zł.
Gmina Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Wąwał ul. Łączna, Brzozowa i Cegielniana (ul. Łączna – zrealizowano w 2018 r. - 8 szt. słupów stalowych, 8 szt. opraw oświetleniowych LED; ul. Cegielniana – zrealizowano w 2017 r., dł. ok. 610 mb, 10 szt. słupów oświetleniowych, 10 szt. opraw) – poniesiony koszt: 116 415,81 zł.
Gmina Ujazd	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa linii oświetlenia ulicznego w miejscowości: Dębniak dz. nr 593, 776, 596 obręb Dębniak, gmina Ujazd – 28 905,00 zł. • Budowa linii oświetlenia ulicznego w miejscowości Ujazd dz. nr. 589,1009/4 obręb 19, gmina Ujazd – 26 814,00 zł. • Budowa linii oświetlenia ulicznego w miejscowości Tekłów dz. nr. 35, 34, 21, 33, 32, 25, 5, 23, 22, 28, 27, obręb Bielina – 38 499,00 zł.
ZADANIE: WYMIANA LUB MODERNIZACJA SYSTEMÓW CENTRALNEGO OGRZEWANIA W RAMACH BIEŻĄCYCH POTRZEB WRAZ Z TERMOMODERNIZACJĄ OBIEKTÓW	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Opisano m.in. w ramach zadań „Zmniejszenie strat energii, zwłaszcza cieplnej w systemach przesyłowych, poprawy parametrów energetycznych budynków, podnoszenie sprawności wytwarzania energii, zmniejszenie strat wody na sieciach przesyłowych” oraz „Modernizacja budynków będących w zarządzie powiatu oraz budynków komunalnych poszczególnych gmin”.	
ZADANIE: MONITOROWANIE ZAPISÓW I REALIZACJI WYDAWANYCH KONCESJI NA POSZUKIWANIE I EKSPLOATACJĘ KOPALIN	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat	W 2017 r. przeprowadzono 15 kontroli wydanych koncesji na eksploatację kopalni, natomiast w 2018 r. liczba kontroli wyniosła 13. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.
ZADANIE: MONITOROWANIE ZAPISÓW WYDAWANYCH POZWOLEŃ WODNOPRAWNYCH NA POBÓR WÓD ORAZ ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat (Starosta)	W 2017r. przeprowadzono 25 kontroli wydanych pozwoleń wodnoprawnych. Od 2018 r. organem właściwym w sprawach przeglądu pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód lub wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, lub do urządzeń kanalizacyjnych, a także realizacji tych pozwoleń jest organ właściwy w sprawach pozwoleń wodnoprawnych - dla terenu powiatu tomaszowskiego jest to Zarząd Zlewni w Piotrkowie Trybunalskim i Łowiczu.
PGW Wody Polskie Zarząd Zlewni w Piotrkowie Trybunalskim	W 2018 r. Zarząd Zlewni w Piotrkowie Trybunalskim wydał 55 pozwoleń wodnoprawnych dla podmiotów z obszaru powiatu tomaszowskiego. W rozpatrywanym roku nie przeprowadzono kontroli z zakresu przestrzegania wydanych pozwoleń.
ZADANIE: MONITOROWANIE ZAPISÓW WYDAWANYCH POZWOLEŃ NA EMISJĘ GAZÓW I PYŁÓW DO POWIETRZA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat (Starosta)	Kontrole prowadzone są na bieżąco na podstawie przekazywanych wyników pomiarów. W 2018 r. wydano 4 pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

2.9. Cel ekologiczny: Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej

Tabela 9. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej

ZADANIE: REALIZACJA SZKOLEŃ OBEJMUJĄCYCH ZAGADNIENIA ŚRODOWISKOWE DLA PRACOWNIKÓW STAROSTWA POWIATOWEGO	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Powiat	<p>Zrealizowane szkolenia obejmujące zagadnienia środowiskowe dla pracowników Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Mazowieckim w latach 2017 – 2018 (tematyka szkoleń):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prawo wodne. • Zezwolenia na usuwanie drzew i krzewów, kary za usunięcie i zniszczenie drzew i krzewów. Nowelizacja 16.12.2016 r. • Remediacja zanieczyszczonej gleby i ziemi: uwarunkowania formalno-prawne, sposoby prowadzenia. • Gospodarka odpadami w 2017 r. • Aspekty prawno-administracyjne i środowiskowe terenów objętych ruchami masowymi ziemi. • System pozwoleń zintegrowanych - podstawy. Ochrona powietrza w pozwoleniach zintegrowanych. • Gospodarka odpadami. • Opłaty za korzystanie ze środowiska oraz raport KOB1ZE - zmiany 2017/2018 r. • Identyfikacja historycznych zanieczyszczeń gleby i ziemi oraz uwarunkowania formalno-prawne procesu remediacji. • Konferencja konsultacyjna dotycząca polityki surowcowej państwa. • Operaty ochrony powietrza - zasady opracowania z uwzględnieniem problematyki pyłu PM 2,5. Warsztaty komputerowe. • Sprawowanie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach prywatnych. • Nowe zasady gospodarowania odpadami w 2018 r. • Zagrożenia trwałości lasów na terenie RDLP w Łodzi w świetle prognozowanej gradacji szkodników pierwotnych sosny i chrabąszczy.
ZADANIE: PROWADZENIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ POPRZEZ KONKURSY, FESTYNY, PIKNIKI O TEMATYCE EKOLOGICZNEJ	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
	Opisano w niniejszej tabeli przy zadaniu „Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie: - problematyki spalania odpadów komunalnych w gospodarstwach domowych, - problematyki segregowania odpadów komunalnych, - problematyki usuwania azbestu, - problematyki oszczędności wody i energii, - problematyki ograniczania emisji zanieczyszczeń w codziennym życiu, w tym, w szczególności niskiej emisji”.
ZADANIE: INFORMOWANIE MIESZKAŃCÓW O PROWADZONYCH POSTĘPOWANIACH, WYDAWANYCH DECYZJACH, PROWADZONYCH INWESTYCJACH, OPRACOWYWANYCH PLANACH I PROGRAMACH ORAZ JAKOŚCI ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	Zadanie realizowane przez poszczególne gminy poprzez zamieszczanie obwieszczeń i informacji na tablicach ogłoszeń oraz na biuletynach informacji publicznej (BIP).

ZADANIE: OPRACOWYWANIA RAPORTÓW Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I STRATEGII ROZWOJU NA KOLEJNY OKRES PROGRAMOWANIA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	<p>Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska z wykonania Programów Ochrony Środowiska organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty. Po przedstawieniu raportów radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu. W posiadaniu Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Mazowieckim są jednak jedynie dwa gminne raporty z wykonania Programu Ochrony Środowiska obejmujące lata 2017-2018, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Tomaszowa Mazowieckiego za lata 2017-2018”; • „Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rokiciny za okres 2017-2018”.
ZADANIE: EDUKACJA EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE: - PROBLEMATYKI SPALANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH, - PROBLEMATYKI SEGREGOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, - PROBLEMATYKI USUWANIA AZBESTU, - PROBLEMATYKI OSZCZĘDNOŚCI WÓDY I ENERGII, - PROBLEMATYKI OGRANICZANIA EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ W CODZIENNYM ŻYCIU, W TYM, W SZCZEGÓLNOŚCI NISKIEJ EMISJI	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	<p>W jednostkach oświatowych podległych Prezydentowi Miasta realizowane są zadania z zakresu edukacji ekologicznej skierowane do przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych. Poniżej przedstawione zostały wybrane działania z zakresu edukacji ekologicznej, które zostały zrealizowane przez jednostki oświatowe w latach 2017-2018.</p> <p><u>Zespół Przedszkolny:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • program edukacji ekologicznej dla dzieci 5-6 letnich - „Spotkania z ekologią”, • „Przyroda wokół nas” – realizacja projektu ścieżki dydaktyczno-ekologicznej, znajdującej się w ogrodzie przedszkolnym, • „Czyste powietrze wokół nas” - program edukacji antytytoniowej, organizowany przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, • „Kubusiowi Przyjaciele Natury” – program edukacyjny w zakresie przyrody dla dzieci w wieku przedszkolnym, • „Przez cztery pory roku” – program koła przyrodniczo-badawczego dla dzieci 5-6 letnich, • „Sprzątanie świata 2017 – Nie ma śmieci – są surowce”, • „Sprzątanie świata 2018 – Akcja – segregacja! 2 x więcej, 2 x czyszej”, • spotkanie z leśniczym pt. „Mały jeź – mieszkaniec wielkiego lasu” – pogadanka nt. życia niektórych zwierząt leśnych, • spotkanie z leśniczym pt. „Pomagamy ptakom przetrwać zimą” – pogadanka nt. opieki nad ptakami w okresie zimy, umieszczenie w ogrodzie przedszkolnym karmników dla ptaków, • „Ekologiczny bal u misiów i zajączków” – spotkanie z EKOLUDKIEM, • „Przyjaciele przyrody” – uroczystość przedszkolna z okazji obchodów „Międzynarodowego Dnia Ziemi”, • „Zielona wyspa” – zabawy i konkursy z okazji obchodów „Międzynarodowego Dnia Ziemi”, • „Ziemio i ja potrafię Ci pomóc” – Konkurs Piosenki Ekologicznej”, • „Woda daje życie” – zabawy i konkursy w ramach obchodów „Światowego Dnia Wody”, • „Wybierz wodę” – spotkanie integracyjne na rzecz promowania prawidłowych nawyków żywieniowych, • IV Międzynarodowy Przegląd Wiedzy Ekologicznej pn. „Ziemię mamy tylko jedną”,

<ul style="list-style-type: none">
• V Międzyprzedszkolny Przegląd Wiedzy Ekologicznej pn. „Kochamy Cię Ziemi”,
• „Dzień dokarmiania zwierzyny leśnej” – wycieczka z leśniczym do lasu i przekazanie zebranej podczas zbiórki w przedszkolu karmy dla zwierząt leśnych, do paśnika,
• wycieczka do szkółki leśnej w Swolszewicach Dużych – spotkanie z leśniczym,
• ogólnopolski Program Edukacyjny „Zbieraj baterie!”,
• „Elektrośmieci znają nawet małe dzieci” – zabawy i konkursy dla przedszkolaków, spotkanie z przedstawicielem firmy ENERIS Surowce S.A.,
• ogólnopolski konkurs plastyczny o tematyce ekologicznej, zorganizowany przez Fundację Korporacyjną Rozwoju Społeczeństwa Ekologicznego Eko Cykl w Warszawie pt. Ekochoinka”,
• IV konkurs na piosenkę ekologiczną „Rejs na czystą wyspę”,
• organizacja zbiórki zużytych telefonów komórkowych i przekazanie ich w czasie spotkania pod nazwą „Zielona Stopa Filantropa”, zorganizowanego w przedszkolu z przedstawicielami firmy ENERIS Surowce S.A. oraz przedstawicielem Wydziału Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim, <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1:</u></p> <ul style="list-style-type: none">
• „Sprzątanie Świata”,
• „Światowy Dzień Wody” – uczniowie realizowali zadanie nt. „Woda to...”, które polegało na wykonaniu dowolną techniką prac plastycznych, przedstawiających znaczenie wody w naszym życiu; prace wykorzystane zostały do skonstruowania plansz dydaktycznych prezentowanych uczniom na terenie szkoły,
• „Międzynarodowy Dzień Ziemi” – uczniowie wykonywali prace plastyczne nt. „Zachwycam się Planetą Ziemią...”, a następnie prezentowali je w formie plansz dydaktycznych na korytarzu szkolnym,
• apel pt. „Ochrona środowiska”,
• pokaz ptaków drapieżnych, uwzględniający ich rolę w prawidłowym funkcjonowaniu ekosystemów,
• spotkanie z leśniczym nt. „Ptaki okolic Tomaszowa Mazowieckiego”,
• prelekcja nt. „Fascynujący świat pszczół”,
• prelekcja nt. „Skarby mórz i oceanów”,
• prelekcja nt. „Fascynujący świat mrówek”,
• wystawa „Ścieżki Edukacji Ekologicznej ENERIS”,
• założenie Ekoogrodu na terenie szkoły poprzez pozyskanie od rodziców 44 szt. krzewów owocowych,
• „Moje miasto bez Elektrośmieci” - udział w zbiórce i segregacji surowców wtórnych, makulatury, zużytych baterii, puszek aluminiowych, nakrętek plastikowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
• ogólnopolski konkurs „Eko patrole ENERIS”,
• ogólnopolski konkurs nt. wiedzy z ekologii i ochrony środowiska „EKOTEST”,
• lekcje koleżeńskie dla uczniów klas II nt. „Wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii”, „Las i jego mieszkańcy”, Kraina prądu elektrycznego”,
• wycieczka do Nadleśnictwa Smardzewice - uczniowie klas VI poznawali florę i faunę Puszczy Nadpilickiej; w szkole wykonana została plansza dydaktyczna pn. „End Plastic Pollution”,
• ogólnopolski konkurs nt. wiedzy z ekologii i ochrony środowiska „EKOTEST”,
• międzyszkolny konkurs „Nie wyrzucaj – wykorzystaj powtórnie”,
• ekologiczny konkurs dla uczniów klas V-VIII szkół podstawowych województwa łódzkiego „Segregujesz – edukujesz”,
• VI Forum Edukacji Ekologicznej dla uczniów klas VII w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 8 w Tomaszowie Mazowieckim. <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2:</u></p> <ul style="list-style-type: none">
• warsztaty ekologiczne – edukacja artystyczna: Torba w kwiatki na Dzień Babci – wykonanie torby lnianej i pomalowanie jej,
---

	<ul style="list-style-type: none"> • warsztaty ekologiczne – edukacja artystyczna: Powrót papieru, czyli użyteczna makulatura (samodzielne wykonanie kartki papieru z makulatury), • warsztaty ekologiczne – ekologia na co dzień: Ekologia mieszcza (zajęcia poświęcone ekologii w codziennym życiu, w domu i w szkole), • warsztaty ekologiczne – ekologia na co dzień: energia ziemi (energia odnawialna i gospodarowanie nią), • warsztaty ekologiczne – ekologia na o dzień: Nabici w butelkę (zajęcia poświęcone znaczeniu wody w życiu człowieka i racjonalnemu jej użytkowaniu), • warsztaty ekologiczne – ekologia na co dzień: Elektrogadźdzy i elektroodpady (uświadczenie uczniom zależności globalnych na przykładzie elektroodpadów), • Zagadki Einsteina i Świat wokół nas – Eksperymentarium w Łodzi, • Bioróżnorodność gatunkowa roślinności świata – Palmiarnia w Łodzi, • Przedborski Park Krajobrazowy i Sulejowski Park Krajobrazowy – parki krajobrazowe najbliższej okolicy jako przykład ochrony środowiska, • Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów – zwiedzanie odkrywki, wykład na temat wydobycia węgla brunatnego, • Elektrownia Rogowiec – przykład wykorzystania złóż węgla brunatnego, • Góra Kamieńsk – przykład wykorzystania terenów pokopalnianych, rekultywacja i zagospodarowanie terenów górniczych, • Rogów – Arboretum i Alpinarium, Muzeum Lasu i Drewna, • Uniejów – Geotermia Uniejów – wykorzystanie wód geotermalnych, • zbiórka makulatury, zbiórka plastikowych nakrętek, zbiórka elektroodpadów w ramach programu „moje miasto bez elektrośmieci”, • konkursy przyrodnicze, ekologiczne, turystyczne, • konkurs krajoznawczy PTTK – „Poznajemy ojcowiznę”, • ogólnopolski konkurs przyrodniczy „Chlorofil”, • konkursy ekologiczne „Wędrujemy, badamy i obserwujemy”, „Ekozakręcenia”, • konkursy plastyczne „Jeden, dwa, trzy – segreguj i TY”, „Kochasz słońce, rzekę, las – ochroń Ziemię, póki czas”, • konkursy manualne „Ekozwierzak”, „Ekobukiet”, • konkurs piosenki ekologicznej „Ekosong”, • obserwacje przyrodnicze, doświadczenia, eksperymenty, praca z mapą i kompasem w terenie, • badania stanu czystości wody i gleby z użyciem dostępnego sprzętu i odczynników. <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • apel z okazji „dnia Ziemi”, • akcja „Sprzątanie Świata”, • szkolny projekt edukacyjny – zazielenienie terenu wokół szkoły, budowa klombu. <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 4:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • program edukacji ekologicznej pn. „Czyste płuca Tomaszowa”, realizowany z funduszy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi; program został opracowany z myślą o wychowaniu ucznia świadomego, odpowiedzialnego za stan środowiska naturalnego, podejmującego działania przyjazne środowisku oraz wrażliwego na piękno przyrody; jednym z nadrzędnych celów programu był również rozwój świadomości ekologicznej wśród rodziców; realizacja założeń programu odbywała się poprzez udział uczniów klas IV-VII w zajęciach prowadzonych w ciekawej formie, z wykorzystaniem zakupionych środków dydaktycznych; działania realizowane w ramach programu wpisywały się w założenia prowadzonego przez Gminę Miasto Tomaszów Mazowiecki programu walki ze smogiem i zanieczyszczeniem powietrza; w toku realizacji programu „Czyste płuca Tomaszowa” uczniowie wzięli udział m.in. w wycieczce do Muzeum Regionalnego w Tomaszowie Mazowieckim oraz warsztatach ekologicznych, wycieczce do Spały, podczas której odbyły się zajęcia terenowe „Ścieżka
--	---

	<p>ekologiczna w Spale”, w wycieczkach do Kopalni Węgla Brunatnego i Elektrowni „Bełchatów”, w wycieczkach do Rezerwatu „Niebieskie Źródła” i skansenu Rzeki Pilicy, w wycieczce do Zakładu Komunikacji Miejskiej w Tomaszowie Mazowieckim,</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Woda źródłem życia – razem dla ekologii” – innowacja pedagogiczna prowadzona w klasach IV dotycząca wiedzy ekologicznej, • akcja „Sprzątanie Świata”. <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • akcja „Sprzątanie Świata”, • zbiórka nakrętek z butelek typu PET, • zbiórka i przekazanie do recyklingu zużytego sprzętu elektronicznego, • zorganizowanie ogródka dydaktycznego na terenie szkoły, • obchody „Dnia Ziemi”, • sadzenie lasów w ramach współpracy z nadleśnictwem Smardzewice, • rozpoczęcie w 2018 r. realizacji projektu w ramach dofinansowania z WFOŚiGW w Łodzi pod nazwą „Strażnicy błękitu nieba – program edukacji ekologicznej”; w ramach programu dzieci z Publicznego Przedszkola nr 8 i uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 8 uczestniczą w bezpłatnych wycieczkach, warsztatach, konkursach i wielu innych działaniach z zakresu edukacji ekologicznej; placówki otrzymują także pomoce dydaktyczne zakupione w ramach środków z programu. <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zbiórka plastikowych nakrętek, • zbiórka baterii, • pogadanki na temat sposobów ochrony środowiska, • akcje ekologiczne organizowane przez miasto i powiat, • obchody „Dnia Ziemi”, • „Czyste powietrze wokół nas” – program edukacji antytytoniowej dla klas I-III, • konkurs plastyczny „Smoki czy smogi”. <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 7:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • akcja „Moje miasto bez elektrośmieci”, • akcja „Sprzątanie świata”, • happening ekologiczny związany z „Międzynarodowym Dniem Ziemi”, • opracowanie programu edukacji ekologicznej dla klas V „Kreatywni z Natury”. <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 8:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • „Sprzątanie świata”, • Happening „Pierwszy Dzień Wiosny”, • obchody „Dnia Ziemi”, • sprzątanie terenu OSP Białostrzegi i okolic cmentarza, • segregacja śmieci, • zbiórka nakrętek. <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 9:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zbiórka elektrośmieci, • happening promujący zbiórkę elektrośmieci, • przedstawienie ekologiczne dla uczniów klas I szkoły podstawowej i przedszkola promujące zbiórkę elektrośmieci, • Ogólnopolska Olimpiada Promocji Zdrowego Stylu Życia zorganizowana przez PCK, • ogólnopolski konkurs nt. zdrowia i jego ochrony „MEDITEST” zorganizowany przez OCE, • III Powiatowy Konkurs Wiedzy o Żywieniu zorganizowany przez ZSP nr 2 w Tomaszowie Mazowieckim, • ogólnopolski konkurs „Eko Planeta” (konkurs prac indywidualnych oraz test wiedzy ekologicznej), • happening z okazji „Międzynarodowego Dnia Ziemi”, • akcja „Sprzątanie Świata”, • ogólnopolski program edukacyjny „Moje miasto bez elektrośmieci”,
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • piknik „Promocja zdrowego stylu życia” organizowany dla uczniów i rodziców, • konkurs na zdrową przekąskę. <p><u>Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 10:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • akcja „Sprzątanie Świata”, • happening z okazji „Dnia Ziemi” pt. „Bądź eko – nie pal wszystkiego w piecu” dla mieszkańców miasta, • Interdyscyplinarny Konkurs ekologiczno-Regionalny, • prezentacje referatów nt. „Wpływ człowieka na ekosystemy – ochrona powietrza, wód i gleby”, • prelekcje na temat znaczenia i ochrony pszczół, • ogólnopolski ekologiczny projekt – konkurs filmowy „Postaw na Słońce”, • wycieczki ekologiczne do Spalskiego Parku Krajobrazowego oraz arboretum i alpinarium w Rogowie, • badanie wskaźników zanieczyszczenia powietrza w mieście i w Polsce w ramach projektu „Aerobadacze z Trójki”. <p><u>Szkoła Podstawowa nr 10:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zbiórka puszek aluminiowych „Złoty cel”, • zbiórka elektrośmieci, • zbiórka makulatury, • zbiórka plastikowych nakrętek, • zbiórka zużytych baterii, • Szkolny Konkurs Wiedzy Ekologicznej dla uczniów klas IV-VI, • konkurs na ukwiecenie pracowni, • ogólnopolski konkurs ekologiczny „Eko-planeta”, • akcja „Sprzątanie Świata”, • „Pełna miska dla schroniska” –zbiórka pieniędzy, karmy, koców na rzecz schroniska dla zwierząt, • konkurs plastyczny „Recykling-Fashion”, • konkurs piosenki ekologicznej „Rejs na czystą wyspę”, • ogólnopolski konkurs ekologiczny „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”, • powiatowy konkurs ekologiczny „Jestem przyjacielem Ziemi”, • konkurs ekologiczny „Blżej natury”, • dbałość o „Drzewko Olimpijczyka” – symbol Tomaszowskich Olimpijczyków, • akcja szkolna „Dzień Ziemi”, • wycieczki przedmiotowe do Skansenu Rzeki Pilicy, Rezerwatu Przyrody Niebieskie Źródła.
<p style="text-align: center;">Gmina Czerniewice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie edukacji ekologicznej o szkodliwości spalania odpadów. • Propagowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk, pól.
<p style="text-align: center;">Gmina Inowódz</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eko Pociąg do Spały 2018 - W sobotę 11 sierpnia 2018 r. odbył się pierwszy przejazd Eko Pociągiem do Spały. Uczestnicy wzięli udział w spotkaniach w plenerze połączonych z zajęciami edukacyjnymi oraz prelekcjami w sali konferencyjnej. Skorzystali również z możliwości wypożyczenia rowerów i przejechali malowniczo położoną ścieżką pieszo- rowerową, wiodącą ze Spały do Inowłodza przez Teofilów. Chętni skorzystali również z możliwości przejazdu autobusem ze Spały do Inowłodza. • XII Ogólnopolski Splyw Kajakowy Pilica Zachwyca im. Doroty Ambroziak GRAND PRIX PZK 2018. • Projekt „SKARBY DOLINY PILICY”. • Rajd Rowerowy „Rowerem przez Niepodległą” - Otwarcie Ścieżki Rowerowej Spała – Inowódz. • „Czyste powietrze – dłuższe życie” - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brzustowie otrzymała dotację w wysokości 22 467,00 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na realizację projektu z dziedziny „Edukacja Ekologiczna w szkołach i przedszkolach na rok szkolny 2018/2019”. • XI edycja Sprzątania Rzeki Pilicy oraz jej dopływów „Czysta i bezpieczna Pilica od źródeł do ujścia”.

Gmina Lubochnia	<p>Działania edukacyjne prowadzone w okresie 2017-2018 przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lubochni, którego gmina jest organem prowadzącym:</p> <p><u>Organizacja i udział uczniów w konkursach:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ogólnopolski Konkurs Ekologiczny - EKO – PLANETA. • Szkolny konkurs wiedzy ekologicznej dla klas IV-VI. • Szkolne konkursy plastyczne o tematyce ekologicznej np.: „Woda źródłem Życia”, „Łąka – kolorowy świat owadów”, „Nie spalam odpadów – nie truję sąsiadów. • Szkolny konkurs fotograficzny „Wiosenne przebudzenie”. • Szkolny konkurs na wiersz o tematyce ekologicznej. <p><u>Prowadzenie na terenie placówki akcji ekologicznych:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • „Oddaj zużyty telefon komórkowy”, • „Zbieraj baterie”, • „Sprzątanie Świata”, • „Mamo tato wolę wodę”, • „Czyste powietrze”, • „Owoce w szkole”, • „Szlanka mleka”, • „Trzymaj formę”, • „Aktywna przerwa”, • „Strefa ciszy”, • „Szkołe pomagamy i Świat oczyszczamy” (zbiórka elektrośmieci), • „Zbiórka makulatury”, • „Zbiórka tworzyw sztucznych – korki”. <p>Współpraca z Nadleśnictwem Spała organizując spotkania i żywe lekcje przyrody w Domu Pamięci Walk i Męczeństwa Leśników i Drzewiarzy Polskich w Spale oraz zajęcia w rezerwacie przyrody „Spała” i w „Rezerwacie Różanecznika” w Małeczcu.</p>
Gmina Rokiciny	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowano ulotkę na temat „Gdzie trafiają nasze śmieci”. • W dniu 24.03.2017 r. przeprowadzono Turniej wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”. • Zorganizowano VI ekologiczny rajd po ziemi rokicińskiej „O czym szumią wierzby” - kwiecień 2017 - w związku z „Dniem Ziemi”. • Przeprowadzono Konkurs międzyszkolny pn. „Recykling szansą dla Środowiska”. • W dniu 07.03.2018 r. przeprowadzono Turniej wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”. • Zorganizowano VII ekologiczny rajd po ziemi rokicińskiej „O czym szumią wierzby” - kwiecień 2018 - w związku z „Dniem Ziemi”. <p><u>Ponadto w latach 2017-2018:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Rokicinach wraz z Radą Pedagogiczną ze Szkół Podstawowych z terenu gminy przeprowadzili akcje pn. „Sprzątanie Świata”, w której udział wzięli uczniowie z tych szkół. Akcje kończyły się apelem na temat zagrożenia, jakie niesie zaśmiecanie naszej planety. • Organizowano spotkania z mieszkańcami i właścicielami nieruchomości: <ul style="list-style-type: none"> • w dniu 10.04.2018 r. – w sprawie możliwości wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w związku z planowaną budową sieci gazowej przez Spółkę Gazową; • w dniu 4.10.2018 r. – w sprawie Programu „Czyste Powietrze” – prezentacja programu przez pracownika WFOŚiGW w Łodzi z informacją o możliwości pozyskania dotacji na wymianę źródła ciepła i inne zadania objęte programem; następnie udzielanie porad w zakresie programu na bieżąco w urzędzie dla mieszkańców. • Przeprowadzono edukację mieszkańców poprzez umieszczanie artykułów w gazecie gminnej i na stronie internetowej gminy z zakresu selektywnej zbiórki odpadów, utylizacji azbestu, kontroli z zakresu przestrzegania ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. • Wystosowano apele do mieszkańców na temat szkodliwości spalania odpadów w domowych piecach.

Gmina Rzeczyca	<ul style="list-style-type: none"> • Zorganizowano Rambit „Las” - Zielone Płuca Europy - 2017 r. • Zamontowano wiaty edukacyjne z żywymi zielonymi dachami. • Posadzono drzewa na Kompleksie Rekreacyjno-Sportowym. • Utworzono ekopracownię „Szkolny Eko-Raj” w szkole w Luboczy. • Akcja „Pożegnanie z wodą z plastikowej butelki” - zamontowano 4 źródła wodne.
Gmina Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja proekologiczna dzieci i młodzieży prowadzona jest w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w szkołach funkcjonujących na terenie gminy. Organizowane są m.in.: akcje zbierania konkretnych typów odpadów, akcje „Sprzątania Świata” oraz wycieczki, rajdy piesze i rowerowe zapoznające młodzież ze środowiskiem naturalnym, ich okolicą oraz potencjalnymi dla niego zagrożeniami. W roku 2018 w szkołach przeprowadzono między innymi następujące programy tj. „Tworzymy atmosferę - oczyszczamy powietrze”; doświadczenia związane z zawartością ozonu w powietrzu czy badanie zawartości azotanów i fosforanów w wodach Zalewu Sulejowskiego; stosowanie przez dzieci i ich rodziców zasady carpoolingu przyczyniającego się do zmniejszenia emisji spalin do środowiska; konkurs dot. problemu niskiej emisji w Polsce, przyczyny, skutki i sposoby jego zapobiegania; smog i jego negatywne skutki. Firma ENERIS S.A. w ramach swojej umowy zapewnia nagrody dla dzieci biorących udział ww. konkursach. Między innymi rower, kamerkę internetową, tablety, czytnik e-book, aparat fotograficzny i wiele innych. • W roku 2018 gmina brała udział w Manifeście Gmin Przyjaznym Pszczółom, poprzez zakup budek dla owadów wraz z nasadzeniem roślin na terenie szkół i przedszkoli. Dodatkowo gmina od kilku lat uczestniczy w programie „CZYSTA i BEZPIECZNA PILICA OD ŹRÓDEŁ DO UJŚCIA” organizowane przez klub Sportowy „AMBER”. W ramach tej akcji zapewniane są worki, gadżety dla uczestników akcji oraz pokrywane koszty utylizacji odpadów zebranych na terenie gminy. • Corocznie organizowane jest szkolenie z zakresu ochrony środowiska pt. Zielono Mi w Łodzi; jest to wyjazd do Teatru Muzycznego oraz szkolenie dla około 50 osób • W Zespole Szkół w Komorowie w 2018 r. w ramach ochrony powietrza zorganizowano: zbiórkę elektrośmieci, makulatury i plastikowych nakrętek. Szkoła brała udział w Ogólnopolskim Konkursie EKO-TEST, Konkursie Ekologicznym z wiedzy o ochronie środowiska i powietrza, konkursie plastycznym „TworzyMY atmosferę – oczyszczamy powietrze” oraz realizowała Program Edukacji Ekologicznej „Odpady w Komorowie segregujemy, bo czystą okolicę mieć chcemy”. • Ponadto prowadzone były działania edukacyjne: w szkole podstawowej z oddziałem przedszkolnym w Chorzęcinie p.n. „Dzień Zielony”; w przedszkolu w Wąwale II olimpiada Młodzi Tropicieli Wiewiórek wraz z uroczystym złożeniem przysięgi Małego Miłośnika Przyrody; w Zespole Szkół w Wiadernie szkolny konkurs wiedzy ekologicznej oraz zawody sportowe; w szkole podstawowej w Zawadzie – konkurs wiedzy ekologicznej. • W ramach edukacji ekologicznej poza placówkami oświatowymi prowadzone były następujące działania: spotkania z przedsiębiorcami na etapie opracowywania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej; 4 pikniki ekologiczne (spotkania informacyjne w zakresie gospodarowania odpadami); spotkania z mieszkańcami w sprawie Odnawialnych Źródeł Energii.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

2.10. Cel ekologiczny: Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego

Tabela 10. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego

ZADANIE: MONITORING SKŁADOWISKA ODPADÓW W GMINIE LUBOCHNIA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
SUEZ Polska Sp. z o.o.	Zadanie realizowane w sposób ciągły zgodnie z obowiązującym prawem i przepisami przez zarządcę składowiska odpadów w m. Lubochnia-Górki przedsiębiorstwo SUEZ Polska Sp. z o.o. ul. Zawodzie 5, 02-981 Warszawa.
ZADANIE: MONITOROWANIE JAKOŚCI WÓD POBIERANYCH NA CELE KOMUNALNE ORAZ W SIECI WODOCIĄGOWEJ	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
PSSE w Tomaszowie Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tomaszowie Mazowieckim na koniec 2017 r. miała pod nadzorem 39 wodociągów zaopatrzenia zbiorowego w wodę do spożycia tj. 11 wodociągów o produkcji poniżej 100 m³/dobę, 27 wodociągów produkujących wodę w zakresie od 100 do 1 000 m³/dobę, 1 wodociąg o produkcji od 1 000 do 10 000 m³/dobę. W powiecie tomaszowskim woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia ludności pochodzi z ujęć podziemnych (37 wodociągów), z ujęcia powierzchniowego zaopatrywany jest wodociąg sieciowy w Tomaszowie Mazowieckim oraz woda mieszana (głębiniowa i powierzchniowa) w miejscowości Rokiciny Kolonia. W 2017 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tomaszowie Mazowieckim skontrolowała wszystkie będące pod nadzorem wodociągi sieciowe. Na koniec 2017 r. woda w tych wodociągach spełniała wymagania sanitarne zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). • Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tomaszowie Mazowieckim na koniec 2018 r. miała pod nadzorem 37 wodociągów zaopatrzenia zbiorowego w wodę do spożycia tj. 10 wodociągów o produkcji poniżej 100 m³/dobę, 26 wodociągów produkujących wodę w zakresie od 101 do 1 000 m³/dobę, 1 wodociąg o produkcji od 1 000 do 10 000 m³/dobę. W powiecie tomaszowskim woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia ludności pochodzi z ujęć podziemnych (35 wodociągów), z ujęcia powierzchniowego zaopatrywany jest wodociąg sieciowy w Tomaszowie Mazowieckim oraz woda mieszana (głębiniowa i powierzchniowa) w miejscowości Rokiciny Kolonia. W 2018 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tomaszowie Mazowieckim skontrolowała wszystkie będące pod nadzorem wodociągi sieciowe. Na koniec 2018 r. woda we wszystkich wodociągach sieciowych na terenie miasta i powiatu spełniała wymagania sanitarne zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294).
ZADANIE: LIKWIDACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ WYKONANEJ Z MATERIAŁÓW AZBESTOWYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa sieci wodociągowej z rur azbestowo-cementowych na PE w ul. Słowackiego.

	<ul style="list-style-type: none"> Wymiana odcinka sieci wodociągowej z rur azbestowych na rury PE w ul. A. Krajowej.
ZADANIE: DOFINANSOWANIE PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ I OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	Zadanie realizowane corocznie przez poszczególne gminy powiatu zgodnie z ustawowym obowiązkiem wynikającym z ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej ponosi gmina).
ZADANIE: PRZYGOTOWANIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH W GMINIE RZECZYCA DOSTOSOWANYCH DO POTRZEB POTENCJALNYCH INWESTORÓW	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Rzeczyca	„Przygotowanie terenów inwestycyjnych w Gminie Rzeczyca, dostosowanych do potrzeb potencjalnych inwestorów” – inwestycja zakończona; realizowana w latach 2015-2018; łączny koszt zadania wyniósł 229 366,12 zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

2.11. Cel ekologiczny: Racjonalny i systemowy rozwój gospodarki odpadami

Tabela 11. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Racjonalny i systemowy rozwój gospodarki odpadami

ZADANIE: MONITORING SKŁADOWISKA ODPADÓW W GMINIE LUBOCHNIA	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
SUEZ Polska Sp. z o.o.	Zadanie realizowane w sposób ciągły zgodnie z obowiązującym prawem i przepisami przez zarządcę składowiska odpadów w m. Lubochnia-Górki przedsiębiorstwo SUEZ Polska Sp. z o.o. ul. Zawodzie 5, 02-981 Warszawa.
ZADANIE: ROZWÓJ SYSTEMU ODBIORU ODPADÓW PROBLEMOWYCH I NIEBEZPIECZNYCH	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gminy	Zadanie realizowane poprzez przyjmowanie komunalnych odpadów problemowych i niebezpiecznych w Punktach Selektynego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) utworzonych na terenie poszczególnych gmin, a także poprzez możliwość pozostawienia przeterminowanych leków w aptekach.
ZADANIE: ROZWÓJ REGIONALNEJ INSTALACJI PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ORAZ LOKALNYCH PUNKTÓW SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Budziszewice	<ul style="list-style-type: none"> „Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi dla obszaru Podregionu Północnego Województwa Łódzkiego wraz z budową zakładu zagospodarowania odpadów” – przedsięwzięcie z WPF – zadanie inwestycyjne jest realizowane przez Związek Międzygminny „BZURA”, którego członkiem jest Gmina Budziszewice. W 2017 roku Gmina przekazała środki na ww. przedsięwzięcie w kwocie 46.837,00 zł (tj. w wysokości udziału przypadającego gminie w roku 2017). „Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi dla obszaru Podregionu Północnego Województwa Łódzkiego wraz z budową

	zakładu zagospodarowania odpadów” – przedsięwzięcie z WPF – zadanie inwestycyjne jest realizowane przez Związek Międzygminny „BZURA”, którego członkiem jest Gmina Budziszewice. W 2018 roku Gmina przekazała środki na ww. przedsięwzięcie w kwocie 24.409,00 zł (tj. w wysokości udziału przypadającego gminie).
Gmina Rokiciny	W 2018 r. przeprowadzono remont wiat i wykonano zadania na Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Koszt inwestycji - 9 840,00 zł.
ZADANIE: KONTROLA W ZAKRESIE PRAWIDŁOWEGO GOSPODAROWANIA ODPADAMI	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki (Straż Miejska)	W latach 2017-2018 Straż Miejska przeprowadziła 1 333 kontrole w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami. W wyniku przeprowadzonych kontroli udzielono 54 pouczeń oraz wystawiono 135 mandatów. W 2018 r. przeprowadzono również 67 badań wilgotności stosowanego drewna opałowego.
Gmina Rokiciny	W latach 2017-2018 przeprowadzone zostały 3 kontrole nieruchomości w zakresie spalania odpadów w kotłach c.o. W trakcie kontroli nie potwierdzono spalania odpadów, jednakże skargi mieszkańców zgłoszone w tym zakresie i występujące zadymienia świadczyły o stosowaniu takich praktyk. W trakcie kontroli pouczono kontrolowanych o zakazie stosowania takich praktyk i konsekwencjach prawnych związanych z nieprzestrzeganiem przepisów Prawo ochrony środowiska.
ZADANIE: REALIZACJA SZKOLEŃ OBEJMUJĄCYCH ZAGADNIENIA ŚRODOWISKOWE DLA PRACOWNIKÓW STAROSTWA POWIATOWEGO	
Podmiot realizujący	Zakres realizacji zadania
Zamieszczono w tabeli nr 9 „Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej”.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez ankietowane podmioty

3. ANALIZA WSKAŹNIKOWA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2017-2018

Analiza wskaźnikowa realizacji POŚ polega na przypisaniu wartości dla wybranych wskaźników obrazujących efekt wdrażania Programu w kolejnych latach oraz dokonaniu oceny ich zmian poprzez porównanie trendu oczekiwanego z zaistniałym, przy wykorzystaniu następujących symboli:

- „↑” – wzrost wartości danego wskaźnika;
- „↓” – spadek wartości danego wskaźnika;
- „↔” – brak zmian wartości danego wskaźnika.

Jeżeli zaistniała zmiana odbiega od zmiany oczekiwanej wówczas dany wskaźnik oceniony został negatywnie (kolor czerwony). W sytuacji zgodności trendu oczekiwanego z zaistniałym wskaźnik oceniony został pozytywnie (kolor zielony). Wskaźnik przypisany dla 2016 r. stanowi wartość bazową (punkt odniesienia) dla efektów realizacji Programu w latach 2017-2018.

Analizę wskaźnikową realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tomaszowskiego” w latach 2017-2018 przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 12. Analiza wskaźnikowa realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2017-2018

Wskaźnik	Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu
		2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała	
Długość sieci ciepłowniczej (przesyłowej i rozdzielczej)	km	25,9	31,5	29,7	↑	↑	wzrost długości sieci ciepłowniczej
Długość przyłączy do sieci ciepłowniczej	km	23,4	26,2	27,2	↑	↑	wzrost długości przyłączy do sieci ciepłowniczej
Kubatura budynków ogrzewanych z sieci ciepłowniczej OGÓŁEM	tys. m ³	5 028,7	5 801,3	6 217,4	↑	↑	wzrost kubatury budynków ogrzewanych z sieci ciepłowniczej
Kubatura budynków ogrzewanych z sieci ciepłowniczej BUDYNKI MIESZKALNE	tys. m ³	2 592,8	2 603,9	2 942,9	↑	↑	wzrost kubatury budynków mieszkalnych ogrzewanych z sieci ciepłowniczej
Sprzedaż energii cieplnej w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych	GJ/tys. m ³	162,66	170,75	144,95	↓	↓	spadek sprzedaży ciepła w przeliczeniu na kubaturę ogrzewanych budynków mieszkalnych
Długość czynnej sieci gazowej	km	196,204	196,667	202,058	↑	↑	wzrost długości sieci gazowej
Liczba czynnych przyłączy gazowych OGÓŁEM	szt.	3 770	3 852	3 916	↑	↑	wzrost liczby przyłączy gazowych
Liczba czynnych przyłączy gazowych BUDYNKI MIESZKALNE	szt.	3 424	3 488	3 544	↑	↑	wzrost liczby przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych
Zużycie gazu ziemnego przez gospodarstwa domowe OGÓŁEM	MWh	64 757,3	69 145,4	70 988,6	↑	↑	wzrost zużycia gazu ziemnego przez gospodarstwa domowe
Zużycie gazu ziemnego przez gospodarstwa domowe NA OGRZEWANIE MIESZKAŃ	MWh	30 357,0	34 478,6	40 935,7	↑	↑	wzrost zużycia gazu ziemnego przez gospodarstwa domowe na cele grzewcze
Udział mieszkań wyposażonych w instalacje centralnego ogrzewania MIASTO	%	82,6	82,6	82,8	↑	↑	wzrost udziału mieszkań wyposażonych w instalacje centralnego ogrzewania
Udział mieszkań wyposażonych w instalacje centralnego ogrzewania OBSZAR WIEJSKI	%	64,6	64,8	65,1	↑	↑	wzrost udziału mieszkań wyposażonych w instalacje centralnego ogrzewania

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018

Wskaźnik	Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu	
		2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała		
Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej ulepszonej	km	556,0	575,9	588,3	↑	↑	wzrost długości dróg gminnych o nawierzchni twardej ulepszonej	
Długość dróg gminnych o nawierzchni gruntowej	km	326,8	328,9	321,5	↓	↓	spadek długości dróg gminnych o nawierzchni gruntowej	
Długość dróg rowerowych	km	34,7	41,1	48,2	↑	↑	wzrost długości dróg rowerowych	
Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	pyłowe ogółem	Mg	202	199	134	↓	↓	spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych
	pyłowe ogółem na 1 km ²	Mg	0,20	0,19	0,13	↓	↓	spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych
	pyłowe ze spalania paliw	Mg	143	154	87	↓	↓	spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych
	gazowe ogółem	Mg	348 163	339 714	330 899	↓	↓	spadek emisji zanieczyszczeń gazowych
	gazowe ogółem (bez CO ₂)	Mg	2 544	2 530	2 599	↓	↑	wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla)
	dwutlenek siarki	Mg	458	549	788	↓	↑	wzrost emisji dwutlenku siarki
	tlenki azotu	Mg	1 654	1 673	1 554	↓	↓	spadek emisji tlenków azotu
	tlenek węgla	Mg	417	249	219	↓	↓	spadek emisji tlenku węgla
	dwutlenek węgla	Mg	345 619	337 184	328 300	↓	↓	spadek emisji dwutlenku węgla

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018

Wskaźnik		Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu
			2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała	
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń	pyłowe	Mg	23 742	8 256	7 190	↑	↓	<i>spadek ilości zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych</i>
	gazowe	Mg	0	0	129	↑	↑	<i>wzrost ilości zneutralizowanych zanieczyszczeń gazowych</i>
Udział zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych	pyłowe	%	99,2	97,6	98,2	↑	↓	<i>spadek udziału zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych</i>
	gazowe	%	0,0	0,0	4,7	↑	↑	<i>wzrost udziału ilości zneutralizowanych zanieczyszczeń gazowych</i>
Ocena jakości powietrza w strefie łódzkiej – klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń (klasa A – brak przekroczenia; klasa C – przekroczenie)	As	-	A	A	A	↔	↔	<i>brak przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń</i>
	B(a)P	-	C	C	C	↑	↔	<i>występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń (brak poprawy)</i>
	C ₆ H ₆	-	A	A	A	↔	↔	<i>brak przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń</i>
	CO	-	A	A	A	↔	↔	<i>brak przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń</i>
	Cd	-	A	A	A	↔	↔	<i>brak przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń</i>
	NO ₂	-	A	A	A	↔	↔	<i>brak przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń</i>
	Ni	-	A	A	A	↔	↔	<i>brak przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń</i>
	O ₃	-	C	C	C	↑	↔	<i>występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń (brak poprawy)</i>

*RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018*

Wskaźnik	Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu	
		2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała		
PM 10	-	C	C	C	↑	↔	występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń (brak poprawy)	
	PM 2,5	-	C	C	C	↑	↔	występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń (brak poprawy)
	Pb	-	A	A	A	↔	↔	brak przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń
	SO ₂	-	A	A	A	↔	↔	brak przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń
Zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe	MWh	83 505	87 447	88 799	↓	↑	wzrost zużycia energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe	
Zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca	kWh	705,3	741,2	755,6	↓	↑	wzrost zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca	
Długość sieci wodociągowej	km	1 161,3	1 174,6	1 185,5	↑	↑	wzrost długości sieci wodociągowej	
Liczba przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych	szt.	21 317	21 670	22 055	↑	↑	wzrost liczby przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych	
Liczba awarii sieci wodociągowej	-	216	150	162	↓	↓	spadek liczby awarii sieci wodociągowej	
Zużycie wody z sieci wodociągowej w przeliczeniu na 1 mieszkańca	m ³	39,4	39,8	42,1	↓	↑	wzrost zużycia wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca	
Długość sieci kanalizacyjnej	km	460,3	466,2	487,9	↑	↑	wzrost długości sieci kanalizacyjnej	
Liczba przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych	szt.	9 706	9 997	10 226	↑	↑	wzrost liczby przyłączy kanalizacyjnych	

*RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018*

Wskaźnik	Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu
		2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała	
Liczba awarii sieci kanalizacyjnej	-	107	152	256	↓	↑	wzrost liczby awarii sieci kanalizacyjnej
Ilość odprowadzonych ścieków siecią kanalizacyjną	tys. m ³	2 710	2 826	2 899	↑	↑	wzrost ilości ścieków zbieranych zbiorczym systemem kanalizacyjnym
Ilość ścieków oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów	tys. m ³	2 057	2 139	2 220	↑	↑	wzrost ilości ścieków oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m ³	4 668,2	4 690,2	4 944,5	↑	↑	wzrost ilości wody dostarczonej z sieci wodociągowej
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	-	111 317	111 016	110 546	↑	↓	spadek liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej
Stopień zwodociągowania powiatu	%	94,1	94,2	94,3	↑	↑	wzrost stopnia zwodociągowania powiatu
Udział ludności korzystającej z instalacji wodociągów na obszarach wiejskich w ogóle ludności wiejskiej	%	97,4	97,4	97,5	↑	↑	wzrost liczby ludności obszaru wiejskiego z dostępem do sieci wodociągowej
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	-	73 387	73 608	73 472	↑	↑	wzrost liczby ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
Ścieki oczyszczane w ciągu roku	tys. m ³	2 710,0	2 826,0	2 899,0	↑	↑	wzrost ilości oczyszczanych ścieków
Ścieki odprowadzane w czasie doby do kanalizacji	tys. m ³	7,4	7,7	7,9	↑	↑	wzrost ilości ścieków zbieranych systemem kanalizacyjnym
Ścieki oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w ilości ścieków ogółem	%	100,0	100,0	100,0	↔	↔	utrzymanie 100% poziomu oczyszczania ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów i biologicznego
Stopień skanalizowania powiatu	%	62,1	62,5	62,7	↑	↑	wzrost stopnia skanalizowania powiatu

*RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018*

Wskaźnik	Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu
		2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała	
Udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacji na obszarach wiejskich w ogóle ludności wiejskiej	%	36,0	36,7	37,1	↑	↑	wzrost liczby ludności obszaru wiejskiego z dostępem do sieci kanalizacyjnej
Proporcja sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej na terenie obszarów wiejskich	-	0,293	0,295	0,310	↑	↑	wzrost długości sieci kanalizacyjnej w stosunku do długości sieci wodociągowej
Zużycie wody na potrzeby przemysłu	tys. m ³	1 080	1 137	1 341	↓	↑	wzrost zużycia wody przez zakłady przemysłowe
Pobór wód podziemnych na potrzeby przemysłu	tys. m ³	934	950	1 122	↓	↑	wzrost poboru wód podziemnych przez zakłady przemysłowe
Zakup wody z wodociągów komunalnych na cele produkcyjne	tys. m ³	22	20	30	↓	↑	wzrost zakupu wody z wodociągów przez zakłady przemysłowe
Ścieki z zakładów przemysłowych odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	tys. m ³	592	659	711	↓	↑	wzrost ilości ścieków odprowadzonych przez zakłady przemysłowe
Ładunek zanieczyszczeń (BZT5) odprowadzonych z oczyszczalni (w ściekach oczyszczonych)	kg/tys. m ³	11,57	9,49	12,27	↓	↑	wzrost ładunku zanieczyszczeń wprowadzonych w ściekach oczyszczonych do środowiska
Ładunek zanieczyszczeń (ChZT) odprowadzonych z oczyszczalni (w ściekach oczyszczonych)	kg/tys. m ³	64,33	61,99	65,15	↓	↑	wzrost ładunku zanieczyszczeń wprowadzonych w ściekach oczyszczonych do środowiska
Ładunek zanieczyszczeń (zawiesina) odprowadzonych z oczyszczalni (w ściekach oczyszczonych)	kg/tys. m ³	7,85	11,48	15,34	↓	↑	wzrost ładunku zanieczyszczeń wprowadzonych w ściekach oczyszczonych do środowiska
Ładunek zanieczyszczeń (azot ogólny) odprowadzonych z oczyszczalni (w ściekach oczyszczonych)	kg/tys. m ³	7,48	5,63	7,14	↓	↓	spadek ładunku zanieczyszczeń wprowadzonych w ściekach oczyszczonych do środowiska
Ładunek zanieczyszczeń (fosfor ogólny) odprowadzonych z oczyszczalni (w ściekach oczyszczonych)	kg/tys. m ³	1,06	0,91	1,11	↓	↑	wzrost ładunku zanieczyszczeń wprowadzonych w ściekach oczyszczonych do środowiska

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018

Wskaźnik		Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu
			2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała	
Jakość wód JCWP Wolbórka od źródeł do Dopływu spod Będzelina	stan ekologiczny	-	dobry	umiarkowany	<i>nie badano</i>	↑↔	↓	<i>pogorszenie stanu ekologicznego JCWP</i>
	stan chemiczny	-	<i>nie badano</i>	poniżej dobrego	<i>nie badano</i>	<i>nie można ocenić</i>	<i>nie można ocenić</i>	<i>brak możliwości oceny zmiany wartości wskaźnika</i>
	stan ogólny	-	<i>brak oceny</i>	zły	<i>nie badano</i>	<i>nie można ocenić</i>	<i>nie można ocenić</i>	<i>brak możliwości oceny zmiany wartości wskaźnika</i>
Jakość wód JCWP Zbiornik Sulejów	stan ekologiczny	-	umiarkowany	umiarkowany	<i>nie badano</i>	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ekologicznego JCWP</i>
	stan chemiczny	-	poniżej dobrego	poniżej dobrego	poniżej dobrego	↑	↔	<i>brak poprawy stanu chemicznego JCWP</i>
	stan ogólny	-	zły	zły	zły	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ogólnego JCWP</i>
Jakość wód JCWP Moszczanka	stan ekologiczny	-	umiarkowany	<i>nie badano</i>	<i>nie badano</i>	↑	<i>nie można ocenić</i>	<i>brak możliwości oceny zmiany wartości wskaźnika</i>
	stan chemiczny	-	poniżej dobrego	poniżej dobrego	poniżej dobrego	↑	↔	<i>brak poprawy stanu chemicznego JCWP</i>
	stan ogólny	-	zły	zły	zły	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ogólnego JCWP</i>
Jakość wód JCWP Dopływ ze Świńska	stan ekologiczny	-	słaby	słaby	<i>nie badano</i>	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ekologicznego JCWP</i>
	stan chemiczny	-	<i>nie badano</i>	<i>nie badano</i>	<i>nie badano</i>	<i>nie można ocenić</i>	<i>nie można ocenić</i>	<i>brak możliwości oceny zmiany wartości wskaźnika</i>
	stan ogólny	-	zły	zły	<i>nie badano</i>	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ogólnego JCWP</i>

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018

Wskaźnik		Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu
			2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała	
Jakość wód JCWP Czarna	stan ekologiczny	-	słaby	<i>nie badano</i>	<i>nie badano</i>	↑	<i>nie można ocenić</i>	<i>brak możliwości oceny zmiany wartości wskaźnika</i>
	stan chemiczny	-	dobry	dobry	poniżej dobrego	↔	↓	<i>pogorszenie stanu chemicznego JCWP</i>
	stan ogólny	-	zły	<i>brak oceny</i>	zły	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ogólnego JCWP</i>
Jakość wód JCWP Gać	stan ekologiczny	-	umiarkowany	<i>nie badano</i>	<i>nie badano</i>	↑	<i>nie można ocenić</i>	<i>brak możliwości oceny zmiany wartości wskaźnika</i>
	stan chemiczny	-	poniżej dobrego	poniżej dobrego	poniżej dobrego	↑	↔	<i>brak poprawy stanu chemicznego JCWP</i>
	stan ogólny	-	zły	zły	zły	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ogólnego JCWP</i>
Jakość wód JCWP Słomianka	stan ekologiczny	-	dobry	umiarkowany	<i>nie badano</i>	↔	↓	<i>pogorszenie stanu ekologicznego JCWP</i>
	stan chemiczny	-	<i>nie badano</i>	poniżej dobrego	<i>nie badano</i>	<i>nie można ocenić</i>	↓↔	<i>brak poprawy stanu chemicznego JCWP</i>
	stan ogólny	-	<i>brak oceny</i>	zły	<i>nie badano</i>	<i>nie można ocenić</i>	↓↔	<i>brak poprawy stanu ogólnego JCWP</i>
Jakość wód JCWP Luboczanka	stan ekologiczny	-	umiarkowany	<i>nie badano</i>	<i>nie badano</i>	↑	<i>nie można ocenić</i>	<i>brak możliwości oceny zmiany wartości wskaźnika</i>
	stan chemiczny	-	poniżej dobrego	poniżej dobrego	poniżej dobrego	↑	↔	<i>brak poprawy stanu chemicznego JCWP</i>
	stan ogólny	-	zły	zły	zły	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ogólnego JCWP</i>

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018

Wskaźnik		Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu
			2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała	
Jakość wód JCWP Pilica od Zbiornika Sulejów do Wolbórki	stan ekologiczny	-	słaby	zły	<i>nie badano</i>	↑	↓	<i>pogorszenie stanu ekologicznego JCWP</i>
	stan chemiczny	-	poniżej dobrego	poniżej dobrego	poniżej dobrego	↑	↔	<i>brak poprawy stanu chemicznego JCWP</i>
	stan ogólny	-	zły	zły	zły	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ogólnego JCWP</i>
Jakość wód JCWP Wolbórka od Dopływu spod Będzelina do ujścia	stan ekologiczny	-	słaby	umiarkowany	<i>nie badano</i>	↑	↑	<i>poprawa stanu ekologicznego JCWP</i>
	stan chemiczny	-	poniżej dobrego	poniżej dobrego	poniżej dobrego	↑	↔	<i>brak poprawy stanu chemicznego JCWP</i>
	stan ogólny	-	zły	zły	zły	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ogólnego JCWP</i>
Jakość wód JCWP Pilica od Wolbórki do Drzewiczki	stan ekologiczny	-	umiarkowany	słaby	<i>nie badano</i>	↑	↓	<i>pogorszenie stanu ekologicznego JCWP</i>
	stan chemiczny	-	poniżej dobrego	poniżej dobrego	poniżej dobrego	↑	↔	<i>brak poprawy stanu chemicznego JCWP</i>
	stan ogólny	-	zły	zły	zły	↑	↔	<i>brak poprawy stanu ogólnego JCWP</i>
Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych OGÓŁEM	Mg	25 189,84	29 425,45	32 429,04	↓	↑	<i>wzrost ilości odbieranych zmieszanych odpadów komunalnych</i>	
Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych GOSPODARSTWA DOMOWE	Mg	20 039,94	23 475,08	22 011,34	↓	↑	<i>wzrost ilości odbieranych zmieszanych odpadów komunalnych</i>	
Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych w przeliczeniu na osobę	kg	169,3	199,0	187,3	↓	↑	<i>wzrost ilości odbieranych zmieszanych odpadów komunalnych</i>	

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018

Wskaźnik	Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu
		2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała	
Powierzchnia istniejących dzikich wysypisk odpadów	m ²	115	90	150	↓	↑	wzrost powierzchni dzikich wysypisk odpadów
Ilość wytworzonych odpadów innych niż komunalne (przemysłowych i gospodarczych)	tys. Mg	540,5	511,2	512,1	↓	↓	spadek ilości wytwarzanych odpadów innych niż komunalne (przed podmioty gospodarcze)
Ilość odpadów innych niż komunalne (przemysłowych i gospodarczych) poddanych odzyskowi	tys. Mg	422,6	391,6	342,8	↑	↓	spadek ilości odpadów innych niż komunalne poddawanych przez podmioty gospodarcze procesowi odzysku
Powierzchnia gruntów leśnych	ha	32 779,19	32 825,60	32 913,18	↑	↑	wzrost powierzchni gruntów leśnych
Powierzchnia lasów	ha	31 978,17	32 024,65	32 112,09	↑	↑	wzrost powierzchni lasów
Stopień lesistości	%	31,2	31,2	31,3	↑	↑	wzrost stopnia lesistości
Powierzchnia gruntów zalesionych	ha	1,46	9,66	5,61	↑	↑	wzrost powierzchni zalesionych gruntów
Liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	szt.	100	104	113	↑	↑	wzrost liczby obowiązujących MPZP
Powierzchnia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	ha	27 036	27 167	27 467	↑	↑	wzrost powierzchni powiatu objętej obowiązującymi MPZP
Powierzchnia gruntów rolnych wyłączonych z produkcji rolniczej	ha	2,70	9,85	3,88	↓	↑	wzrost powierzchni gruntów rolnych wyłączonych z produkcji rolniczej
Powierzchnia gruntów wymagających przeprowadzenia procesu rekultywacji	ha	147,44	147,88	169,93	↓	↑	wzrost powierzchni gruntów wymagających przeprowadzenia procesu rekultywacji
Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych w ciągu roku	ha	2,58	4,88	6,81	↑	↑	wzrost powierzchni zrehabilitowanych gruntów

*RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU TOMASZOWSKIEGO
ZA LATA 2017-2018*

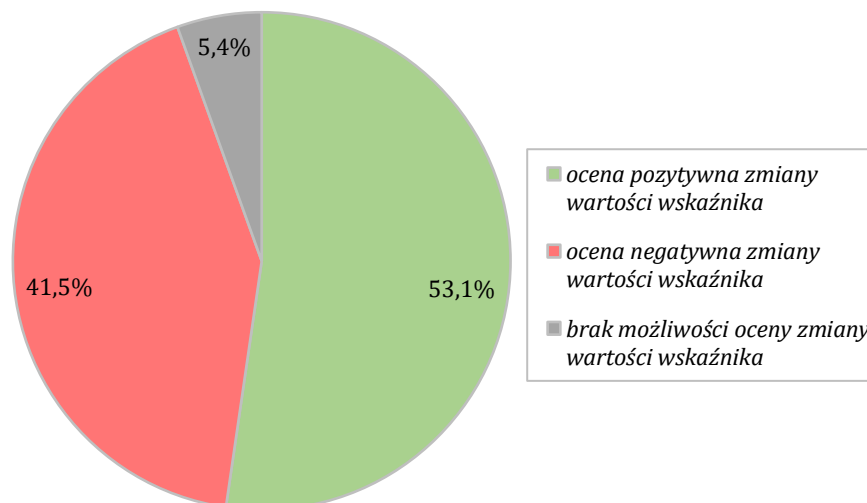
Wskaźnik	Jedn.	Zmiana wartości wskaźnika			Ocena zmiany wskaźnika		Zaistniała zmiana na terenie powiatu
		2016 r.	2017 r.	2018 r.	Zmiana oczekiwana	Zmiana zaistniała	
Powierzchnia rezerwatów przyrody	ha	837,22	837,22	839,80	↑	↑	wzrost powierzchni rezerwatów przyrody
Powierzchnia parków krajobrazowych	ha	10 277	10 277	10 770	↑	↑	wzrost powierzchni parków krajobrazowych
Powierzchnia użytków ekologicznych	ha	39,75	39,35	44,46	↑	↑	wzrost powierzchni użytków ekologicznych
Powierzchnia zespołów przyrodniczo-krajobrazowych	ha	0,80	0,80	0,82	↑	↑	wzrost powierzchni zespołów przyrodniczo-krajobrazowych
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej	ha	139,74	139,74	154,64	↑	↑	wzrost powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej
Powierzchnia powiatu objęta prawną ochroną przyrody	ha	11 712,42	11 712,02	12 210,73	↑	↑	wzrost powierzchni powiatu objętej prawną ochroną przyrody
Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni powiatu	%	0,1	0,1	0,2	↑	↑	wzrost udziału parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni powiatu
Długość żywoplotów	km	9,704	9,704	11,878	↑	↑	wzrost długość żywoplotów
Liczba nasadzeń drzew	szt.	844	116	273	↑	↓	spadek liczby nasadzeń drzew
Liczba nasadzeń krzewów	szt.	1 206	1 853	1 615	↑	↑	wzrost liczby nasadzeń krzewów
Wydatki z budżetu powiatu i gmin na ochronę środowiska (rozdz. 900 – gosp. komunalna i ochrona środowiska)	mln zł	32,261	33,018	48,671	↑	↑	wzrost wydatków powiatu i gmin na ochronę środowiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Mazowieckim

Spośród 130 zaproponowanych wskaźników zmiana wartości większości została oceniona w trendzie pozytywnym (69 wskaźników – 53,1 %), co oznacza, iż w tych przypadkach zmniejszyła się presja na wykorzystanie zasobów środowiska lub/oraz zwiększyła się reakcja na problemy środowiskowe. Na terenie powiatu istnieją jednak wciąż obszary, dla których postępuje presja na zasoby środowiska, gdyż zmianę wartości 54 wskaźników (41,5 %) oceniono w trendzie negatywnym. Spośród negatywnie ocenionych wskaźników należy wymienić przede wszystkim brak poprawy złego stanu wód powierzchniowych oraz utrzymujące się przekroczenia dopuszczalnych standardów jakości powietrza ze względu na ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu, pyłów zawieszonych PM 10 i PM 2,5 oraz ozonu. Do pozostałych negatywnie ocenionych wskaźników zaliczyć należy również m.in.:

- wzrost zużycia wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca;
- wzrost liczby awarii sieci kanalizacyjnej;
- wzrost ilości odbieranych zmieszanych odpadów komunalnych;
- wzrost powierzchni dzikich wysypisk odpadów;
- wzrost powierzchni gruntów rolnych wyłączonych z produkcji rolniczej;
- wzrost powierzchni gruntów wymagających przeprowadzenia procesu rekultywacji.

Na kolejnym wykresie przedstawiono graficzne podsumowanie analizy wskaźnikowej realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2017-2018.

Wykres 1. Analiza wskaźnikowa realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2017-2018 (PODSUMOWANIE)

Źródło: opracowanie własne

4. OPIS I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU

Oprócz analizy i oceny przyjętych wskaźników podstawą monitorowania efektów wdrażania Programu Ochrony Środowiska jest przede wszystkim ocena aktualnego stanu poszczególnych komponentów środowiskowych.

Niniejsza ocena stanowi najważniejszy element oceny wykonania (wdrażania) Programu Ochrony Środowiska, ponieważ wskazuje czy realizacja poszczególnych zadań wpłynęła na poprawę stanu lub utrzymanie wymaganych standardów jakościowych dla poszczególnych komponentów środowiska. Jednocześnie wskazuje obszary priorytetowe (komponenty ocenione negatywnie), dla których należy w przyszłości zintensyfikować wdrażanie zadań zapobiegawczych/naprawczych.

W rozdziale przedstawiono i oceniono aktualny stan następujących komponentów środowiskowych na terenie powiatu tomaszowskiego: powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, klimatu akustycznego oraz promieniowania elektromagnetycznego.

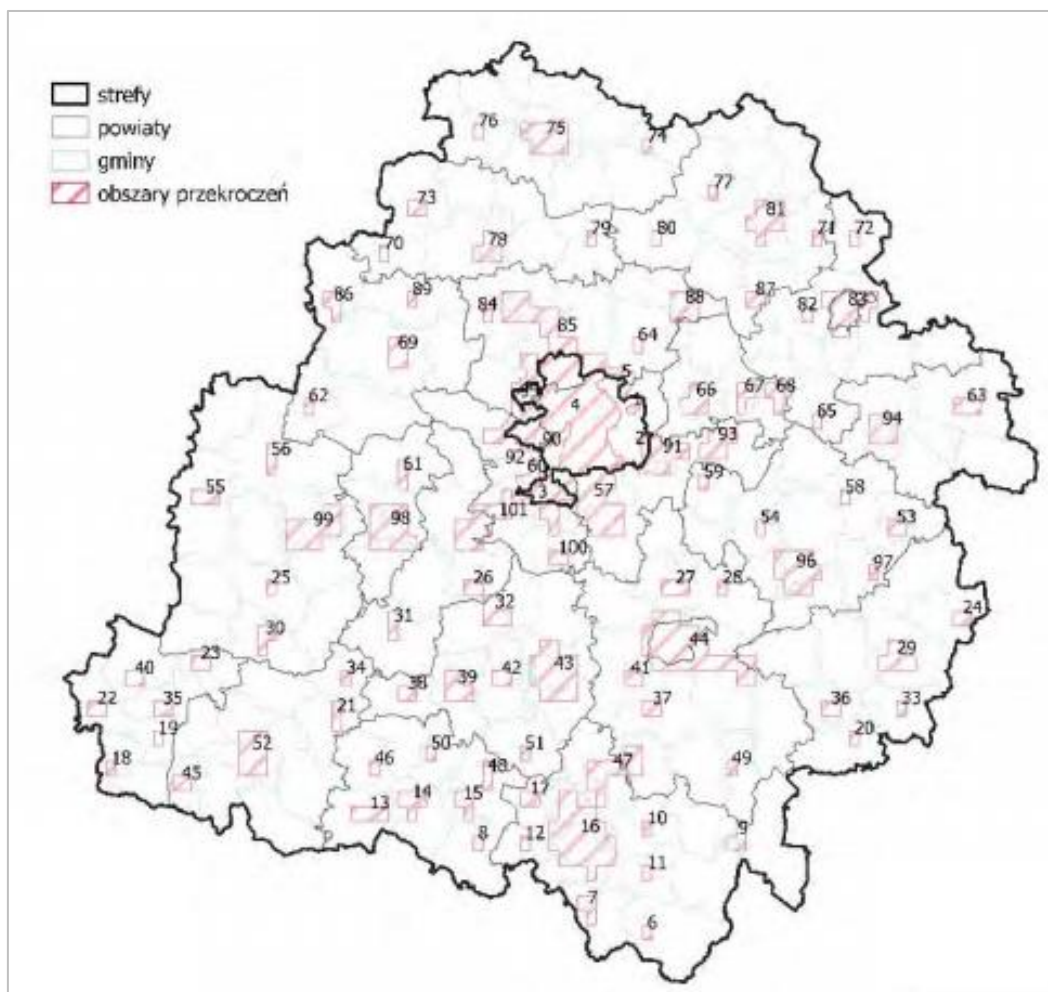
4.1. Powietrze

Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2019” (GIOŚ RWMS w Łodzi, 2020 r.) na terenie powiatu tomaszowskiego wyznaczono następujące obszary przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza ze względu na kryterium ochrony zdrowia ludzi:

- poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu o łącznej powierzchni 86,6 km²; obszary przekroczeń wyznaczono w gminach: Czerniewice, Inowłódz, Lubochnia, Rokiciny, Rzeczyca, Tomaszów Mazowiecki (wiejska), Tomaszów Mazowiecki (miejska) oraz Ujazd;
- poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM 10 o łącznej powierzchni 38,6 km²; obszar przekroczeń wyznaczono w gminach: Lubochnia, Tomaszów Mazowiecki (wiejska), Tomaszów Mazowiecki (miejska);
- poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM 2,5 o łącznej powierzchni 28,9 km²; obszar przekroczeń wyznaczono w gminach: Lubochnia, Tomaszów Mazowiecki (wiejska), Tomaszów Mazowiecki (miejska).

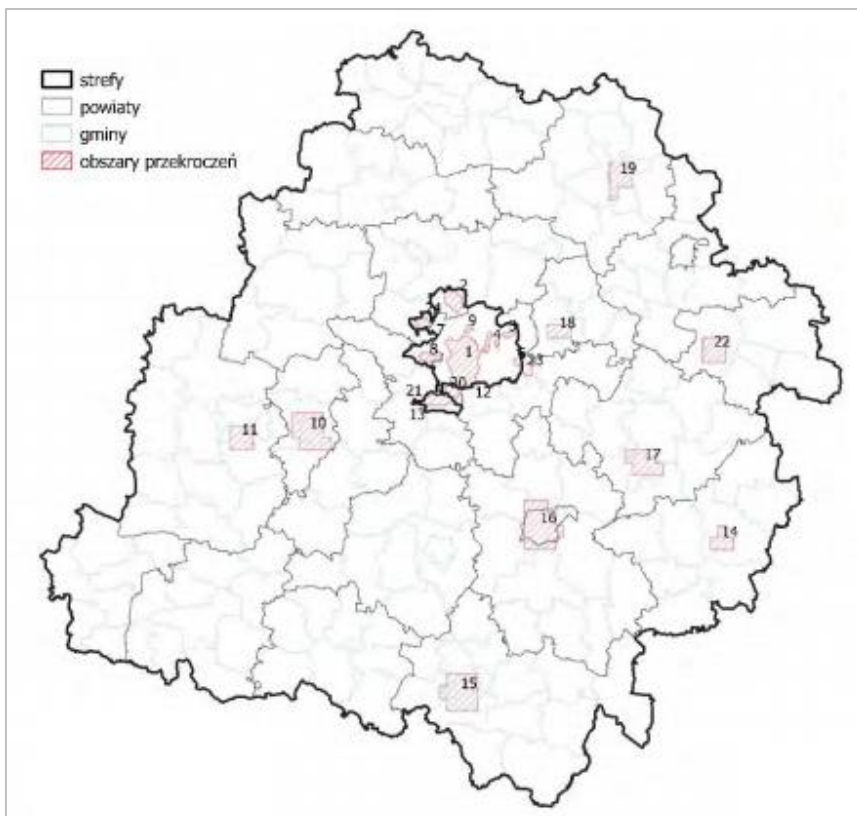
Według danych GIOŚ główną przyczyną przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń na terenie województwa łódzkiego jest oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków (stężenia pyłów zawieszonych oraz B(a)P wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą sezonu grzewczego).

Na kolejnych rycinach przedstawiono obszary przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza wyznaczone na terenie województwa łódzkiego w 2019 r.

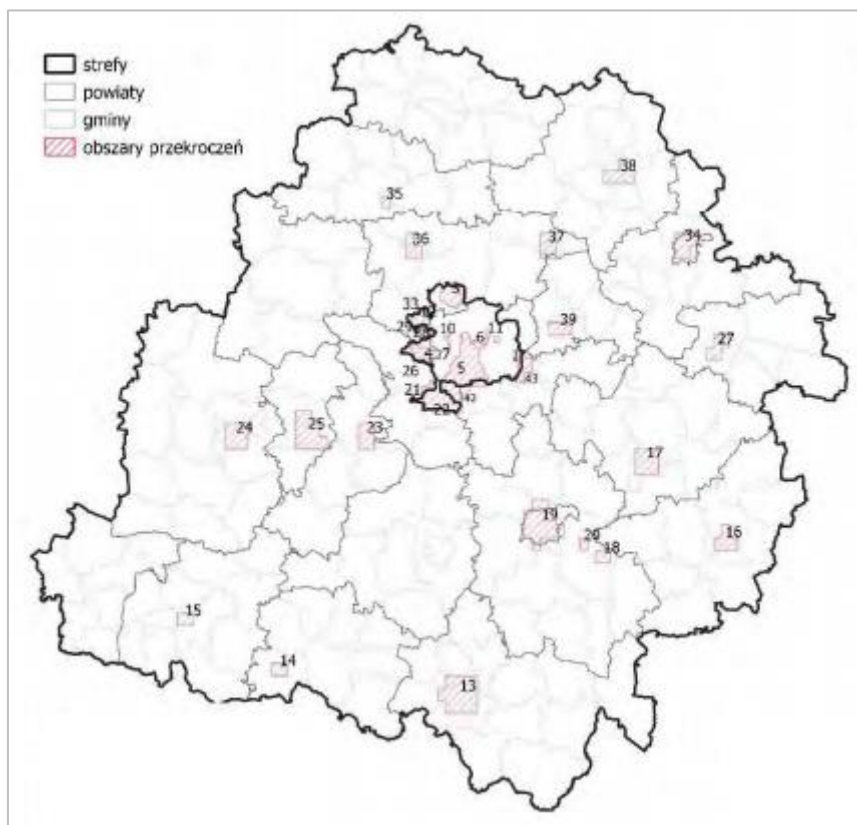
Rysunek 1. Obszary przekroczeń rocznej wartości poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w powietrzu w województwie łódzkim w 2019 r.

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2019”

Rysunek 2. Obszary przekroczeń dobowej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM 10 w województwie łódzkim w 2019 r.

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2019”

Rysunek 3. Obszary przekroczeń średniej rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM 2,5 w województwie łódzkim w 2019 r

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2019”

4.2. Wody powierzchniowe

Na obszarze powiatu tomaszowskiego znajduje się 18 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Według monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska stan ogólny aż 15 JCWP określony został jako zły. Zły stan ogólny badanych JCWP wynikał ze stanu/potencjału ekologicznego gorszego niż dobry oraz złego stanu chemicznego. W przypadku dwóch JCWP nie można było określić ich stanu ogólnego ze względu na brak badań stanu chemicznego (stan ekologiczny dla tych JCWP określony został jako dobry). W obrębie powiatu znajduje się również jedna niemonitorowana JCWP.

Stan ogólny jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) znajdujących się w obrębie powiatu tomaszowskiego przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 13. Stan ogólny jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) znajdujących się na terenie powiatu tomaszowskiego (na podstawie ostatnich prowadzonych badań)

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Rok badań	Stan ogólny JCWP
PLRW200017254689	Czarna	2019	ZŁY
PLRW200017254729	Gać	2019	ZŁY
PLRW200017272629	Krzemionka	2019	brak możliwości oceny
PLRW200017254769	Luboczanka	2019	ZŁY
PLRW200017254649	Moszczanka	2019	ZŁY
PLRW2000172726199	Rawka od źródeł do Krzemionki bez Krzemionki	2019	ZŁY
PLRW20001925469	Wolbórka od Dopływu spod Będzelina do ujścia	2019	ZŁY
PLRW200002545399	Zbiornik Sulejów	2019	ZŁY
PLRW200017254752	Dopływ spod Cetnia	2018	brak możliwości oceny
PLRW200017254732	Dopływ spod Ciebłowic Dużych	2018	ZŁY
PLRW2000172547569	Olszówka	2018	ZŁY
PLRW200017254669	Dopływ ze Świńska	2017	ZŁY
PLRW20001925459	Pilica od Zbiornika Sulejów do Wolbórki	2017	ZŁY
PLRW200017254749	Słomianka	2017	ZŁY
PLRW200017254538	Struga	2017	ZŁY
PLRW200019254799	Pilica od Wolbórki do Drzewiczki	2017	ZŁY
PLRW2000172546329	Wolbórka od źródeł do Dopływu spod Będzelina	2017	ZŁY
PLRW2000172545394	Dopływ z Twardej		niemonitorowana

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

4.3. Wody podziemne

Powiat tomaszowski położony jest na obszarze trzech następujących jednolitych części wód podziemnych (JCWPd):

- JCWPd nr 63;
- JCWPd nr 73;
- JCWPd nr 84.

Aktualna kompleksowa ocena stanu JCWPd (chemicznego i ilościowego) wykonana w 2016 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) wykazała DOBRY stan wszystkich JCWPd, w obrębie których położony jest powiat tomaszowski.

Na terenie powiatu tomaszowskiego znajduje się 5 punktów pomiarowych jakości wód podziemnych wyznaczonych w ramach systemu monitoringu krajowego (PMŚ). Ostatnie badania jakości wód podziemnych w punktach na terenie powiatu przeprowadzone zostały w 2019 r. Wody podziemnych w przypadku 4 punktów charakteryzowały się dobrą jakością (II klasa), natomiast w 1 punkcie niezadawalającą jakością (IV klasa).

W kolejnej tabeli przedstawiono wyniki badań jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych wyznaczonych w ramach systemu monitoringu krajowego (PMŚ) na terenie powiatu tomaszowskiego.

Tabela 14. Wyniki badań jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych wyznaczonych w ramach systemu monitoringu krajowego (PMŚ) na terenie powiatu tomaszowskiego (2019 r.)

Numer punktu	Gmina	Miejscowość	Przedział ujętej warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	Użytkowanie terenu	Rok badań	Klasa jakości
154	Rzeczyca	Lubocz	25-28	Zabudowa wiejska	2019	IV (niezadawalająca jakość)
2304	Tomaszów Mazowiecki	Cieblowice Duże	5-8	Lasy	2019	II (dobra jakość)
247	Lubochnia	Lubochenek	60-93	Zabudowa wiejska	2019	II (dobra jakość)
248	Lubochnia	Lubochenek	17-25	Zabudowa wiejska	2019	II (dobra jakość)
1067	Lubochnia	Lubochenek	5,3-6,3	Grunty orne	2019	II (dobra jakość)

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

4.4. Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM)

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji ich zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a okresowe badania poziomów tych pól prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska, zgodnie z art. 123 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020, poz. 1219 ze zm.). Pomiary pól elektromagnetycznych w ramach PMŚ prowadzone są w sposób ujednolicony dla całego kraju od roku 2008. Na terenie każdego województwa wyznaczona jest sieć 135 punktów pomiarowych, w których pomiary wykonuje się w trzyletnim cyklu, po 45 punktów rocznie.

Punkty rozmieszcza się równomiernie na terenie województwa po 15 punktów na trzech typach obszarów dostępnych dla ludności tj.:

- centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.;
- pozostałych miastach;
- terenach wiejskich.

Zakres prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3 000 MHz.

Na terenie powiatu tomaszowskiego pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego prowadzone są w 6 punktach, które rozmieszczone są w następujących lokalizacjach:

- Tomaszów Mazowiecki, ul. Boh. 14 Brygady;
- Tomaszów Mazowiecki, ul. Kolbego 5;
- Tomaszów Mazowiecki, ul. Ogrodowa;
- Tomaszów Mazowiecki, pl. Kościuszki;
- Janków (gm. Rokiciny);
- Przesiadłów (gm. Ujazd).

Zgodnie z ostatnim cyklem pomiarowym prowadzonym w latach 2017-2019 w żadnym punkcie pomiarowym na terenie powiatu tomaszowskiego nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnego natężenia pola elektromagnetycznego. Zmierzone wartości były znacznie poniżej dopuszczalnej normy wynoszącej 7 V/m.

W kolejnej tabeli przedstawiono wyniki badań natężenia pola elektromagnetycznego w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie powiatu tomaszowskiego w latach 2017-2019.

Tabela 15. Wyniki badań natężenia pola elektromagnetycznego w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie powiatu tomaszowskiego w latach 2017-2019 (ostatni cykl pomiarowy)

Lokalizacja punktu	Rok pomiaru	Zmierzone natężenie PEM [V/m]	% dopuszczalnej normy (wynoszącej 7 V/m)
Tomaszów Mazowiecki, ul. Boh. 14 Brygady	2017	1,0	14,3%
Tomaszów Mazowiecki, ul. Kolbego 5	2017	1,2	17,1%
Tomaszów Mazowiecki, ul. Ogrodowa	2017	<0,3	<4,3%
Tomaszów Mazowiecki, pl. Kościuszki	2017	0,9	12,9%
Janków (gm. Rokiciny)	2019	<0,3	<4,3%
Przesiadłów (gm. Ujazd)	2019	<0,3	<4,3%

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

4.5. Klimat akustyczny

Głównym źródłem hałasu kształującym klimat akustyczny jest hałas drogowy, który generuje największą liczbę przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku.

Oceny stanu klimatu akustycznego na terenie powiatu tomaszowskiego dokonano na podstawie map akustycznych dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa łódzkiego sporządzonych w kwietniu 2018 r. na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA).

Mapowaniem akustycznym na terenie powiatu objęto drogę ekspresową S8 oraz drogę krajową nr 48 odc. Tomaszów Mazowiecki /Przejście/.

Zgodnie z opracowaniem „Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa łódzkiego” (kwiecień 2018) na terenie powiatu tomaszowskiego występują następujące przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, którego źródło stanowią wymienione powyżej odcinki dróg:

1. Wskaźnik LDWN - długookresowy średni poziom dźwięku A (wskaźnik hałasu dla pory dziennej, wieczornej i nocnej):
  - a) powierzchnia obszarów z przekr. dopuszczalnych wartości hałasu: 49,3 ha;
  - b) liczba lokali mieszk. na obszarach z przekr. dopuszczalnych wartości hałasu: 97;
  - c) liczba mieszkańców obszarów z przekr. dopuszczalnych wartości hałasu: 264.
2. Wskaźnik LN - długookresowy średni poziom dźwięku A, wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku, rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00 (wskaźnik hałasu dla pory nocnej):
  - a) powierzchnia obszarów z przekr. dopuszczalnych wartości hałasu: 107,3 ha;
  - b) liczba lokali mieszk. na obszarach z przekr. dopuszczalnych wartości hałasu: 138;
  - c) liczba mieszkańców obszarów z przekr. dopuszczalnych wartości hałasu: 374.

W kolejnej tabeli przedstawiono zestawienie wyników przeprowadzonego mapowania akustycznego dla odcinków dróg krajowych na terenie powiatu tomaszowskiego o natężeniu ruchu powyżej 3 mln/poj./rok.

Tabela 16. Wyniki mapowania akustycznego przeprowadzonego dla dróg krajowych na terenie powiatu tomaszowskiego o natężeniu ruchu powyżej 3 mln/poj./rok (S3 oraz DK 48 odc. Tomaszów Mazowiecki/Przejście/)

Analizowany parametr	Przekroczenia wartości dopuszczalnych					Łącznie
	< 5 dB	5-10 dB	10-15 dB	15-20 dB	> 20 dB	
	Stan warunków akustycznych					
	Niedobry		Zły		Bardzo zły	
PRZEKROCZENIA WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH DLA WSKAŹNIKA L_{DWN}						
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [ha]	39,5	8,7	1,1	0	0	49,3
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie	80	15	2	0	0	97
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie	219	40	5	0	0	264
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0	0
PRZEKROCZENIA WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH DLA WSKAŹNIKA L_N						
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [ha]	89,1	15,8	2,0	0,3	0	107,2
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie	103	28	7	0	0	138

Analizowany parametr	Przekroczenia wartości dopuszczalnych					Łącznie
	< 5 dB	5-10 dB	10-15 dB	15-20 dB	> 20 dB	
	Stan warunków akustycznych					
	Niedobry		Zły		Bardzo zły	
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie	281	75	17	1	0	374
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0	0

Źródło: „Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa łódzkiego” (kwiecień 2018)

4.6. Podsumowanie oceny stanu środowiska na terenie powiatu

Ocenę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie powiatu tomaszowskiego przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 17. Ocena stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie powiatu tomaszowskiego

Oceniany komponent	Ocena stanu	Uzasadnienie oceny
powietrze	NEGATYWNA	Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2019” (GIOŚ RWMS w Łodzi, 2020 r.) na terenie powiatu tomaszowskiego wyznaczono obszary przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza ze względu na ponadnormatywne stężenia następujących zanieczyszczeń: benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM 10 oraz pyłu zawieszonego PM 2,5. Według danych GIOŚ główną przyczyną przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń na terenie województwa łódzkiego jest oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków (stężenia pyłów zawieszonych oraz B(a)P wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą sezonu grzewczego).
wody powierzchniowe	NEGATYWNA	Na obszarze powiatu tomaszowskiego znajduje się 18 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Według monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska stan ogólny aż 15 JCWP określony został jako zły. Zły stan ogólny badanych JCWP wynikał ze stanu/potencjału ekologicznego gorszego niż dobry oraz złego stanu chemicznego. W przypadku dwóch JCWP nie można było określić ich stanu ogólnego ze względu na brak badań stanu chemicznego (stan ekologiczny dla tych JCWP określony został jako dobry). W obrębie powiatu znajduje się również jedna niemonitorowana JCWP.

Oceniany komponent	Ocena stanu	Uzasadnienie oceny
wody podziemne	POZYTYWNA	Powiat tomaszowski położony jest na obszarze trzech następujących jednolitych części wód podziemnych (JCWPd): JCWPd nr 63; JCWPd nr 73; JCWPd nr 84. Aktualna kompleksowa ocena stanu JCWPd (chemicznego i ilościowego) wykonana w 2016 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) wykazała DOBRY stan wszystkich JCWPd, w obrębie których położony jest powiat tomaszowski. Na terenie powiatu tomaszowskiego znajduje się 5 punktów pomiarowych jakości wód podziemnych wyznaczonych w ramach systemu monitoringu krajowego (PMŚ). Ostatnie badania jakości wód podziemnych w punktach na terenie powiatu przeprowadzone zostały w 2019 r. Wody podziemnych w przypadku 4 punktów charakteryzowały się dobrą jakością (II klasa), natomiast w 1 punkcie niezadawalającą jakością (IV klasa).
PEM	POZYTYWNA	Na terenie powiatu tomaszowskiego pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego prowadzone są w 6 punktach, które rozmieszczone są w następujących lokalizacjach: Tomaszów Mazowiecki, ul. Boh. 14 Brygady; Tomaszów Mazowiecki, ul. Kolbego 5; Tomaszów Mazowiecki, ul. Ogrodowa; Tomaszów Mazowiecki, pl. Kościuszki; Janków (gm. Rokiciny); Przesiadłów (gm. Ujazd). Zgodnie z ostatnim cyklem pomiarowym prowadzonym w latach 2017-2019 w żadnym punkcie pomiarowym na terenie powiatu tomaszowskiego nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnego natężenia pola elektromagnetycznego. Zmierzone wartości były znacznie poniżej dopuszczalnej normy wynoszącej 7 V/m.
klimat akustyczny	NEGATYWNA	Oceny stanu klimatu akustycznego na terenie powiatu tomaszowskiego dokonano na podstawie map akustycznych dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa łódzkiego sporządzonych w kwietniu 2018 r. na zlecenie GDDKiA. Mapowaniem akustycznym na terenie powiatu objęto drogę ekspresową S8 oraz drogę krajową nr 48 odc. Tomaszów Mazowiecki /Przejście/. Zgodnie z opracowaniem „Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa łódzkiego” (kwiecień 2018) na terenie powiatu występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu dla wskaźnika LDWN na obszarze 49,3 ha oraz dla wskaźnika LN na obszarze 107,3 ha.

Źródło: opracowanie własne

5. PODSUMOWANIE

W latach 2017-2018 na terenie powiatu tomaszowskiego realizowano szereg dużych inwestycji wpływających na poprawę stanu poszczególnych komponentów środowiska, spośród których do najważniejszych zaliczyć należy m.in. następujące projekty:

- Budowa sieci z przyłączami zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków sanitarnych dla osiedla Ludwików w Tomaszowie Mazowieckim.

- Budowa kanalizacji sanitarnej z kanałami bocznymi i przepompowniami oraz sieci wodociągowej w miejscowości Budziszewice.
- Uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Żelechlinek.
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wąwał.
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Komorów i Zaborów.
- Uporządkowanie gospodarki wodociągowej na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki poprzez: modernizację stacji wodociągowej w Smardzewicach, budowę wodociągu do Wąwała, budowę wodociągu do osiedla Biała Góra oraz budowę wodociągu do Twardej.
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach aglomeracji Zawada wraz z oczyszczalnią ścieków na terenie wsi Zawada.
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Emilianów, Olszowiec, Nowy Olszowiec, Jasień.
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla sołectwa Rzeczycza.
- Przebudowa i rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków wraz z budową i przebudową kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Rokiciny.
- Rozbudowa drogi powiatowej nr 4303E w Tomaszowie Mazowieckim ul. Mostowa.
- Budowa ciągu pieszo-rowerowego oraz kanalizacji w ciągu drogi powiatowej nr 4339E w Tomaszowie Mazowieckim ul. Legionów.
- Budowa ciągu pieszo-rowerowego wraz z odwodnieniem w ciągu drogi powiatowej nr 4328E w miejscowości Smardzewice.
- Rozbudowa skrzyżowania ul. Św. Antoniego, Mazowieckiej i Gen. Sikorskiego oraz skrzyżowania ul. Mazowieckiej i Strzeleckiej w Tomaszowie Mazowieckim na ronda wraz z rozbudową ul. Mazowieckiej (w tym chodniki i ciąg pieszo rowerowy).
- Przebudowa drogi powiatowej nr 4304E w m. Czerniewice (w tym chodniki i droga dla rowerów).
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 713 na odcinku przejścia przez Tomaszów Mazowiecki.
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 716 na odcinku Stefanów – Rokiciny.
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku przejścia przez Inowłódz.
- Budowa drogi lokalnej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w celu otwarcia terenów inwestycyjnych, usytuowanych na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego i gminy Tomaszów Mazowiecki, łączącej drogę ekspresową nr 8 stanowiącą element sieci TEN-T.
- Zakup niskoemisyjnego taboru publicznego transportu zbiorowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Tomaszowie Mazowieckim.
- Niskoemisyjne autobusy hybrydowe wraz z zapleczem technicznym do ich obsługi elementami nowoczesnego systemu transportu zbiorowego w Tomaszowie Mazowieckim.
- Termomodernizacja filii Domu Pomocy Społecznej nr 1 przy ulicy Farbiarskiej 27/29 w Tomaszowie Mazowieckim.
- Termomodernizacja budynku głównego i biblioteki Centrum Kształcenia Ustawicznego Samorządu Województwa Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim.
- Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w Spółdzielni Mieszkaniowej „Grotka” w Tomaszowie Mazowieckim.
- Zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej w gminie Tomaszów Mazowiecki.
- Budowa zeroenergetycznego pasywnego budynku dydaktycznego przy Zespole Szkół w Budziszewicach.
- Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół i Przedszkola w Czerniewicach.
- Instalacje Odnawialnych Źródeł Energii dla mieszkańców Gminy Inowłódz.
- Budowa ścieżki pieszo rowerowej ze Spały do Inowłódza.

- Odnawialne Źródła Energii w Gminie Lubochnia.
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych w Gminie Lubochnia, tj. budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Lubochni oraz budynku Publicznego Gimnazjum w Lubochni.
- Przebudowa systemów grzewczych w obiektach oświatowych gminy Rzeczyca z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii.
- Rozbudowa i termomodernizacja strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej w Sadykierzu.
- Odnawialne Źródła Energii w Gminie Ujazd.
- Termomodernizacja i przebudowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Skrzynki.
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Ujazd.
- Budowa odnawialnych źródeł energii w gminie Żelechlinek.
- Podnoszenie jakości zasobów turystycznych doliny rzeki Pilicy poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej w powiecie tomaszowskim.
- Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej oraz modernizacja miejsc rekreacji i terenów zielonych – miasto nad rzeką.
- Zagospodarowanie terenu parku w Lubochni wraz z niezbędną infrastrukturą oraz małą architekturą.

Poza zadaniami inwestycyjnymi na terenie powiatu tomaszowskiego realizowano również w szerokim zakresie m.in. następujące prace i czynności bieżące w ramach poszczególnych obszarów interwencji:

- kontrola podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska w zakresie przestrzegania udzielonych pozwoleń, koncesji, decyzji (np. w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza, rekultywacji gruntów, oczyszczania i odprowadzania ścieków, postępowania z odpadami);
- kontrola gospodarstw domowych z zakresu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych;
- kontrola stanu technicznego i częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych;
- monitoring i kontrola instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne;
- utrzymanie i ochrona obszarów leśnych;
- prowadzenie postępowań z zakresu wycinki drzew i krzewów;
- utrzymanie i pielęgnacja obszarów zieleni urządzonej;
- prowadzenie edukacji ekologicznej z zakresu ochrony powietrza, ochrony i oszczędzania zasobów wodnych, ochrony i promocji zasobów przyrodniczych, prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi, szkodliwości hałasu i promowania alternatywnych rodzajów transportu;
- modernizacja i konserwacja rowów melioracyjnych;
- rozbudowa sieci ciepłowniczej i gazowniczej;
- remonty sieci wodno-kanalizacyjnej;
- remonty i utwardzanie nawierzchni dróg.

Podstawą monitorowania efektów wdrażania Programu Ochrony Środowiska jest przede wszystkim ewaluacja (ocena) aktualnego stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie powiatu tomaszowskiego. Przyznanie oceny pozytywnej wskazuje na dobry stan analizowanego komponentu środowiskowego, co oznacza, iż realizacja Programu Ochrony Środowiska przyczyniła się do poprawy/utrzymania dobrego stanu. Ocena negatywna oznacza natomiast, iż realizacja Programu Ochrony Środowiska w danym obszarze interwencji jest niewystarczająca i konieczne jest podjęcie wzmoczonych działań w celu poprawy stanu rozpatrywanego komponentu środowiskowego z przyznaną oceną negatywną.

Komponentami przyrodniczymi, których stan na terenie powiatu tomaszowskiego oceniono negatywnie są:

- POWIETRZE – Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2019” (GIOŚ RWMŚ w Łodzi, 2020 r.) na terenie powiatu tomaszowskiego wyznaczono obszary przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza ze względu

na ponadnormatywne stężenia następujących zanieczyszczeń: benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM 10 oraz pyłu zawieszonego PM 2,5;

- **WODY POWIERZCHNIOWE** – Na obszarze powiatu tomaszowskiego znajduje się 20 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Według monitoringu prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska stan ogólny aż 17 JCWP określony został jako zły. Zły stan ogólny badanych JCWP wynikał ze stanu/potencjału ekologicznego gorszego niż dobry oraz złego stanu chemicznego. W przypadku dwóch JCWP nie można było określić ich stanu ogólnego ze względu na brak badań stanu chemicznego (stan ekologiczny dla tych JCWP określony został jako dobry).
- **KLIMAT AKUSTYCZNY** – Zgodnie z opracowaniem „Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa łódzkiego” (kwiecień 2018) na terenie powiatu tomaszowskiego występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu dla wskaźnika LDWN na obszarze 49,3 ha oraz dla wskaźnika LN na obszarze 107,3 ha. Na terenie powiatu tomaszowskiego realizowane są programy ochrony przed hałasem dla dróg krajowych nr 8 i 48 oraz drogi wojewódzkiej nr 713.

Na podstawie analizy stanu poszczególnych komponentów środowiska w przyszłości w pierwszej kolejności na terenie powiatu tomaszowskiego należy realizować inwestycje wpływające na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza (emisji liniowej – komunikacyjnej oraz tzw. „niskiej emisji” obszarowej), a także inwestycje z zakresu rozwoju i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w celu poprawy jakości wód powierzchniowych).

Należy mieć na uwadze, iż realizacja Programu Ochrony Środowiska nie przełoży się w sposób natychmiastowy na poprawę stanu środowiska przyrodniczego na terenie powiatu tomaszowskiego. Proces ten jest długotrwały i efekty realizacji zadań, które zostały przeprowadzone lub wykonywane są obecnie, mogą być widoczne dopiero w dłuższej perspektywie czasowej. Istotnym jest również, aby działania prośrodowiskowe były prowadzone systematycznie nie tylko na terenie samego powiatu tomaszowskiego, ale również systemowo w całym regionie.

SPIS TABEL

Tabela 1. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska i poprawy warunków życia mieszkańców.....	4
Tabela 2. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody.....	10
Tabela 3. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.....	13
Tabela 4. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią.....	15
Tabela 5. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów.....	18
Tabela 6. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.....	27
Tabela 7. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym.....	28
Tabela 8. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.....	29
Tabela 9. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej.....	34
Tabela 10. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego.....	42
Tabela 11. Opis realizacji zadań wyznaczonych w ramach celu ekologicznego: Racjonalny i systemowy rozwój gospodarki odpadami.....	43
Tabela 12. Analiza wskaźnikowa realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2017-2018.....	45
Tabela 13. Stan ogólny jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) znajdujących się na terenie powiatu tomaszowskiego (na podstawie ostatnich prowadzonych badań).....	59
Tabela 14. Wyniki badań jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych wyznaczonych w ramach systemu monitoringu krajowego (PMS) na terenie powiatu tomaszowskiego (2019 r.).....	60
Tabela 15. Wyniki badań natężenia pola elektromagnetycznego w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie powiatu tomaszowskiego w latach 2017-2019 (ostatni cykl pomiarowy).....	61
Tabela 16. Wyniki mapowania akustycznego przeprowadzonego dla dróg krajowych na terenie powiatu tomaszowskiego o natężeniu ruchu powyżej 3 mln/poj./rok (S3 oraz DK 48 odc. Tomaszów Mazowiecki/Przejsieć).....	62
Tabela 17. Ocena stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie powiatu tomaszowskiego.....	63

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Analiza wskaźnikowa realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2017-2018 (PODSUMOWANIE).....	56
---	----